

ՅԱՐԱՇ

ՕՐԵԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925
R. C. S. 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
Վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, արտ. 2500 ֆր.
Տել. GOB. 15-70 Գին 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Վուրդ 1 Սեպտեմբեր 1950 Ամբողջ 1 Սեպտեմբեր

26րդ ՏԱՐԻ — 26° Աննե 6243-Նոր շրջան թիւ 1654

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՔ

ԴԱՇՆԱԿՑԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱ

Սթրազպուրկի մէջ գումարուած Եւրոպայի Խորհրդակցական ժողովը ընդհատեց իր նախաընդանը, յառաջիկայ նոյեմբերին կրկին հաւաք ու ելու համար :

Վերջին պատերազմէն ի վեր Եւրոպայի ժողովուրդնու մէջ հետզետէ կը զարդանայ դաշնակցային զարդարը, տեղի տալով բացարձակ անկախութեան սկզբունքին, որ ցարդ տիրապետող վարդապետութիւնն է եղած :

Համաշխարհային երկու պատերազմները՝ ի թիւն աւելիչ արդիւնքներով, մտքերու մէջ յեղած ըմբում յառաջ բերին :

1914էն առաջ Եւրոպան երկու մէծ ճակատներու բաժնուած էր: Վեց մէծ պետութիւններէն երեքը՝ Անգլիա, Ֆրանսա եւ Ռուսիա կը կազմէին երեակ Համաձայնութիւնը, իսկ Գերմանիա, Աւստրիա-Հունգարիա եւ Իտալիա՝ Երրեակ Զինակցութիւնը :

Յետազայ գէպքերը ցոյց տուին՝ որ ուժերու հաւասարակշուութեան այս գրութիւնը խախուած էր :

Արդարեւ, Իտալիա, Երրեակ Զինակցութեան անդամը, 1914 Օգոստոսին ոչ միայն չմիացաւ իր զինակցներուն՝ կոռւելու համար Երրեակ Համաձայնութիւնը, իսկ 1915ին անցաւ այս վերջինին՝ այսինքն թշնամի ճակամին կողմը:

Իսկ Երրեակ Համաձայնութիւնան անդամ մուս սին 1917ին՝ պարտուած՝ զինաթափ եղաւ եւ Գերմանիան ապահովուեցաւ թիգունքին :

Երկրորդ աշխարհամարտի նախօրեակին՝ բազմաթիւն նման մէծ որ փոքր Համաձայնութիւններ ու զինակցութիւններ կնուուած էին՝ իրեւ ապահովութիւն նոր բախումի մը դէմ :

Բացի Մեծերու զինակցութիւններէն, որոնք իրենց գլխաւոր գիծերուն մէջ շատ կը յիշեցնէին 1914էն առաջուան երկու «Երրեակ»ները, կային՝ Փոքր Համաձայնութիւնը, Պալքաննեան Ուխտը, Սահատապատի Ուխտը, Եւայլն :

1939ի Սեպտեմբերին՝ երբ փոթորկը պայ թեցաւ, այս բոլոր զինակցութիւններն ու Համաձայնութիւնները յօդս ցնեցան :

Պատմութիւնը թարմ է գեռ, հարկ չկայ մանրամասներու :

Ներկայիս բոլորովին փոխուած է աշխարհի քարտէսը: Փոխուած են նաեւ քաղաքական պայ մանները: խախուած է ուժերու հաւասարակշուութիւնը: Concert Européen հեռաւոր յիշատակ մըն է միայն:

Երկու հսկայ ուժեր կանդնած են այժմ դէմ դիմաց :

Մէկ կողմը՝ Խորհրդային Միութիւնը՝ որ կը տիրապետէ Ազգականէն մինչեւ Տայրապոյն Արեւելք եւ իր տրամադրութեան տակ ունի ահարկու բանակներ՝ պատրաստ յարձակումի :

Միւս կողմը՝ Ամերիկան որ նիւթական անսաման աղբեւրներ ունի եւ ծրագրած է պաշտ պանել վտանգուած խալազութիւնը :

Այս երկու ահաւոր ուժերուն մէջտեղ կ'ի յայ Եւրոպայի այս մասը, որ երկաթէ Վարագոյքին ասդին կը գտնուի, իր 220-250 միլիոն բնակչիներով :

Ահա՝ այս Եւրոպան է, որ ինքնապաշտապա նութեան համար կը ծրագրէ Համախմբել ուժերը, զանակցային հիմերու վրայ կազմել Եւրոպայի Միացեալ Նահանգները, ունինալ «Եւրոպական բանակ» մը, ստեղծել «Քաղաքական», տնտեսական, ընկերային, իրաւաբանական եւ մշակու թային հարցերով զբաղող մասնագիտական կազմակերպութիւններ »:

Քրանսայի արտաքին նախարար Ռոսէլը Շումանի ծրագիրը՝ Քրանսայի եւ Գերմանիոյ համար կայ համար կը ծրագրէ Համախմբել ուժերը, զանակցային հիմերու վրայ կազմել Եւրոպայի Միացեալ Նահանգները, ունինալ «Եւրոպական բանակ» մը, ստեղծել «Քաղաքական», տնտեսական, ընկերային, իրաւաբանական եւ մշակու թային հարցերով զբաղող մասնագիտական կազմակերպութիւններ »:

Եւրոպան կ'ուղէ Միացեալ ճակատ կազմել, պատրաստութիւններուն դէմ:

Սթրազպուրկի ժողովը գումարուած է իր համար:

Սթրազպուրկի ժողովը գումարուած է իր համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԽՆՉ ԼԱՀ ԳԱՂԱՓԱՐ ԷՐ

«Կ'երեւի կամաց կամաց ճամբու պիտի գանք, բայց մէնք պիտի չտեսնենք», կ'ըսէին մեր նախորդութեան ժողովը, մեզի համար:

Նոյնը մտածեցի կարդացով Պ. Տիգրան և անանաւութիւնը մատական մասնարկութիւնը մաս մին:

Ի՞նչ գեղեցիկ գաղափար է ունեցած մէր հայրենակիցը, տրամադրելով երկու հազար տուլար, (800.000 ֆրանք) պապական վարչութիւնը ու գաղութիւնը լիբանանի գեղեցիկ լեռներուն մէջ, մայրիներու չուրքին տակ:

Ապրանք մը որքան նուազի, յարգը այնքան կ'աւելնայ :

Ուսուցչական ասպարէցին մէջ ալ նոյնն է: Մեր երիտասարդները հազիւ կը մտածեն «Վարժապետաց» դառնալ, տեսներով այն զգանքները ուրոնց կ'ենթարկուի ուսուցչը մէր հայրենակ մոռնա որ երեք ամսիսը անգամ մը ամսական առնոյնք տակաւին ազգային վարժարան ներուն մէջ, ուր 2-300 տղայ իրենց մայրենի լեզուն կը սորվին ձրի:

Կը թուրի թէ մէր բարերաները սկսած են խորհրդութիւն զպրոցի ու ուսուցչի մասին: Յոյս ունինք թէ վաղը կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Սուրբա-Լիբանանի հեռաւոր գիրքերուն ծախսական մէջ 0. Ս. ին տրամադրած վարկերու չուրքին մէջ մին մասը Ամերիկայի շ. 0. Ս. ին տրամադրած վարկերու վարկերու մէջ:

Երկու ձեմարանները, մանաւանդ Պէյլութիւնը չամագայինը, Փալանձնանը կանգուն է չորոր հիւ Ամերիկայի հայրենակիցներուն:

Եւ աչա նոր նուէր մը ուսուցչիներու օգափոխութեան համար: Ուրեմն մէր կրթական յարկերուն համար, այլ կը կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Եգիպտոս եւ Ֆրանսա ոչ միայն ինքնարար են իրենց կրթական հոգերուն չամար, այլ կը կրտսել զինունց անոնց անկներուն յարգը սկսած վարչութիւնը մէջ:

Կը մնայ սակայն կարդ կանոնի ենթարկել այս բարեսիրական ձեռնարկները, քիչ մը աւելի լայն-որէն օգտուելու համար:

Եգիպտոս եւ Ֆրանսա մէջ անուն կը կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Սուրբա-Լիբանանի կրթական հոգերուն չամար, այլ կը կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Սուրբա-Լիբանանի թողուլ չիւս: Ամերիկայի կամագական կրթական հոգերուն համար: Հոյն կրթական հոգերուն մէջ:

Սուրբա-Լիբանանի կրթական հոգերուն համար: Հոյն կրթական հոգերուն մէջ:

Կացութիւնը այնքան շփոթ է հիւսիսային ճակատին վրայի ու կամագական հոգերուն համար: Ապահովութեան մասին: Թակուէն այդ յարձակումները Փոհանկի ուղղութիւնը մէջ կ'արագ կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Կացութիւնը այնքան շփոթ է հիւսիսային ճակատին վրայի ու կամագական հոգերուն համար: Ապահովութեան մասին: Թակուէն այդ յարձակումները Փոհանկի ուղղութիւնը մէջ կ'արագ կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Կացութիւնը այնքան շփոթ է հիւսիսային ճակատին վրայի ու կամագական հոգերուն համար: Ապահովութեան մասին: Թակուէն այդ յարձակումները Փոհանկի ուղղութիւնը մէջ կ'արագ կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Կացութիւնը այնքան շփոթ է հիւսիսային ճակատին վրայի ու կամագական հոգերուն համար: Ապահովութեան մասին: Թակուէն այդ յարձակումները Փոհանկի ուղղութիւնը մէջ կ'արագ կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Կացութիւնը այնքան շփոթ է հիւսիսային ճակատին վրայի ու կամագական հոգերուն համար: Ապահովութեան մասին: Թակուէն այդ յարձակումները Փոհանկի ուղղութիւնը մէջ կ'արագ կարգը կուտայ գիրքին ու գրագէտին:

Կացութիւնը այնքան շփոթ է հիւսիսային ճակատին վրայի ու կամագական հոգերուն համար: Ապահովութեան մասին: Թակուէն այդ յարձակու

ՅԱՐԱՇ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925
R. C. S. 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
Վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, արտ. 2500 ֆր.
Տել. GOB. 15-70 Գիբ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Dimanche 3 Septembre 1950 Կիրակի 3 Սեպտեմբեր

26րդ ՏԱՐԻ — 26° Առաջ Հրաման թ. 1656

Խ. ԲԻՍԱՔԵԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

ՄԽԻԹԱՐ ԱԲՐԱ

1949 Ապրիլ 27ին լրացաւ Մխիթար Աբրայի մահուան երկրորդ դարավարձը:

Այդ թուականէն սկսեալ յորբելնական հանդէս կատարուեցան Սփիւրքի ամէն կողմէրը, պանծացնելու համար մեծ Սեբաստացին անմահ յիշատակը :

Երկարիւրամեակի փակման հանդիսութիւնները տեղի կունենան շարթուա՝ Վենետիկի մէջ, ի ներկայութեան հայ եւ օտար անձնաւորութեանց, որոնց շարքին կը սպասուին նաեւ Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներէն եւ Եւրոպայէն ուժաւուուները :

Հանդէսները կը սկսին Սեպտ. 8ին եւ կը վերջանան 10ին, աեւելով երեք օր:

Մխիթարեան Միաբանութեանց համար պատմական կրկնակ նշանակութիւն ունի Սեպտեմբեր 8 թուականը, որ ամէն տարի հանդիսաւորապէս կը տօնուի թէ, Վենետիկի եւ թէ Վիեննայի մէջ:

Ժամանակին Վիեննայի մէջ ամէն տարի Սեպտեմբեր 8ին հանդիսաւուր մեծ թափոր մը տեղի կունենար, մասնակցութեամբ հազարաւոր տեղացիներու: 1844ին եւ 1847ին Մխիթարեանց այս տարեկան թափորին մասնակցած են նաեւ Աւստրեւունդարիոյ կայսրն ու կայսրուհին :

1701 Սեպտեմբեր 8ին Աստուածածնայ ծննդեան տօնին օրն է, որ Մխիթար Աբրա հիմնած է իր Միաբանութիւնը Պոլսոյ մէջ, հանդէսները նաեւ կը գուղագիպէն Միաբանութեան հիմնադրութեան 250ամեակին :

Ցեսոյ 1717 Սեպտեմբեր 8ին է, որ Վենետիկի ծերակոյախին հրովարտակով Մխիթար Աբրա կը յաջողի իր Միաբանութիւնը փոխադրել Ս. Ղաղարի կղզեակը, որուն վրայ կային միայն շատոնց լքուած հիւանդանոցի մը աւերակները :

Ժ. Պարու սկիզբը խիստ հալածանք կար Պոլսոյ մէջ կաթոլիկ Հայերուն դէմ եփեմ Ղաղանցի եւ Աւետիք Եւրոպիացի պատրիարքներու օրով:

Մխիթար Աբրա չկարենալով մնալ Պոլսոյ, 1701ին 400 դահեկանով կը մեկնի իզմիր, անէ նէապոլիս, հուսկ յետոյ կը հաստատուի Մորէայի Մեթոն քաղաքը, 1706ին հոն հիմնելով վանք մը ու եկեղեցի մը: 1715ին թուրքերու եւ Վենետիկցիներու միջև ծաղած պատերազմին հետեւանքով է, որ Մխիթար կ'ապաւինի Վենետիկի իր միաբաններով:

1717ին ցկեանս Աբրահայր լնտրուելով, ամբողջ երեսուն տարի մեծ ձեռնասութեամբ կը վարէ իր պաշտօնը:

Ու երբ 1749 Ապրիլ 27ին աչքերը կը փակէր յաւիտենութեան, արդէն հաստատ հիմերու վրայ դրուած էր Միաբանութիւնը: 41 ուխտեալ վարդապետներ եւ 13 աշխատաւոր եղբայրներ պիտի շարունակէին իր գործը:

Միաբաններէն մաս մը 1773ին բաժնուելով Վենետիկէն՝ կը հաստատուին նախ Թրիէստէ, յետոյ Վիեննա, ուր ցարդ նուիրուած են իրենց մեծ հիմնադրին առաջադրած նպատակին:

Վենետիկի եւ Վիեննայի Միաբանութեան զոյդ Միաբանութիւնները դրական, կրթական ու մշակութային դեմնի վրայ իրենց կատարած աշխատանքներով, հայ ժողովուրդի երախտագիտութեան արժանացած են:

Միաբանութիւններէն մէկն է եղած այն՝ որ անիկա մերժած է օտար կրօնաւորներ առնել իր միաբանութեան մէջ: Իր այս մոլեռնադ աղջականութեան դէմ ժամանակին բողոքներ եղած են մինչեւ Հում, սակայն մեծ Սեբաստացին մնացած էլլու մնացած է իր համար արժանացած մէջ:

Երկրորդ արժանիքն այն է, որ իր իսկ տքնածան աշխատութեամբ հրատարակած է Հայկաղեան բառարանի երկու հաստափոր հատորները, Հայկաղեան քերականութիւնը, գրաբար աստուածունքը, Մեկնութիւն Մատթէոսի եւայլ աշխերուներուն եւ յաջորդներուն:

Ուրիշ մէկ արժանիքն ալ այն է, որ չէ ուղած իր Միաբանութիւնը պահէլ թրքական հողին վրայ եւ փոխադրած է զայն Եւրոպայի ազատ հորիզոններուն տակ, ուր միաբանները ամէն դիւրութիւն ունեցած են՝ անկաշկանդ նուիրուելու համար Հայոց պատութեան, գրականութեան եւ լեզուի:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

Fondé en 1925
R. C. S. 376.286

Վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, արտ. 2500 ֆր.

Տել. GOB. 15-70 Գիբ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 3 Septembre 1950 Կիրակի 3 Սեպտեմբեր

ՔՈՐԵԱՅԻ ՊԱՏԵՐԱՋՄՆ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆՆԵՐՈՒ

ՄԵԾ ՅԱՐԱԿՈՂԱԿԱՆՆԵՐԸ ՍԿՍԱԼ

Ամերիկեան ընդհ. սպայակոյտին սպասած մէծ յարձակողականը սկսալ Մալանի առջեւ եւ նաքանի գետի մէծ աղեղին վրայ: Իրենց այս յարձակողականուով, հիւսիսային Քորէայի ները կը շահական հարուածը իջնեցնել դաշնակից պաշտպանողական գիծերուն վրայ եւ ճեղքելով զանոնք, շարունակել իրենց յառաջիակացումը համար վուզանին:

Առանց նկատի ունենալու իրենց կրած ծանր կորուստները, կարմիրները կը շարունակեն մէծ ուժեր թափել առաջին գծերուն վրայ եւ նոյնքան կարեւոր ուժեր ալ կեդրոնացնել թիկունքը որպէս պահապահապէս:

Այս կարմիր հեղեղը կասեցնելու համար, Ամերիկային ընդհ. սկսալ իրենց կրած ծանր կորուստները; Իրենց հրետականի վրայ կը հաշուեն ուղարկու ուղարկութիւնները, ուր կեդրոնացնել վրայ համար անապահութեան վրայ կը պահապահապէս:

Կունեները, սկիզբն իսկ սոացան կատաղի կերպութիւնները; Յիսուն հազար կը հաշուեն այս առաջականի մասնակցողութիւնները: Յիսուն ուժերով անինայ կը ուղարկութեան մանակ կամաց կամունքը: Յարձակութիւնը կարմիր իջներուն վրայ կը գիտի նախագահութիւնները:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս:

Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահապէս: Յիսուն հազար կը պահապահա

ՊԵՐՔ-ԲԼՈՃ

զուրախացներ քեզ նոյնպէս : Ծովաքաղաք մը
չէ Տովկիլի, Ժուան լէ Բէնի կամ Քանի պէս : Կը
պակսին առաջատանաւերն ու հարուստ սրճա-
րանները : Նուագ չես լսեր : Ու ափին մէծ մասը
աւերակ է : Քանի մը վրաններ՝ այդ աւերակնե-
րուն մէջ եւ ռոմմե frites ծախողներ՝ աղքատ
տպաւորութիւն մը կը ձգեն : Փակ է ամէնչն մէծ
ու ճոփի պանդոկը : Կայ միայն քաղլինօ մը կայա-
րանին մօտ : Բայց չկայ մսխող եւ վայելող դա-
սակարգը : Բացակայ են գեղեցիկ կիները՝ որ հա-
կառակ իրենք վիրենք ցուցադրելու սնամտու-
թեան կամ զայթակեցուցիչ ազատութեան եւ
ամբարտաւանութեան, փարթամութիւն մը պիտի
տային քաղաքին : Հազիւ քանի մը բացառիկ կի-
ներ, աւազներուն վրայ, կը փոխեն մեր տրամա-
դրութիւնը այն պահուն երբ, տիսուր պիտի գլու-
նէինը մերկութիւնները :

Կէսը՝ ամիսներէ ի վեր քարի վերածուած։
Պատմեց։ Պէրք Բլաժը իր աւանդութիւնը ու-
նի։ Ամայութիւն էր տարիներ առաջ, ըստ,
կ'ապրէր միայն ձկնորսի մը ծերացած այրին՝
խրճիթի մը մէջ։ Օր մը, մէկը, մօտակայ գիւղե-
րէն, կը ըերէ եւ կը յանձնէ անոր իր հիւանդ զա-
ւակը՝ որդէ ձեռք քաշած են բոլոր բժիշկները։
Շարաւ կը հոսէր պղտիկին ոսկորներէն ու մէկ

վէրքը ուրիշի մը ծնունդ կուտար մարմնոյն տարբեր մէկ մասին վրայ: Պառաւը, վարձՔ մը փոխարէն, յանձն կ'առնէ խնամքել մեռնելու գատապարտուած տղեկը: Այդ խնամքը մեծ զահողութիւն կը պահանջէր իրմէ: Ապրելու չափ սնունդ մը տալէ վերջ հիւանդին, կը լրէ զայն ամբողջ օրը՝ տաք աւազներուն վրայ, կիզիչ արեւին տակ: Բայց պառաւը խնամքէն աւելի մեծ արարք

մը կը յործէ, ոտքի կը հանէ քալելու անկարող տղան։ Աւեն մը վերջ, նկատելով թէ փակուած էին տղուն վէրքերը, ախորժակը ածած, լազը դադրած, զարմանալէ վերջ, կուպայ այն եղակա-ցութեան թէ բուժուած է անբուժելին։ Աւելի կենդանութիւն կար տղուն պղինձի գոյն առած մարմնին մէջ։ Անոր աչքերը կը փայլէին ծովային

թուչուններու աչքերուն պէս : Ժպիտ կար դէմքին
վրայ : Կը խաղար աւազներուն հետ, կ'երազէր ա-
լիքները, վերջալոյսներն ու հեռուէն անցնող նա-
ւերը դիտելով :

Բժիշկները զարմացումով կը հաստատեն այս
կատարեալ բուժումը եւ մօտէն կը հետաքրքրութիւն
անով: Պառաւեխն կը յանձնեն նոյն ախտէն տառա-
պող չորս երեխաներ որ կը բուժուին նոյնպէս:
Կը հասկցուի այն ատեն թէ օդը բացառիկ զօրու-
թիւն մը ունի Մանչը ափին այս մասին վրայ:
Բուժարաններ կը կերտուին իսկոյն, բնակարան-
ներ, պանդոկներ: Այսպէս կը ծնի եւ կը տարած-
ուի քաղաքը:

Պէլք Բլամբը, այսպէս կը նմանի Հուրտախն եւ
antithèsen է անոր: Հոս՝ գիտական ողին է որ
կ'իշխէ, ամէնչն աւելի: Եւ մարմինն է ուշադրու-
թեան առարկան: Մեծ կարեւորութիւն կը տրուի-
սնունդին, մարզանքին, մարձանքին եւ լոգանքին:
Հիւանդանոցի մը ոճը ունի հրապարակին եկեղե-
ցին իսկ, կարմիր ու ճերմակ կղմինտրէ, փայտէ,
առանց քանդակի, շատ պղտիկ զանդակատունով
մը: Ներսը, խորանին առջեւ Աստուածամայրը
մեծ իւղանկարի մը մէջ, ծովէն է որ ցամաք կ'ել-
է, մանուկը թեւերուն մէջ :

Պէրք Բլաժէր վերացական չէ, ունենալով հանդերձ, սրբավայրերու պէմ՝ իրեն զիմող անհամար անկարներ, անդամալոյծներ եւ այլ դըժ-բախտներ: Ցուցափեղիկերուն մէջ կը տեսնենք վերաբուժական գործիքներ, կեղծ ոտքեր եւ թեւեր: Կան բազմաթիւ գեղարաններ, բազմաթիւ բժիշկներ եւ վիրաբոյժներ :

Ապրդիկ հնդկական նօլայէն մինչեւ քրիստոնէութիւն, մինչեւ խլամ միսթիքականութիւնը՝ կը ձգտին հեռանալ այդ մարմինէն, մտածումէն լսկ, կը դիմեն նաեւ կախարդական հեղուկներու, դիմովութեան, անցներու համար հոգեկան աւելի բարձր մակարդակի մը վրայ, տիեզերական թթ թուացումներու մէջ: Գինեմոլներն ու հաշիշ առ նորներն ալ հոգեկան այդ ազատութեան կը մտածեն: Եւ ինչ անկումներ կան այս ճամբուն վրայ, կը խորհիմ թէ մարդկային բանականութիւնն է որ կը տառապի հոս եւ գիտական աշխարհին մէջ՝ դտնելու համար ելք մը՝ որուն ճակատագրած է զինք բնութիւնը: Կը քալէ դէպի ողեկանը, բայց կը քալէ բազմաթիւ ճամբաներով եւ խարիսխը

մարմինն է միշտ :
Պէրք Բլաժը կուտայ սրբալյարի յատուկ հո-
գեվիճակ մը, ցաւերէս եւ անձնականութենէս ան-
դին կը նայիմ, տառապղներուն որ հաւասար են
ըլլան անոնք բարի կամ չար, վաեմ կամ գոեհիկ կ
խելացի կամ տղէտ : Այսպէս մտքիս կը կառչի ես
սիրոս կը շարժէ հոսկէ անցած ընկերոջ մը լիշա-
տակը, որ չեմ դիտեր ո՞ւր, կը շարունակէ ան-
շարժութեան ուստասասաւած կեանք մ՞ո՞ւ

չարութեան դատապարտուած կեանք մը՝ իլ
հալոր ոսկորներով :

Կը նայիմ մահճէկս :
Ու ծով, ծովն է միշտ՝ անհռւն եւ խոռվից
կոծով : Ն. ՍԱՐՄԱԾԵԱՆ

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ ՃԱՄԲԱՆԵՐԸ

Ժամունա բակլ

Կ'անձիւէ տղաս... (Վ. Թէֆէնն) Յիշատակ, յիշատակ, ի՞նչ կ'ուրգես ինձ-
մէ : (ՓՈԼ ՎէՌԼԷՆ)

Փարիզը տաքէ : Փարիզը օտար : Փարիզը
Ճնշիչ : Թեւերս փարտելով ազատ համարձակ կը քա-
լեմ Եղիսաբենդ դաշտերէն : Ետեւ մնացին Նոսեքի
բարակները : Ու կը մտածեմ թէ ո՞րն է աւելի շը-
քեղ, չո՞ս թէ թմրիներուն տակը : Ու յաղթական
կամարին եւ Պռանտնպուռկի գրան, ուրկէ հիմա
պատմը կը զատէ կարմիր Պերլինը միւսներէն,
ուսուասականը կ'ընեմ :

Բաղդադում՝ և Յանկարծ կը մտաբերեմ որ հոս, մօտելը, ափ
մը հող կայ որ հայկական է, ու կը քալեմ դէպի
հոս :

— զայոց սկզբանը և մասնաւութեանը առաջին փողոցը, աջիդ: Փոքրիկ հրապարակի մը
միւս կողմն է :

Պահ մը յետոյ կը կենամ անոր առջեւ, փոր-
ձառու օտար տեղեր թափառումի: Ու կը սկսինք
ծանօթանալ իրարու :

Հայկական ոճով փոքրիկ մատուռ մը, ինչպէս
Պօղոս Նուպար փաշայի կառուցանել տուած ու-
սանողական տունը, որ հեռուէն կը ճանչուի :
Սքանչելի սիւներով, խոյակներով ու քանդակնե-
լով, որուն ճակատը գրուած է .

Աղօքանութեամբն Աստուծոյ
ի հայրապետութեան Ս. էջմիածնի վեհ. Տ.
Մկրտչի (սրբագրուած, երեւի առաջ գրուած է ե-
ղել Մկրտչի) Ս. Կաքողիկոսի ամենայն Հայոց,
բարեպաշտն Պ. Աղեքսանդր Մանթաշեան Տփղի -
սեցին, նույիրելով զգեստին, արդեամբ եւ դրօքն
իւրովք ի հիմանց կառոյց զեկեղեցիս, յան. Ս.
Յովհաննու Մկրտչի, ի յիշատակ հանդուցեալ
ծնողացն իւրոց, եւ ի վայելումն որդոց, Հայա-
տանեաց առաքելական Ս. Էկեղեցոյ: Յամի
Փրկ... 1904 եւ ի թուին Հայոց... (անընթեռնի)
տակը՝ Eglise Arménienne:

ուոյ գաշտին վրայ ինկած ֆրանսահայ կամաւոր-
նելուն»: Սխալ, Պէտք էր ըսել հայ կամաւորնե-
րուն: Քանի որ անոնք բոլորը ֆրանսահայ չէին:
Մոսցեր են, կամ չեն ուղեր աւելցնել, ճաշակ մըն
ալ ֆրանսայի գերէն կիլիկիոյ մէջ...: :
Ասկէ վեռջ եռ սունեմ եւ ճ Տ Տ Ե Ե Ե Ե Ե Ե

Օմազ վերջ կը սուլիմ ժամուն բակլը : Ժամը
ինք գոց է : Հոն կը գտնեմ քահանայ մը որ աթո-
սի մը վրայ կը տաղտկանայ : Հերթապահ է եղեց
խեցը : Կը բարեւեմ զինքը ու կը նստիմ քովը :
Նիհար վարդենի մը մէկ կողմ կը դողայ : Կարծեմ
հիւանդ ծառ մը եւս : Եւ քիչ մը իսուս ու քանի մը
ծաղիկ : Ճիշտ նոյն ծաղիկը, որմէ փոքր թաղար
մը կար Անդրանիկի մահարձանին առաջ : Անդին,

կողմն աշխարհի, էլպայի ափերը :
Կարդացած եմ աղքատախնամի մասին : Հոն
ներսն է ան: Երեք հայ բժիշկ անձնութիւրաբր կը
դարձմանեն Հայերը: Ունին գեռ 8 հայկ. դպրոց,
Հինդչարթի օրերը, տարրեր տեղերը: Ու կը թուէ
թաղերուն անունները: Յետոյ կուտայ ուժացումի
ծանօթ պատկերը, որ սակայն մինակ Հայերուն
յատուկ չէ Ֆրանսա, առ պուռ օտանէկուն :

որուն բարեկամը եղած է Ամերիկան, պիտի չմաս-
նակցի այս կուռին: Չինաստանի անդամահատու-
թեան ձեռնարկած կարմիր աշխարհակալութիւնն
է միայն, որ այդպիսի մասնակցութիւնն մը պիտի
օգտուէր:

Ապա, նախադահը ուղղակի ազգարարութիւն
մը ըրաւ Խ. Միութեան, թելադրելով անոր՝ Ամե-
րիկայի ինքնապաշտպանութեան եւ խաղաղու-
թեան ամրապնդման ծառայող ամերիկեան տըն-
տեսական ուժը սորուագնահատելու սխալը չեղու-
ծել:

« Ամերիկայի եւ այլ ազատ ազգերու զին -
ուուրները, իրենց կեանքերով կը պաշտպանեն աշ-
խարհի ազատութիւնը, որպէսզի խաղաղութիւնը
օրէնք դառնայ: Պատմութիւնն մէջ առաջին ան-
գամն ըլլալով բազմաթիւ ազգերու զինուորները
կը կուռին մէկ դրօշի տակ, օրէնքի տիրապետու-
թիւնը պարտադրելու համար աշխարհիս վրայ: Ասիկա ներշնչող իրողութիւնը մըն է: Եթէ այս օ-
րէնքը չյարգուի, հետեւանքը նոր աշխարհամարտ
մը եւ քառս միայն կրնայ ըլլալ: Այդ բանը մէնք
թոյլ պիտի չտանիք: Մենք պէտք է պաշտպանենք
զանոնք եւ պիտի պաշտպանենք մէր ամրող
ուժով եւ ամրող սրտով: Ոչ մէկ դաս
դատ այսքան արդար ու այսքան կարեւոր եղած
է: Երկու ճամբաներ կային մէր առջեւը: Եթէ գո-
հանայինք դիւնագիտական բողոքներով, կար -
միրները կուլ պիտի տային իրենց զոհը: Ասիկա՝
մեղմացման ճամբան էր, իսկ 30ական թուական-
ներու պատմութիւնը ցոյց տուաւ, որ դիկտատոր-
ները մէղմացնելու քաղաքականութիւնը, համաշ-
խարհային պատերազմի մը միայն կրնայ առաջ-
նորդել:

« Ազատ ազգերը երկրորդ ճամբան ընտրեցին
եւ որոշեցին զինեալ յարձակումը դիմագրաւել
զինեալ ուժով: Այս որոշման ազգեցութիւնը զգա-
լի պիտի դատայա Քորէային անդին, շատ հեռա-
ւոր կէտերու վրայ:

« Քորէայի մէջ խնդրոյ առարկայ է մէր ա-
զատութիւնը: Մեր ուղած ձեւովազոթելու, կար-
ծիք յայտնելու, մէր զաւակներու մէծցնելու, մէր
ուղած գործը ընելու, մէր ապացան կերտելու եւ
առանց վախի ապրելու իրաւունքը: Համայնավար
աշխարհակալութիւնը խաղաղութիւն կը քարոզէ,
ցոյց յարձակում կը գործէ: Ահա թէ ինչու ազատ
ազգերը ստիպուած են միջոցներ ձեռք առնել ի-
րենք զիրենք պաշտպանելու համար համայնավար-
ներու յարձակուական ծրագիրներուն դէմ»:

«ՀՐԱՄԱՆ ՏՈՒԻՔ ԻՆԾԻ ԵԼ ԵՍ ՄԻԿ ՇԱԲԹՈՒԱՆ
Մէջ ԿՐՆԱՄ ԿՈՐԾԱՆԵԼ ՌՈՒՄԻՌՈՅ
ՀԻՒԼԱԿԱՆ ՌՈՒՄԻՌԻ ՀԻՆԳ ԲՈՅՑՆԵՐԼ»...

Զօր. Մէք Արթըրի չհրատարակուած յայ -
տարարութիւնն եւ ծովային նախարար Մէտթիու-
սի սազմաշունչ խօսքերէն վերջ, ահաւասիկ, ու -
րիշ ամերիկացի զօրավար մըն ալ, իր «Գրգաէչ»
խօսքերուն համար կ'արժանանայ ամերիկեան կա-
ռավարութեան սաստին:

Մաքսուէլ Ֆիլտի ամերիկեան օդանաւային
վարժարանիտորէն՝ զօր. Անտէրըն, ամերիկեան
օրագրողի մը հետ խօսելով ըստած է անոր.

« Հրաման թող տան ինծի եւ ես մէկ շաբ-
թուան մէջ կրնամ կործանել Ռուսիոյ հիւլէական
ուումբի հինդ բոյները: Եւ երբ Քիստոսի մօտ եր-
թամ... կարծեմ պիտի կրնամ բացատրել իրեն,
թէ ես քաղաքակրթութիւնը փրկեցի»...

Իր այս յայտարարութեանց համար, զօր. Ան-
տէրըն պաշտօնանկ եղած է:

ԹՈՒՐՔԻԱ. Կը Մերժէ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՊԱՀԱՆՁԸ
250 ՀԱԶԱՐ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Թուրք կառավարութիւնը քննեց պուլակարա-
կան ծանուցադիրը՝ 250.000 թուրքեր երեք ամ -
սուան ընթացքին թուրքիս տեղափոխելու մասին:
Երկար խորհրդակցութիւնն վերջ, կառավարու-
թիւնը մերժեց պուլակարական պահանջը եւ վերջ ։
Նական ձեւը տուաւ խմբագրուած պատասխանին:

Իր պատասխանին մէջ, թուրք կառավարու-
թիւնը դիտել կուտայ որ Պուլկար կառավարու-
թիւնը անփափանկատ լեզուով մը գրի առած է իր
ծանուցադիրը եւ կ'ըսէ, թէ տարագրութեան հա-
մազօր է 250 հազար թուրքերը այդքան կարճ ժա-
մանակամիջոցի մը ընթացքին տեղահանելու ։ Եւ
սահմանէն գուրս հանելու պուլակարական որոշու-
մը, առանց հարաւորութիւն տալու, որ անոնք
կարենան իրենց հետ առնել իրենց ինչքերը կամ
անոնց փոխարժէքը: Թուրքիս կը մէրժէ այս ձեւը
փոխարժութիւն մը:

ՔԱՆԻ ՄԷ ՌՈՂՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Գերմանիոյ մէջ տասը պետական
եւ այլ անձնաւորութիւններ չնորհազորի յայ -
տարարուած եւ իրենց պաշտօններէն հետացուած
են: Գերման համայնավար շաբքերը «դաւաճան-
ներէ», «երկչուններէ» եւ «եղում կատարողներէ»
կը մաքրողործուին:

ՀԱՐԻՒԲ ՀԱԶԱՐ ամերիկացի, անդիլացի եւ
Փրանսացի զինուորներ միացեալ ուազմափորձեր

ԺՈՂՈՎ ՄԱՐՍԻՑԼԻ Մէջ

Հ. Յ. Մարտիրոսյան Շրջ. կոմիտէն եւ Նոր
Սերունդի Շրջ. վարչութիւնը ժողովի կը հրաւե-
րեն Ն. Ս. Ի. բոլոր ընկեր-ընկերուհիները այս եր-
կուշարթի ժամը 8ին, Ահարոննեան ակումբին մէջ,
26 rue des Convalescents:

Սոյն ժողովին ներկայ պիտի ըլլան ընկերներ
Բժ. Ե. ԽԱՅԱՆԱՍԵԱՆ եւ Ս. ԹՈՂՄԱՌՈՒԵԱՆ:

Ֆ. Կ. ԽԱՅԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԻ
ՓԱՄԻՉԻ Խումբը կը հասնի Gare de Lyon, երեք-
շարթի 5 Սեպտեմբեր, առաւոտեան ժամը 8ին,
ՄԱՐՍԻՑԼԻ խումբը կը մէկնի երկուշարթի 4
Սեպտեմբեր առաւոտեան ժամը 6ին Օղակին ո -
թօքարով:

ԴՊՐՈՑԱՍՍԻՐԻ ՎԱՐԺԱՄԱՆԸ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանը համար կը փըն -
տուի հոգիչ մը (surveillante) որ ըլլայ փորձա-
ռու եւ քաջ Փրանսապէտ:

Դիմէլ վարժարան, 1 Bld. du Nord, Լը Ռէնսի,
երեքշարթի եւ հինգշարթի առաւոտեան ժամը 9 — 12:

ՀՊՐՈՑԱՍՍԻՐԻ ՎԱՐԺԱՄԱՆԸ
Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարան (Միսէ) կը
վերաբացուի յառաջիկայ զոկտեմբեր 2ին, եր-
կուշարթի: Արձանագրութեան համար դիմել
վարժարան 1 Bld. du Nord, Լը Ռէնսի, երեքշար-
թի եւ հինգշարթի առաւոտեան ժամը 9—12:

Հաղորդակց. միջոց. — Eglise de Pantinէն առ-
նել 146 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Gare de Raincy -
Pavillons :

ԴՊՐԵՎԱՆՔ ԿԱՅՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՅ Կի -
ԼԻԿԻՈՅ ԱՆԹԻԼԻԱՆ, Լիբանան, Ա. տարի
Դպրեվանք Տիկնանց վարժարանը ծրագրած է բո -
լոր հայ գաղութիւններէն ուսանողներ ընդունիլ Դպ-
րեվանք, որպէսզի յառաջիկային անոնք իրենց
դպրոցական ընթացքը լրացնելէ եաք վերաբա-
նան իրենց համայնքները ծառայելու հայ եկեղե-
ցին եւ հայ դպրոցին:

Այսու կը յայտարարներ որ 1950 — 51 դըպ-
րոցական տարեցը անդամանի համար ֆրանսայէն քանի
մը ուսանողներ կ'ուղենք ընդունիլ Անթիլիասի
Դպրեվանքը ժառանգաւորաց բաժնի համար :
Թեկնածուներ նուազագոյն 15 տարեկան ըլլալու
են: Փափաքողներ կրնան դիմել Դպրեվանքուց Վե-
րաբանուէ Դպրենիկ Սրբազնին Փարիզի Հայոյ
Եկեղեցուց հասցէով, 15 rue Jean Goujon:

Նոյնպէս մէր նորաբաց քահանայից դասա -
րանի համար եթէ կան ուսուցիչներ կամ բարձ -
րագոյն նախակրթարան աւարտողներ որոնք կ'ու-
ղեն քահանայ ըլլալ, դիմելու են Տեսուէ Սրբա -
զանին վերոյիշեալ հասցէով :

Տեսուրիւն Դպրեվանքուց

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

Հանգուցեալ Տէօվլէմ ԳէՈՐԳԵԱՆԻ

ԶԵՅԹՈՒՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Գ. հասորը, պատկերազրդ:

Դիմէլ Տէր-Յակոբեան տպարան, 17, rue Damesme,

PARIS: Գինը 300 Փրանք կանիսիկ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՓԱՐԻԶԻ ԿԵԴՐՈՆԸ

PARFUMERIE - MAROQUINERIE

AU SAC PARFUMÉ

Տէր եւ Տէօվլէս ԳԵՂԱՄ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Վարչութիւնը պահանջութիւնը մասնակիւն է անոնք:

Վարչութիւնը պահանջութիւնը մա

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊՐԱՐԻ ԴԱՇԻՆ ՀԱՄԱՐ

Գիւմարէն հեռանալէն չորս օր յետոյ հասանք Պհարի դաշտը ուր՝ մեզի կը սպասէին անդիմա - կան քանի մը վաշտերը :

Վանէն, Սալմաստէն եւ Ուրմիէն գաղթած Հայերէն եւ Ասորիներէն ամէն մարդ տիսուր յի - շատակներ ունի այդ դաշտէն :

Համատան քաղաքէն քիչ մը հեռու այդ դաշ - տը ընդարձակ է, աւազուս եւ անջրդի :

Դաշտին մօտիկ Պհար գիւղաքաղաքը ունէր յարմար բնակարաններ, պարտէներով շրջա - պատուած : Հակառակ Անդլիացիներու արգելքին, տեղացի Պարսիկները տեղ տուին երկու հազարէ աւելի Հայերու եւ հիւրասիրեցին :

Սակայն, շար չանցած Անդլիացիները ստի - պեցին որ հեռանանք գիւղաքաղաքէն եւ երթանք Պհարի դաշտը եւ մեղ բոլոր պաշարելավ, հրա - հանդեցին տեղաւորութիւն :

Ցաղորդ օրը հոն հասաւ անդլիական գաշտա - յին հիւրանդանոցը իր կաղմածով եւ պիտոյքնե - ռով :

Անդլիացիները մեզի տուին բարտիի ճիւղեր եւ թելադրեցին ծածկոյթներ պատրաստել, այդ վրանաձեւ անակներու մէջ հիւրանդներ եւ վիրա - ւորները տեղաւորելով :

Ճերեկները տաք, կիզիչ արեւի տակ, աւազ - ներու մէջ, իսկ գիւղերները այդ շրջանին յատուկ վատառողջ գաղջ քամի իներուն ենթակայ, երկար ճամբաններ կտրած, յողնած, հիւծած, մերկ եւ անսունդ մեր գաղթականութեան մէջ ծայր տալ սկան տիֆն ու տիգենտերիան, մալարիան ու խօ - լերան :

Երրորդ օրը մեռնողներու թիւը շատցաւ:

Հարիւրներով կը թաղէինք մէկ խոր եւ ըն - դարձակ փոսի մէջ :

Ամէն մարդ կը ծախէր իր զարդեղէնները եւ որեւէ գին ներկայացնող իրերը: Պարսիկ շրջուն մանրավաճառները մեզի կը բերէին թէյ, շաքար, պանիր, թել, ասեղ, կօշիկ, ճերմակեղչն, օճա - նեւային :

Մեզի համար որոշուած սահմանէն դուրս գա - լը խատիւ արգիլուած էր: Զուրը անբաւարար էր, վառելիք, ուտեստեղչն եւ ամանեղններ չկային: Գաւաթ մը տաք ջուղի, դգալ մը ապուրի կարօտ էին մեզմէ շատերը :

Խուրմը մը հայ «չէրչիներ» բարեկործական դիմակի տակ, յաջողած էին արտօնութիւն ստա - նալ եւ Պհարի դաշտը դալ :

Ակոնք կողովացին մեր գաղթականութիւնը օգտուելով հայ ըլլալու իրենց հանգամանքէն մե - զի ներչնչած վստահութենէն :

Պհարի դաշտը համենուս չորրորդ օրը Անդլիացիները մեզի հրամայեցին համախմբել մեր զինուորները, որոնք համարեայ բոլորն ալ իրենց հիւրանդներ եւ վիրաւորները խնամելով զրաղած էին կամ իրենք հիւրանդ էին:

Ի վերջոյ ջոկատ մը Անդլիացիներ եկան եւ սկսան դրաւել մեր զէնքերն ու ձիերը:

Քաղաքակիրթ ազգերու անվայել տեսարան - ներ պարզուեցան, խիստ գատապարտելի անա - խորժութիւններ տեղի ունեցան:

Ցղի կիներ, երախաներ վար գլուրուեցան եւ ձիեր գրաւուեցան: Ցղամարգիկ ծեծուլով խոշ - տանուելով բաժնուեցան ընտանիքներէն եւ քըշ - ուեցան դէպի զինուորական կայսերէրը:

Դրութիւնը պարզելու եւ մեր յուսահատա - կան վիճակին վերջ տալու համար Վանի դեկա - վարներէն Արմենակ Մաքսապետեանը Համատան - զրկուեցաւ, տեղին Հայերուն հետ իրուհակցե - լու եւ ճար մը գտնելու համար, բայց յիշեալը բանտարկուեցաւ Անդլիացիներու կողմէ:

Նոյն վիճակին ենթարկուեցան նաեւ այն կարդ մը Հայերը, որոնք յաջողած էին դաղտնի ճամբաններով մտնել Համատան:

Գաղթականներուն օգնելու նպատակով, Հա - մատանի հայ վաճառականներէն, ազգեցիկ Ասո - րիները եւ ամերիկեան ներկայացուցիչներէն յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, որուն ջանքերուն չնորհիւ հնարաւոր զարձաւ կարդ մը Հայերու եւ Ասորիներու Համատան մուտքը դիւրացնել :

Անդլիացիները մահմէտականները սիրաշէ - լու իրենց քաղաքականութիւնը երեխն ալ չափա - զանցութիւններու տանելով, անտես կ'առնէն մեր տառապանքն ու զրկանքը եւ մեղ ծանր կո - րուստներու կը մտնէին :

Պհարի դաշտի մեր վիճակը անոնք սառարիւն կը դիմէին, կարծես անարժէք միջաններ էին որ կոտորուէին մեր հիւրանդները:

Վերջին կարգակութեամբ՝ Համատան մըտ - ներու արտօնութիւնը կրնային ստանալ միայն այն Հայեր եւ Ասորիները, որոնք՝ կրնային հաստա - տել թէ՝ իրենց անձնական միջոցներով կրնան հայթայթել իրենց ապրուստը եւ անախորժու - թեանց տեղի չեն տար:

Իսկ այդպիսիները սակաւաթիւ էին :

Շրջանի ընդէ. հրամանատարի քարտուղար ու ըունին որ Ասորի մը էր Լոնտոնի մէջ ուսում - ստացած, Համատան մտնելու արտօնագրեր պատ - րաստողն էր եւ արամագղելի ունէր ստորագրուած - բաղմաթիւ անցաթղթեր, որոնցմէ օգտուելով, Հարիւրէ աւելի ընտանիքներ տեղաւորուեցան Հա - մատանի մէջ :

Շատեր ալ քաղաքին հիւսիս - արեւելեան կողմը գտնուուղ Շիվարին գիւղը գացին:

Վարակիչ հիւսինդները դեռ կը շարու - նակէն իրենց հունածքը:

Տեղացի Հայերու եւ մեր ջանքերը անզօր էին մեղմացնելու չարիքը:

1918 Օգոստոսի վերջերը մաս մը Հայեր դրկուեցան Սուլթանապատ, իսկ անկէ առաջ Հա - ղարաւորները մեզմէ զրկուեցան դէպի Քիրման - շահ եւ ապա Պաղտատ:

Առաջում վերջի ընդէ անակնկալօրէն :

Բնակութիւն մտնելու ինքնաշարժերը եկան եւ անդլ. զինուորները այդ ինքնաշարժերը լեցուցին ձեռ - քած կաղթականներով :

Ընտանիքի մը մայրը զրկուած էր, հայրը մը նացեր, ուրիշ մը հայրն ու մայրը զրկուած էին, զաւակներն անստէր մնացած: Այսպիսով՝ Համա - տան մնացած էին 250էն աւելի երկսեռ անտէր ե - րախաններ, որոնց մէկ մասը իրական որբէր էին, իսկ մնացածը՝ ծնողըէն բոնի բաժնուած անտէր - ները :

Այդ օրեւուն՝ ինդիլիք գիծով բագու զրկուե - ցաւ իսրայէլի հարիւրակներէն էր որինակելի հարիւրակներէն էր:

Այդ հարիւրակը բագուի գոյամարտի օրե - բուն նշանակալից դեր կատարելէ վերջ, նահա - տակուած էր արդէն, երբ լսեցինք որ՝ մեզմէ հա - ւագուած զինուորներն ալ մօտ ատենէն պիտի դրկուին բագու:

Այդ լուրը չինականացաւ եւ Բագու զրկուե - ցաւ իսրայէլի հարիւրակները որ՝ մեր ձիւուրներու օրինակելիք հարիւրակներէն էր:

Սեպտեմբեր 7ին, արդէն պարզուած էր Պահրի դաշտը էին մեր մասը իրականները: Պարպուեցան նաեւ Շիվարին գիւղը եւ Համատան քաղաքը:

Այդինայի մէջ հաւաքուած հայ եւ ասորի զին - ուորները, որոնք կազմ ու պատրաստ կը սպասէին բագու մեկնելու համար, նոր հրահանդ ստացան Անդլիացիներէն եւ ցրուեցան:

Ուրմիէն մինչեւ Համատան ու Պաղտատ հաս - նիլ Ասորիներու եւ մեր պարագաները կը տար - բերէին յաչս թէ Ամերիկացիներու եւ թէ Անդլիա - ցիներու հարացան թէ Ամերիկացիներու ի պատասխան:

1) Ասորիները տրամադրելի գործիքներ էին Անդլիացիներու եւ Ամերիկացիներու համար:

2) Անոնք շատերը Ամերիկա ապրած ըլլա - լով, անզլիկերէն գիտէին եւ իրենց համար նապաս - տարոր պայմաններ կը ստեղծէին նոյնիսկ կեղծ ժուրնալներու մեջ ապարատելով կամաց էր:

3) Անոնք քաղաքական համոզում չունէին :

4) Ասորիները իրենց տարազով, արտաքինով եւ ապրելակերպով աւելի գութ կը շարժէին եւ արժանի կը համարուէին նպաստի եւ ողորմու - թեան :

5) Որոշ դեր կը խաղային նաեւ դաւանական ինդիրները, Ասորիները բողոքականութիւնն ըն - դունած էին :

Միշնչես մենք՝ ունէինք քաղաքական յատակ համական վիճակին գրաւած էին գալաքական ամսական ինդիրները, Ասորիներու համար համար համար նապաս - տարու պայմաններ կը ստեղծէին նոյնիսկ կեղծ ժուրնալներու մեջ ապարատելով կամաց էր:

3) Անոնք քաղաքական համոզում չունէին :

4) Ասորիները իրենց տարազով, արտաքինով եւ ապրելակերպով աւելի գութ կը շարժէին եւ արժանի կը համարուէին նպաստի եւ ողորմու - թեան :

5) Որոշ

Վարչապետ Պ. ՓՂԵՎԻՆԻ ճառը

Զի՞ն. ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋԱՆՔ 18 ԱՄԻՒ
Վարչապետ Պ. ՓՂԵՎԻՆ ՍԵՐԱՎԱՐԿԻ մէջ
ճառ մը խօսելով յայտարարեց ի մէջի այլոց, որ
զինուրական պարտաւորին ծառայութեան շրջանը
Ֆրանսայի մէջ պէտք է բարձրացուի 18 ամսուան։
Այս իմաստով օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի
խորհրդարանին, երբ այս վերջինը վերսկսի իր
աշխատանքներուն յառաջիկայ ամիս։ Այս բարձ-
րացումով, ֆրանսա եւրոպայի մէջ պիտի կրնայ
գործոն ծառայութեան մէջ պահել 20 զօրաբա-
ժիններ, որոնց կազմակերպութիւնը ստանձնած է
ան Առաջանականի դաշինքով։ «Ֆրանսայի վերա-
զինուամը, ըսաւ վարչապետը, պիտի արագացուի
մինչեւ իսկ ի գին մէծ զուութեանց։ Այսպէսով
պիտի կրնանք ֆրանսան անդամ մըն ալ զինուու-
րական մէծ ուժ մը դարձնել։»

Իր ճառին մէջ, վարչապետը անդրադարձաւ
նաեւ համայնավար նրդ զօրասինի գործունէու-
թեան եւ ըսաւ որ մէջոցներ ձեռք պիտի անուին,
բայց ոչ թէ մէնատիրական բնոյթով։

Ակնարկելով՝ «Նախազգուշական պատերազ-
մի» մը մասին Ամերիկայի մէջ խօսուած վերջին
ճառերուն, որոնք խորվեցին ֆրանսական հանրա-
յին կարծիքը, Պ. ՓՂԵՎԻՆ ըսաւ։ «Ինչպէս որ
չենք կրնար խաղաղութիւնը պահպանել պատե-
րազմի նախաձեռնութիւնը ստանձնելով, այնպէս
ալ կարելի չէ ազատութիւնն ու ժողովրդապե-
տութիւնը պաշտպանել, անոնց սկզբունքներն ու
օրէնքները ունակութելով։»

Վարչապետը համաձայն է, որ զօրացուի Ա-
րեւմտեան Գերմանիոյ ոստիկանական ուժը, որ-
պէսզի կարենայ դիմադրաւել Արեւելեան Գերմա-
նիոյ մէջ կազմուած «ժողովրդական բանակ» ի
պատահական վտանգը։

Ի վերջոյ անիկա ըսաւ, որ կառավարութիւնը
մաէն կարելի միջոց ձեռք պիտի առնէ զատելու
համար զիներու բարձրացումը, բայց աւելցուց,
որ սխալ են բաժնեչափային դրութիւնը վերահաս-
տատելու մասին տարածուած զրոյցները։ «Մեր
արտադրութիւնը, յայտարարեց ան, իր բարձրա-
գոյն մակարդակին հասած է մեր պատմութեան
մէջ։ Շատ մը ուտեստեղիններ եւ ճարտարար-
ուեստական արտադրութիւններ ոչ միայն կը բա-
րարեն մեր կարիքները, այլեւ կը գերազանցեն
զանոնք։»

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՌՈՒՄԱՆԻՈՅ մէջ հազարաւոր Հրեաներ ձեր-
բակալուելով պարտաւորիշ աշխատանքի կեղոն-
ները զրկուեցան։ Պատմառը այն է որ անհնի փա-
փաքեր էին թողուկ համայնավար «Գրախար» եւ
երթալ իսրայէլ։ Ոմանք ազատ արձակուեցան
փրկարինը վճարելի վերջ։ Բայց փրկարինը տո-
լարով ըլլալուն հետեւանքով, շատ քիչ մէխայն կր-
ցան օգտուիլ անկէ։ Խումբէն համայնավար կառա-
վարութիւնը Խումբի կ ըլլրէ եղեր բոլոր տաղան-
դաւոր հրեայ մանուկները, յաճախ նոյնիսկ ա-
ռանց ծնողներու զիտակցութեան։

ԱՄԵՐԻԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ արհեստական
միութեանց զանակցութեան որոշումով գործա-
դուները արգիլուեցան։ Բանուրիները գործադուլ
կրնան ընել միայն զրամատիրական մասնաւոր
գործարաններու մէջ։

Զի՞ն. ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ձայնասփիւուի կայանը
կը անդեկացնէ, թէ ամերիկեան օդանաւերը ան-
գամ մըն ալ ամբակոծած են չինական հողերը,
ինչպէս նաեւ ոումբեր նետած են չինական երկու-
շողենաւերու վրայ եալու գետին մէջ (Քորէս-
մանչուրիական սահման)։

ՄԻՒՑԵԱՆ Նահանգներու ելմտական նախա-
րարը Պ. Սայալը Փարիզ ժամանեց Քոնկրէսի 13
անդամներուն հետ միասին, Միջազգային դասմա-
տան տարեկան նրդ համաժողովին մասնակցելու
համար։

ՓԱՐԻԶ ԱՅՑԵԼՈՂ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամառնային շրջանին Փարիզ այցելող մեր
հայրենակիցներն եւ լուսաւորին կամ բարեկան քենուն
իրենց ընելիք բոլոր գնումներն վրայ։

ՄՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՐԱՄԵԱՆ

3. ՊԱՅՐԱՄԵԱՆ

105 Bld. Exelmans, Paris (16) Tél. Jas. 07.33
Métro Exelmans կամ Porte d'Auteuil

Քինեցուն ի ՊԱՏԻՒ ԲՆԿԵՐՆԵՐ
ԲԺ. Ե. ԽԱԹԱՆԱՍԵԱՆԻ և Ս. ՏԵՐ ԹՈՎՄԱՍՍԵԱՆԻ
ՄԱՐՍէՅԻ Հ. Յ. Դ. «Քրիստոնակուր» ենթա-
կոմիտէն ընկերահամակալական գինենձօն մը կազ-
մակերպած է, ի պատիւ ընկերներ ԲԺ. Ե. ԽԱ-
ԹԱՆԱՍԵԱՆԻ և Ս. ՏԵՐ ԹՈՎՄԱՍՍԵԱՆԻ այսօր,
երեքարթի երեկոյեան ժամը 8ին Ահարոննեան ա-
կումբը 26 rue des Convalescents։

ԺՈՂՈՎ ՎԻԼԻ ՄԷՋ

Վիլին — Հ. Յ. Դ. կոմիտէն ընկերական
ընդհանուր ժամանական կը փնտուի իր հօրեղոր
տղան՝ ներսէս Շահնարեանը, որ 1924ին Յու-
նաստանէն մէկնած է Ամերիկա։ Կը խնդրուի ի-
մացնել Վարդանուշ Աղամեանի, 7 rue Danton ,
Décines (Isère) France։

Զերմապէս կը խնդրուի Ամերիկայի «Հայ-
րենիք» էւ «Ասպարէզ» էն արտատպէւ այս փն-
տուուրքը։

Սոյն ժողովին ներկայ պիտի ըլլան ընկերներ
ԲԺ. Ե. ԽԱԹԱՆԱՍԵԱՆ և Ս. ՏԵՐ ԹՈՎՄԱՍՍԵԱՆ։

Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԻ
ՓԱՄԻԶԻ խումբը կը հասնի Gare de Lyon, երեք-
շաբթի օ Սեպտեմբեր, առաւտեան ժամը 8ին ,
16 — 19 :

ՀՐԱՄԻՐԱԳԻՐ ԲՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

Հայկական Բարեկործական Բնդհ։ Միութեան
իրաւասու անդամներէն կը խնդրուի ներկայ դո-
նուուի ընկերութեան Լէտարեկան ընդհ. ժողովին ,
որ պիտի գումարուի շաբթօր, 11 նոյեմբեր, ա-
ռաւտեան ժամը 9.30ին, Միութեան կեղրունական
դրասենեակին մէջ, 295 Fifth Avenue, New York, N.
Y.։ Միենանյ ատեն կը ծանուցուի թէ, վերոյէ-
եալ թուականին օրինական մէծամասնութիւն
չկոյանալու. պարագային, ներկայ պիտի նկատ-
ուի իր հրաէլ ու ըստ այնմ ժողովի պիտի գու-
մարուի նոյեմբեր 25ին եւ 26ին, շաբթօր կիրա-
կի օրերը, ժամը 9.30ին, Hotel Statler, 7th Avenue
and 33rd Street, New York։

Օրակարգ. — Ընդհ. տեղեկադիր 1949 տարե-
շրջանի, ընդհ. հաշուետուութիւն 1949 տարեշր-
ջանի, ընտրութեան կեդր. վարչ. ժողովի վիճա-
կաւ գաղարեալ անդամներու տեղ, կանոնադրի
բարեփոխման խնդիր, առաջարկներ եւ թելա-
դրութիւններ եւ ուղերձներ։

Ի գիմաց կեդր. վարչ. ժողովի ատենադպիր՝
Մ. Մ. Յովսէփիան, ատենապէտ՝ Ա. Գարակէօն-
եան։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Պ. Գրիգոր Թովմասեան եւ զաւակները կը
ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի
կատարուի այս կիրակի առաւտ Լիոնի Հայոց ե-
կեղեցին , 69 rue Louis Blanc, իրենց կող եւ մօր
Տիկին Մելինէ ԹՈՎՄԱՍՍԵԱՆի
մահուան քառասունքին առթիւ։

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յար-
գուները։

ՄԻՊՈՂԱԲԱՐ ԾԱԽՈՒԵ

Շենէլ մէջ (Chesnay, S. et O.) հող մը, 310 մէթր։
Դիմէլ Օր. Սեղա ՎՐԱՅԵԱՆԻ, 247 Bld. Jean Jau-
rènes, Boulogne (Seine)։

100 ՖՐԱՆՔ

Քիլօն ամերիկան իւղաներէ եւ կտաւատի իւ-
ղով հարազատ ներկ PEINTURE IGNIFUGE, բո-
լոր դոյներով։

ՆԱՇԿՈՅՑՆԵՐ (BACHES) նոր եւ գործածուած
ամէն մէծութեամբ։ 100 ֆր. քառ. մէթր։
ՎՐԱՅԵԱՆԵՐ երկուքին քառասուն հոդիի համար
ԲԱՅԱՆԻ ԳԻՒՆԵՐՈՎ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎՐԱՅԵԱՆ 2 հոդինոց 1500 ֆր.։
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՎՐԱՅԵԱՆ 2 եւ 4 հոդինոց,
ԿՐԿՆԱԿ ԴՈՒՌՈՎ, ՄԺԵՂԱՐԳԵԼՈՎ, ՎԵՐ-
ԶԻ ԿԱՍԱՐԵԼՈՒԹԵԱՄԲ։

ԳԻՆ 3980 ֆրԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՃՈՒ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԲԱՆԱԿՈՒՄ
ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԵՆԵՐ

ԹՈՏԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻԹԻՒՆԸ
38 RUE DE CHALON Métro Gare de Lyon
Բաց է ամէն օր, կիրակի թէ տօնական օրեր
ՄԱՍԱԿԱՐ ԳԻՒՆԵՐ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՒՐՆԵՐՈՒ

Imprimerie DER AGOPIAN , 17 rue Damesme - (13)
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ Հ. Յ. Դ. «ՓՈԹՈՐԻԿ» խումբի ժո-
ղովը այս երեքարթի իրեկուն ժամը 20.30ին,
Չոփ Նորդի մէջ։

ՄԵՐ ՀԻՒՐԵՐՈՒԻՆ

Լիբանանի ՀԱՅԱՖ Թէ ՍՈՒՐԻԱՅԵԱՆ
ԵԳԻՊՏՈՏԱՍԻՆ ԿԱՄ ՊՈԼԱԿԵՆ
ՆՈՅՆԻՍԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԵԱՆ
Մի մտածէք ուր նաշելու մասին,
գացէվ ուղղակի ...

ԼԻԼԱՅԻՆ

24 rue St. Lazare, métro Trinité կամ N. D. de Lorette
Tél. Tri. 31.62

ԿԱՄԻՆՑՈՐՄԵԱՆ 16 ԶՈՐԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԵՌԻԿՈՍԼԱՐԻՈՒՅ

ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

«Տէլլի Թէկէկըաք» կիւանագիտական աշ - խասակիցը կը գրէ, թէ «ժողովրդական հանրա - պետութեանց» բանակներուն այս տարուան ուղղ - մափորձերը տեղի ունեցան բացառաբար խորհր - դային զօրավարներու հրամանատարութեան տակ: Առաջին անգամն ըլլալով, կ'աւելցնէ յօդ - ուածագիրը, հունգարական եւ ոռուանական զօ - րաբաժները զործակցաբար կատարեցին ուղղ - մափորձերը, պուլկար եւ խորհրդային զօրամա - սերու հետ միասին, եռկոսլաւեան սահմաններուն վրայ: Հակառակ որ ուղղափորձերը վերջացած են ժամանակէ մը ի վեր, անոնց ժամանակցած զօ - րաբաժները տակաւին կը շարունակէն մնալ եռկոսլաւեան սահմաններուն վրայ: Այս զօրաբա - ժիններու թիւը կը հասնի ենթագրաբար 16ի:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՏԱՄՆ ՕՐԻ Ի ՎԵՐ ստորերկրեայ ուժեղ որո - տումներ կը լսուին Փաքիստանի մէջ, Կալաթա - յէն 270 քիլմ. դէպի հիւսիս - արեւելք: Միծ խու - ճապ կը տիրէ բնակչութեան մօտ, որ կը յիշէ թէ 1902ին, ճափոն գիտականի մը հաստատումնեն - բուն համաձայն, կազմուելու վրայ է ստորերկր - եայ հսկայ հրաբուխ մը, որ 50 տարի վերջը կը - նայ պայմանական ահանելի ցնցումներով:

ՀՈՒԱՆՑԱՅՅԻ մէջ ալ զինուորական ծառայու - թեան շրջանը մէկ տարիէն 18 ամսուան պիտի բարձրացուի: Այս առթիւ հրատարակուած պաշ - տօնական գեկոյցի մը մէջ կ'ըսուի, թէ Արեւմտ - եան Գերմանիոյ վերապինումը պէտք է սերտօրէն կալուի Եւրոպայի եւ Հիւսիսային Ասլանտեանի ամրողական պաշտպանութեան ծրագրին գործա - դրութեան հետ:

ՅԱԱԱ. ԶԻԿԱՅՅԻ նոյեմբերին 70.000 զինուորներ զօրաբաժի պիտի ենթարկուին Միացեալ նա - հանդիներու մէջ: Մինչ այդ 50 հազարական հոգի արդէն զինուորագրուած պիտի ըլլան Սեպ - տեմբերին եւ Հոկտեմբերին:

Հիմկան ուժի մէջազգային նոր համա - ժողով մը պիտի բացուի վաղը Օքսֆորտի մէջ (Անգլիա): Պիտի մասնակցին 230 գիտականներ, որոնց քսանը օտարներ են: Խուս կամ արբանիակ ոչ մէկ գիտական հրաւիրուած է այս համաժո - ղովին: Փրօֆ. Փոլիո Քիւրի, որ հակառակ հա - մայնալար մը եղած ըլլալուն հրաւիրուած էր, մերժեց մասնակցի: Ֆրանսայի կողմէ պիտի մասնակցին երեք գիտականներ: Հայտէլութէրի համարանէն գերմանացի բնադէտ մըն ալ հրա - ւիրուցաւ:

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ արտաքին նախարարը Պ. Վե - շինսքի Մոսկուայի ամերիկեան դեսպանատունէն վիւս ուղեց Ամերիկա երթալու համար: Այս զի - մումը ցոյց կուտայ, որ արտաքին նախարարը ան - ձամբ պիտի մասնակցի՝ ամսոյս 19ին նիւ Եռքի մէջ բացուելիք ՄԱԿի բնդէ: Ժողովին, որպէս նախագահ խորհրդային պատուիրակութեան նախազահը Պ. Համազապար Յարութեան նոր հրաւիրութեան պատուիրակութեան նախազահը Պ. Համազապար Յարութեան նոր հրաւիրութեան կազմակերպութեանը:

ԶԱԱԱԿՈՂՄԵԱՆ կուսակցութիւնները պոյքոթի ենթարկեցին Պ. Վենիգէլոսի նորակազմ կառավա - րութիւնը Յունաստանի մէջ: Այսպէսով ոնկարէլի պիտի ըլլայ, որ յոյն վարչապետը մէծամասու - թիւն մը ապահովէ խորհրդարանին մէջ: Այս պա - րագային եւ սուեդուած կացութեան իոկ բեր - մամբ անխուսափելի կը դառնայ երեսփոխանական նոր հրաւիրութեանց կազմակերպութիւնը:

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՒՅ Դաշնակցային Խորհուրդը որո - շեց պաշտօնանկ հռչակել բոլոր համայնակար պաշտօնաներու, որոնց թիւը կը հասնի իննուուն հազարի: Կառավարութիւնը այս միջոցին դիմած է, որովհետեւ իրենց քաղաքական գործունէու - թեան պատճառով անվտանգելի կը դանէ համայ - նակարները:

ՍԱԿԱՐԱՆԻ ԳԻՆԵՐԻ: — Մաքուր ոսկի՝ կրա - մը 504, նախույն 3600, զուեցերիական ոսկի 3500, անգլիական 4480, տուլար թղթադրամ 340.80 (ազատ շուկայ 383), սթերլին ազատ շու - կայ 925, պելժ. ֆրանք 6.962 (ազատ շուկայ 7.25), զուեցերիական ֆրանք 80.45 (ազատ շու - կայ 87):

ԱՆՑԵԱԼ ՕՐՈՍՈՍ մէկին 49.000 գործա - դրութիւն կային ֆրանսայի մէջ: Մէկ ամիս առաջ թիւը 54 հազար էր:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ազգային վիճակախաղը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 13ին:

ԹՈՒՐՖԻՈՒՅ մէջ անցեալ օր տեղի ունեցած քաղաքային բնարութեանց արդիւնքը ջախջախիչ յաղթանակ մը եղաւ Դեմոկրատ կուսակցութեան համար, որ կրցաւ ձեռք անցնել քաղաքապետու - թեան հարիւրին 90ը:

Imprimerie DER AGOPIAN , 17 rue Damesme - (13) Le Gérant : A. NERCESSIAN

ԺՈՂՈՎ ՎԻԼԻ ՄԷՋ

Վիլն: — Հ. Յ. Դ. կոմիտէն ընկերական ընդհանուր կողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս հինգամագրթի իրիկուն ժամը 8.30ին «Օհանջանեան» ակումբը:

Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտա - ւորիչ է: Ճշգաղաց ըլլալ:

Սոյն ժողովին ներկայ պիտի ըլլան ընկերներ բժ. և. ԽԱԹԱՆԱՍԵԱՆ և. Ս. ԹՈՎՄԱՍՍԵԱՆ:

ԴԱՍԱԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՒՄ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Վարանդեան» կոմիտէն ըն - կերա - համակարական դասախոսութիւնը այս ուր - բաթ երեկոյին ժամը 8.30ին, զպոցին սրահը, (78. rue Rabelais): Կը դասախոսէ:

ՀՆԿԵՐ ՏՕՔԹ. ԵՐ. ԽԱԹԱՆԱՍՍԵԱՆ:

Նիւթ Միջին Արեւելքի հայկ. գաղութները: Սիրով կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համա - կերները:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Պ. Գրիգոր Թովմասեան եւ զաւակները կը ծանուցանն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ Լիոնի Հայոց ե - կեղեցին, 69 rue Louis Blanc, իրենց կոնջ եւ մօր ՏԻԿԻՆԻ Մելիսնէ թիւ գլուխութիւնը պար - ատուրիչ է: Ներկայանալ անդամատերերով:

ԺՈՂԵՀԱՆԳԻՍ

Պ. Գրիգոր Թովմասեան եւ զաւակները կը ծանուցանն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ Լիոնի Հայոց ե - կեղեցին, 69 rue Louis Blanc, իրենց կոնջ եւ մօր ՏԻԿԻՆԻ ՄԵԼԻՍՆԻ ԹՈՎՄԱՍՍԵԱՆ:

ԴԱՍԱԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐԻՉՈՅ ՓԱՐԻՉԻ ՄԷՋ

Միայն մէկ ներկայացում, մասնակցութեամբ երգչուի Սիւզանի, նաեւ Մարտիլէն ժամանած երգիչ - երգչուին բարք. որ պիտի քարոզէ: Իսկ կաթ. պատուիրակ Արտաւազդ արք. ալ ներկայ պիտի զտնուի:

Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը, ներկայ դասուիլ այս բացառիկ հանդիսութեանց:

ՇԱՀ - ԽՍՄԱՅԻԼ

(Երգախառն թամարեգ. 6 գործ): Այս շաբաթ երե - կոյ ժամը 9ին, (կը վերջանայ 11.30ին):

Պիտիթի Մելիսնի սրահին մէջ:

Մուտքը 150 եւ 100 ֆրանք:

ՀԱՅՑԵԼ ԿՈՒԶՈՒԻ

Պարտիզակցի սափրիչ Խաչիկ Խաչէրեանի, որ Փարիզ կամ արտաքանակութիւն կը բարձրական իր հասցէ իր հասցէն գիտակութեան առաջնորդ անդամագահ յանձնագույն թագի համար:

ՀԱՅՑԵԼ ԿՈՒԶՈՒԻ

Պարտիզակցի սափրիչ Խաչիկ Խաչէրեանի, որ Փարիզ կամ արտաքանակութիւն կը բարձրական իր հասցէ իր հասցէն գիտակութեան առաջնորդ անդամագահ յանձնագույն թագի համար:

ՆԱՄԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՒՄ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի Հայոց եւ կաթոլիկ բարեպատիրաց Միունի ժամը 10ին, Hôtel de France սրահին մէջ:

ՆԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց,

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4 հոգինոց:

ԿՐԱՆՆԵՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՍԵՐԵՎԵԼՈՎ, ՎԵՐ - ԶԻԿԻՆՅԱԿԱՆ ՀՈՅ ՎՐԱՆՆԵՐ 2 և 4

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՄԲՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԻՆՉԵՐ ԿՈՐՈՉԱՆ...

Ինչպէս կ'երեւայ, կարդ մը գլուխներ չափա-
ղանց տաքցած են եւ կը թելադրեն, կը պահան-
ջե՞ն օր առաջ զործածել հիւլէական ոռամբը, ա-
պահովելու համար... խաղաղութիւնը :

Կը յիշէք Մ. Նահանգներու ծովային նախա-
րարին յայտարարութիւնը, որ անհրաժեշտ կը գո-
տնէր հիւլէականին զործածութիւնը, իբրեւ
կանխարդել միջոց պատերազմի :

Այս յայտարարութիւնը այնքան ծանր տպա-
ւորութիւն գործեց որ, նախագահ թրումըն հար-
կադրուեցաւ ճշգել թէ նախարարին անձնական
կարծիքն է այդ եւ ոչ թէ կառավարութեան տե-
սակէտը :

Քանի մը օր վերջը ամերիկացի զօրավար մըն
ալ, Սնտէրըն, կ'ազդարաբէր — Թող հարաման
տան ինծի եւ ես մէկ չարթուան մէջ կը քանդեմ
թուսիոյ հիւլէական ոռամբի հինգ բոյները :

Զօրավարը պաշտօնանկ եղաւ: Բայց ահաւոր
զէնքին անմիջական զործածութեան կուսակից
— ները ձեռնթափ չեն եղած: Ամէն օր նոր դէմքիր
մէջտեղ կ'ելլեն, հիւլէական ոռամբին զործածու-
թեան... Օգուստները պարզելու համար :

Կ'արձանագրենք իբրեւ պարզ տեղեկութիւն
ապացուցաներու համար թէ ինչե՞ր կ'որոճան ոչ
թէ մութին մէջ, այլ օրը ցերեկով:

Այսպէս, Սըր Տափ Քուփը, Փարիզի բրի-
տանական նախկին դեսպանը, իր ստորագրու-
թեամբ կը բացատրէ թէ ինչո՞ւ անհրաժեշտ է ա-
ռաջին առթիւ զործածել հիւլէականը: Իբրեւ ձայ-
նակեցան ուրիշներ ալ . բայց նախ ամփոփենք
իր տեսութիւնը, որ նախանշանն է չարաշուք հե-
ռանկարի մը :

Վերջերս Անդլոյ նախարարներէն մէկը դի-
տել տուած էր թէ ձեռնկապը նոյնքան բարբա-
րոսական է որքան հիւլէական ոռամբը: Այս առ-
թիւ հարցապնդում եղած էր երեսփ. ժողովին
մէջ, բայց կառավարութեան անդամները ոչ հա-
ւանութիւն յայտնեցին, ոչ ալ պարսաւ :

Նախկին դեսպանը այս պարագայէն օգտուե-
լով, հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ. —

Դժբախտաբար կ'ապրինք աշխարհի մը մէջ
որ չար: Զկայ նշան մը որ պակացուցանէ թէ չա-
րութիւնը մեղմացած է: Այս չարակամ աշխար-
հին մէջ, ամէն մեծ խնդիր, ինչպէս չատ մը փոքք
հարցեր կը վճռուին բռնի ուժով: Զկար անհամը
դուժիր քարին կը զարնէ: Անպատճաստ ազգը կը
պարտուի պատերազմի մէջ:

Տկար անհատը աւելի բախտաւոր է քան ան-
պատճաստ ազգը, վասնդի շատ մը հասարակու-
թեանց մէջ անհատները կը վայելեն օրէնքին
պաշտպանութիւնը: Բայց չկայ օրէնք մը — մա-
նաւանդ այսօր աւելի քան երեք — որ կարենայ
սանձել ազգերու արարքները :

Ոլբալով, բայց խոսուովանելով հանդերձ
բռնի ուժին անհրաժեշտութիւնը, տեսնենք թէ
ինչպիսի սահմաններ պէտք է պարտադրնը բռնի
ուժին :

Մարդկային միտքը ահուղողի կը մատնուի,
ամէն անդամ որ քանդումի նոր զէնք մը կը հասր-
ուի: Միշտ այսպէս եղած է: Անոնք որ վարդուան
են կարդ մը զէնքերու զործածութեան, ապօրէն
եւ տմարդի կը գտնեն նոր զէնքերը :

Մեր օրերուն, ահազին աղմուկ յարուցինք
թունաւոր կազի զործածութեան դէմ. բայց ի
վերջոյ սկսանք զայն զործածել զոհացուցիչ սր-
դինքներով :

Իսկապէս բարբարոսական եղանակը չարա-
շուք զէնքերու զործածութիւնը չէ, այլ պատե-
րազմի համար կանոններ սահմաններու փորձը: Թէ՝
բարբարոսական է այդ փորձը եւ թէ յիմարական: Բար-
բարոսական է, վասնդի այնպէս կը ըստցնէ
թէ պատերազմը համելի խաղ մըն է եւ միայն
բարության կը կարօտի: Յիմարական, որովհե-
տեւ ոչ մէկ ազգ պիտի յարդէ այդ օրէնքները,
երբ կործանելու վտանգին ենթարկուած է. ինչ —
պէս որ կափամարտիկ մը չի յարգեր այս կամ այն
կանոնը, երբ իր կեանքի համար կը մարտնչի:

Օրէնքներ սահմաննել պատերազմին համար՝
կը նշանակէ ամենաբարձր պարզեւը տայ ամէնէն
անարդ դաւաճանութեան, կը նշանակէ դինել ոճ-
րագործը եւ քաջալերել մարդասպանը: Հետեւա-
րար, այլեւս չխօսինք համաձայնութիւն մը կըն-
քելով հիւլէական պատերազմը ջնջելու առաջը-
կին վրայ:

Հիւլէական պատերազմի հեռանկարը մոայլ
իրականութիւն մըն է որ պէտք է տիրապետէ յա-
ռաջիկայ տարիներու ընթացքին, երբ պիտի վըն-
ուի մարդկութեան ապագայ պատմութիւնը :

Սերդ այս պատերազմը նշանէ, մէր զէնակից
— ները ունին նոր եւ աշարկու զէնք մը, որ արդէն
զործածուեցաւ վերջին պատերազմին մէջ, փու-
թացնելով անոր վախճանը: Հատեր հակառակ է ին
անոր զործածութեան, բայց ոչ մէկը կընայ ըսել
թէ որքան պիտի տեւէր պատերազմը եւ

ԿԵՍ - ԳԻՏԱԿԱՆ

Միջուրինեան եւ դասական
ծննդագիտութիւնը

Ծննդագիտութիւնը՝ (généétique) բնագիտու-
թեան այն ճիւղն է որ կ'ուսուցանէ ժառանգակա-
նութեան փոխանցման մեքնականութիւնը և բը-
նական օրէնքները, մարդոց, կենդանիներու թէ՝
բոյսերու մօտ: Այժմ, զործածական ծննդագիտու-
թիւնը մեծ թափով կ'օգտագործուի խորհրդացին
երկիրներու մէջ՝ «Միշտը ինքնական ծննդագիտու-
թիւն» (կէնէտիկա) անուան տակ:

Շատ հին չէ այս գիտութիւնը եւ իր տեսու-

թիւնները կը տարբերին հեղինակէ հեղինակ:

Շատ յաճախ հակառակ տեսական պարզուած

են ականաւոր կենսաբաններու կողմէ: Օրինակ՝

Փրանսացի կամարդի տեսութեանց հակառակ ար-

տայայտուած է հոչակաւոր Տարուին: Եթզ կը

խօսուի դասական ծննդագիտութեան մասին,

պէտք է ընդհանրապէս հասկնալ Միշտէլլի կամ

Մօրկանի տեսութիւնները: Այս երիտասարդ գրի

առաջարկուած գիտական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով եւ ինչ որ էական է արտաքին միջա-
մտութիւններով ստացուած այդ յատկութիւնները

կատարած պատուաստումներով յաջողած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղնուացնել զանոնք առաւելա-

ւոյն չափով ցանուած է ասանդական լուսաւուած է ասա-

նալ նոր ցեղերը, աղն

ՊՈՒՏԾՄ ԾԻԾԱՂ

«ՀԻՆ ԷԶԵ՞Ր»...

մէջ կրօնական ուելք նոր կարգի մը հաստատու -
թիմը :

Բայց Միթար յուսահատելուն ի՞նչ ըլլալը
չէր գիտեր :

Եւ ահա Սեբաստացին նայուածքն ու միտքը
կը դառնան գէպի լճակին մէջ ցրուած կղղիները :

Միթար մի առ մի կ'այցելէ այդ կղղիները,
դատելով, կշռով իւրաքանչիւրին յարմարու -

թիւններն ու անպատճութիւնները եւ ի վերջոյ կ'եղրակացնէ որ յարմարագոյնը սա խեղճուկ եւ
անպաճոյն կղղին է, սուրբ Ղազար կոչուած, չա-

փաւոր մեծութեամբ եւ քաղաքէն չափաւոր
հեռաւորութեամբ, լայնատարած հորիզո -

նով ծովուն վրայ, իր մաքուր օդով, հնամաշ ե-
կեղեցիով, քանի մը վիլած սենեակներով, եր -

կու ջրհորով եւ մշակելի թիզ մը հողով :
Ալդպէս ներկայացաւ Միթարի՝ արօրուան
մէր հոյակապ Ս. Ղազարը: կը մնար ձեռք ձեւլ
զայն :

Այս կղղին դարերու ընթացքին տիսուր ու ան-
փառունակ ճակատագիր մը ունեցած է եւ զանա-
պան շրջաններու պարբերաբար հոն րնակողները
միշտ ալ ի վերջոյ լքած հեռացած են: Կարծես ան-
դարերով սպասած է իրեն նախասահմանուած
արեւելքի կրօնաւորին՝ որ պիտի գար օր մը դուրս
հանելու համար զինք իր տիսուր ու ամայի վի-
ճակն, հոն պիտի իրականացնէր իր ոսկեղին ե-
րազը, պիտի ծալկեցնէր զայն եւ իր սիրելի ա-
նունը տարածէր ի սիմիսու :

Մինչեւ 810 թուականը յիշատակութիւն չկայ
կղղին մասին՝ որ հաւանաբար անուն ալ չունի:
810 թուականին վենետիկեան ծերակոյտի որոշու-
մով կղղին կը յանձնուի Փենետիկուան կրօնաւոր-
ներու, որոնք սակայն հակառակ իրենց անխոնջ
տքնողներու համարեն, չեն կրնար չինցնել զայն
եւ ի վերջոյ կը լքեն որպէս վանքի անյարմար :

1182ին է՛ս Փաօլինի անունով աղնուակն մը
հոն շինել կուտայ եկեղեցի մը եւ հիւնդանոց
մը՝ ուր կը փոխարքեն քաղաքին բորոտներէն մաս
մը, որովհետեւ քաղաքին ուրուկանոցը անբաւա-
րար էր բազմաթիւ ախտաւորներուն: Արդարեւ
այդ պարհուելի ախտը շատ տարածուած էր այդ
ատեները: Առեւտուրի կամ ուխտի համար Արե-
ւելք եւ մասնաւորապէս Պաղեստին քացողները
մէծաւ մասամբ վարակուած կը վերադառնային,
իրենց կարգին վարակելով նաեւ իրենց շուրջին-
ները :

Այդ օրերէն մնացած է կղղին Սուրբ Ղազար
անունը, որովհետեւ ումիկ ժողովուրդը շփո -
թելով աղքատ Ղազարոսը Քրիստոսի բարեկամ եւ
Մարիամ եւ Մարթա քոյրերուն եղոքը վերակեն -

դանացած Ղազարոսին հետ, ընդհանրապէս Ս.
Ղազար կը կոչէր ուրկանոցները: Արդէն քա -
ղաքի հիւանդանոցն ալ Ս. Ղազար կը կոչուէր,
մինչդեռ Փաօլինի կառուցած եկեղեցին Ս. Լե-
ւոն քահանայապեսի անուան նուիրուած էր եւ հե-
տեւաբար կապ չունէր աղքատ թէ հարուստ Ղա-
զարոսներու հետ :

ԺԶ. դարուն սակայն բորոտութիւնը կը մեղ-
մանայ, հիւանդներու թիւը զգալապէս կը նուա-
զի եւ շատ քիչը միայն կան հոն: Ուրիշ բայց
միշտ դժբախտ ճակատագիր մը կը վիճակի կը զ-
դիին :

Ծերակոյտի որոշումով այս անդամ ալ հոն կը
համախմբուին ու կը պահուին վենետիկիմէջը լքու-

ՊՈՒՏԾՄ ԾԻԾԱՂ

«ՀԻՆ ԷԶԵ՞Ր»...

Տպաղբական սխալ ըլլալա՞յ :

Յ. Պարոնեան, ինքը, հին սերունդին կրնայ
պատկանիլ, սակայն, անցած օրուան «Յառաջ»ի
մէջ, իրմէս ստորագորուած տողերը, «Մեր Օտարա-
մոլութիւնը» խորագորուած՝ «ոչ միայն «Նորա -
գոյն» այլեւ «Ապագայի էջեր» կարելի է մակա -
դրել:

Ի՞նչ: Դուք Հայը փոփոխամիտ ժողովուրդ
կարծեցիք: Ան, աւանդապաշտ է: կը զուրգուրայ
եր պապերուն բոլոր յատկութիւններուն վրայ եւ
ամուր կը պահէ զանոնք :

Կը փոխէ հագուստ - կապուստը: կը փոխէ
լեզուն, վարք ու բարքը: կը փոխէ իր կինն ու ա-
մուսինը: կրնայ, ամիսը անդամ մը կառռ եւ սի-
րուհի փոխէ: Տուն օթեան նորոգել: նոր անուն
մականուն որդեգորել, - զոռոփին ու իդաստիոսը,
իմմայ եւ Մորիս թարգմանել եւ սակայն, իր հիմ-
նական «առագինութիւնները» կը պահէ մասունքի
պէս: Հետը գերեզման կը տանի:

Այս պաշտելի Պարոնեան, Հայուն համար,
«ինչ որ օտար է՝ բարի է, գեղեցիկ ու նշարիտ է»:
Նոյնիսկ օտարին սուտը՝ ճշմարիտ է մեղի համար :

Եթէ Հայը ձրի տայ իսկ, մենք դրամով եւ
սուլ «օտարին կը զնենք մէր կօչիկները»:

Օքը, քանի մը անդամ երդում կ'ընենք, «Հա-
յէն առեւտուր ըլլնելու»:

Օտար անասնաբոյն իսկ, մեզի համար բը-
ժիշէ է, փրօփէսէօր է:

— Ուրէկ կուրաս բարեկամ: Հիւանդ կ'ե -
րեւս :

— Մի հարցներ, ստամոքսի ցաւ մը ունիք եր-
կար ատեն: Տոքթը. Արմենակեանին դաշի այ -
սոր, դեղեր մը յանձնարարեց :

— Վա՛յ անիւելք, ծօ՛ տոքթ. Ալէն - Շարլին
չերթա՞ս, մարդը մէկ հատիկ է ստամոքսի հա -
մար: Մենք բոլոր անոր կը դիմենք: Սա հայ բը-
ժիշէներուն օձիքը թող տուէք աղբար, եւրոպա
կ'ապրինք :

— Աղէկ, բայց ես լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Պէտք չունիս հասկցնելու, օտար տոքք -
թորները կարող բժիշկներ են, քու դէմքէդ կը
դուշակեն ըսելիքներդ ...

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Պէտք չունիս հասկցնելու, օտար տոքք -
թորները կարող բժիշկներ են, քու դէմքէդ կը
դուշակեն ըսելիքներդ ...

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

— Աղէտ, բայց յա լաւ օտարերէն չեմ հաս -
կնար, մարդուն բաներ մը պիտի բացատրեմ ծուռ
սիսալ պիտի հասկնայ :

Այսպէս, ոչ միայն մենք անձնապէս կ'օդ -
տուինք օտարէն, այլեւ կը յանոնք մէնք անձնապէս մէր
բարեկամներուն որ անոնք ալ օգտուի:

— Հայերէն ի՞նչ թերթ կը կարդաս :

— Հայերէն թերթ: նիկ կայ անոնց մէջը
որ կարդամ: Օտարերէն թերթերուն մէջ նիկ թերթ

կայ նիւթ: Ճոխ են անոնք: թար

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

ՄԵՐ ՀՈԳԵՐԸ ՄԵԶԻ ԿԲ ԲԱԼԻԵՆ

Ահա նորէն աշուն :

Այս այն եղանակն է ուր գիւղացին կ'ամբարէ ամբան բերքը, իրեն եւ բոլորին համար : Եւ կը պատրաստուի նոր հերկին ու ցանքին, ինչպէս ամէն տարի :

Անչուշտ հետզետէ աւելի ամփոփուելով . քանի որ աշուն է, եւ ապա ձմեռ :

Գիւղացի չմնաց մեր աշխարհացրի բազմութեանց մէջ, եթէ չչաշուենք Միջին Արեւելքի կարգ մը շրջանները :

Դարձանք ոչ միայն ցիրուցան տարագիր, այլև «քաղքցի», միջազգային իմաստով :

Երեմնի գիւղացին բանուոր է այսօր, օտարութեան մէջ : Եւ կամ արհեստաոր ու առեւտրական :

Յետոյ կան միւսները, — անոնք որ կը հետեւին ազատ արուեստներու :

Աշուն է նաեւ ասոնց համար : Շըջան ամփոփուելու, ամառնային յողնութիւններէն կամ արձակուրդներէն վերջ :

Կ'ուղէինք հաւատալ թէ ամառը ծառայեց կազդուրուելու ոչ միայն մարմնով, այլև մտքով :

Ուրեմն, արդար է քիչ մը աշխուժացում սպասել աշնան — վերամուտ — մտաւոր թէ հանրային գործունէութեան մէջ : Ոչ միայն կերպունացեալ, չինարար աշխատանք, այլև վերանորոշէ :

Մանաւանդ որ, ահա նորէն կը գտնուինք խորապէս վրդովիչ հեռանկարի մը առջեւ :

Նորէն մութ խաչուղիներ կը բացուին ամբողջ մարգկութեան, հետեւարար եւ մեզի համար : Ասդին թէ անդին :

Որքան փոքր եւ անճար, այնքան աւելի ենթակայ փորձութեան : Աշխարհի բոլոր ճամբաններուն վրայ : Նոյնիսկ հայրենիքին մէջ :

Ոչ վայրելան կանչեր, ոչ ալ չոնդալից կամ աւետաբեր գուշակութիւններ :

Պարզապէս նոր փոքր մը լլջութեան եւ ինքնամփոփ, տոկուն եւ յարատեւ աշխատանքի :

Երբ հսկայական ուժեր ասպարեզ կը կարդան փոխազարձաբար, սաստկացնելով դինարշաւը եւ ուրիշ չափութեան պատրաստութիւններ, արդէն զանդ մը հնչած կ'ըլլայ փոքր ժողովուրդներուն համար :

Այդ զանդը մարտակոչ մը չէ անպատճառ : Կը նաև նական նաեւ կոչ արթնութեան եւ իմաստութեան :

— Ի՞նչ ընել որ ուրիշ տակ չերթանք :

Այս հոգը ունէինք երէկ : Վաղը կրնանք ունենալ չառաւելի ահաւոր անակնականներով :

Ուրեմն պիտի ըլլանք արթուն եւ կորովամիտ, մեր ներքին ուժերը թէ ոչ բազմապատկելու, գոնք անվթար, առողջ պահելու համար :

Պարագաները կը պահանջն օրուան դէպքերը դատել սեփական աչքերով : Բաց աչքերով, եւ ոչ թէ փոփի տրուած ակնոցներով, որոնք դուռ կը բանան սնամէջ մարզանքներու :

Պարագաները կը թելարեն գգուշանալ այն բոլոր արարքներէն որ կրնան կազմալուծել գաղութեան ինքնապատամութեան կորովը : Կամ եղբայր եղոր դէմ հանել : Կամ թիւրիմացութիւններ մեր բանեցել մեր բանական երկիրներուն մէջ :

Մեր հոգերը մեզի կը բաւեն :

Այս մտահոգութեամբ տոգորուած են մեր շարքերը եւ ուղեկիցները :

Ասոր համար ալ, կը ջանան նոր նուածում ներ կատարել, երիտասարդացման ճամբով :

Նոյն մտահոգութենէն չեն կրնար խուսափիլ միջանկեալ կամ «բոլորտիքեան» հոսանքները, անկան կոչուին թէ չէզորք :

Անոնք ալ, իրենց կարգին, կրնան կոռւան կամ յենարան հանդիսանալ զանազան հանրօղուտ կազմակերպութեանց, ամառայն իրենց ընկերային եւ քաղաքական դաւանանքին :

Հրաշք մը պիտի ըլլար, եթէ նոյն լեռնակուտակ հոգերուն ծանրութեան տակ, սթափէին նաեւ անոնք որ երեսուն տարիէ ի վեր օրը իրի կուն կ'ընեն, փոս մը եւ տապանաքար մը փնտութիւն համար :

Վաթսուն տարուան պատմութիւնը կ'ապա ցուցանէ թէ արդի կարգի բոլոր զաւերին ու խուժանալութեան ծանրացուութեան տարածութիւնը կ'ապա ցուցանէ թէ արդի կարգի բոլոր զաւերին ու խուժանալութեան ծանրացուութիւնը :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

404 ՀՈԳԻՒՆ 228Բ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻՆ

ԴՈՒՐԱԽՈՎՄԱՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ

ԴՈՒՐԱԽՈՎՄԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ֆրանսա ապրող օտար համայնավարներու դէմ հինգշաբթի օրուընէ ասդին ձեռք առնուած միջոցները, կ'ըսէ ներքին նախարարութեան պաշտօնական մէկ գործունէութիւն մը ուղղող տարրերէն : Կառավարութիւնը ուղեց վերջնագարարութիւն մը ընել այս կարգի օտար համայնաներուն, հասկցնելով թէ Ֆրանսայի մէջ երեց գտած վեհանձն ասպնջականութիւնը թույլ չի տար հակաֆրանսական գործունէութեան մը լուսուիլ:

Արտաքսման հրամանագրեր ստորագրուած են 404 օտար հերու դէմ : Այս հրամանագրերուն 288ը գործադրուած են արդէն : Արտաքսուած են 177 Սպանիացիներ, 5 Զելեր, 14 Խորհրդային քաղաքացիներ, չորս Ռումանացիներ, 59 Լեհեր, 13 Իտալացիներ, վեց Հունգարացիներ, չորս Ցունգարացիներ, չորս Պուլկարներ, 13 Իտալացիներ, վեց Հունգարացիներ, չորս Հայրենազուրկ կ'ըսէ 116 Հոգի, զորս Կարելի չէ եղած գտնել : Ասոնց համար ալ հրամանագրերը ի զօրու կը մնան :

Արտաքսուածներէն 113 հոգի ճամբուեցան երկարացիութիւններ, այս գիրքն ալ կը համապատասխան համապատասխան կամաց արդիւնաւորապէս կուսիլ հինգերորդ գուն գիրքն է Վերջին օրերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա : Բոլոր գործողութիւնները դլուխ հանուեցան Հիւսական կ'ըսէ 116 Հոգի ուղարկել էր թալա :

Բոլոր գործողութիւնները դլուխ հանուեցան առանց արդիւնաւորապէս կուսիլ հինգերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա :

Ներքին նախարարութեան գեկոյցը կ'աւել յնէ, թէ իրենց ամբողջ արդէքը արդէքը կը կորսնցնեն կարգ մը թերթերու այն գրածները, որոնց համապատասխան արդիւնաւորապէս կուսիլ հինգերորդ գուն գիրքն է Վերջին օրերու գործողութիւնները ցոյց տուին, ի վեհանձն ասպնջական պատասխան կուսիլ հինգերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա :

× «Օռոռ» (աջակողմեան) կը գրի թէ շաբաթ օր ձեռնարկուեցան խմբովին արտաքսուած 150 Սպանիացիներ որոնք ձեռնարկալուած էին հինգերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա :

նախանդայն կամաձայն, փախստական գոր. Լիսթը հրամանին վրայ 20-30 արձակացներէ կազմուած խումբներ տեղաւորուեր էին թուլուղի կուսիլ հինգերու գուն գիրքն է Վերջին օրերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա :

× Համայնալար կուսակցութիւնը եւ Աշխատական գործութիւնների վրայ 150 արձակացիներ որոնք ձեռնարկալուած էին թուլուղի կուսիլ հինգերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա :

× Համայնալար կուսակցութիւնը եւ Աշխատական գործութիւնների վրայ 150 արձակացիներ որոնք ձեռնարկալուած էին թուլուղի կուսիլ հինգերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա :

× Համայնալար կուսակցութիւնը եւ Աշխատական գործութիւնների վրայ 150 արձակացիներ որոնք ձեռնարկալուած էին թուլուղի կուսիլ հինգերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի էր թալա :

× Համայնալար կուսակցութիւնը եւ Աշխատական գործութիւնների վրայ 150 արձակացիներ որոնք ձեռնարկալուած էին թուլուղի կուսիլ հինգերու գործողութիւնները ցոյց տուին, որ ժողովրդապետութիւնն ալ կրնայի

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՁԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱՐԵՆ

Երեսուն երկու տարի առաջ, Ասրապատականի հայ եւ ասորի տեղացի թէ գաղթական բազմութիւնները, ինչպէս նաև Վասպուրականի վերջին նահանջին պատճառով Սալմաստ հասած քսան հազար Հայերը հարկադրութեան օրհասական եւ անհաւասար կոփւներ մզելու, յանուն իրենց գոյութեան:

Կոփւ թրքական բազմահազար եւ կանոնաւոր բանակներու, քրտական քանի մը զօրեղ աշխիթներու եւ թաթարներու դէմ:

Ապրիլեան եղեռնի (1915) եւ ամբողջ պատերազմի տեղողութեան այնքան առատորէն թափուած հայ արիւնը դեռ չէր կշտացուցած թուրք բորբնիները:

Խոյ, Սալմաստ, եւ Ուրմի գաւառներու բընիկները եւ պատերազմի հետեւանքով այդ վայրերը ապաստանած հայ եւ ասորի գաղթականները չէին վրիպած թալէտ - էնվէրի եւ նմաններու ուշադրութենէն:

Պէտք էր կոտորել նաեւ այդ շրջաններու քրիստոնեաները (7500 հոգի):

Պէտք էր բնաջնջել ամբողջ հայութիւնը եւ այդ դիւային ծրագիրը իրագործելու համար անհրաժեշտ էր ժամ առաջ պաշարել, քարուքանդ ընել նաեւ ուստահայական կոչուած հողամասը:

Բնաջնջել ամբողջ հայութիւնը, ընդմիշտ թաղելու համար հայկական հարցը, որ՝ տեւական մտահոգութիւն ու կատարեալ մզձաւանջ կը պատճառէր արիւնուուշ թուրքերուն:

Մուսուլ - Թաւրիք գիծով, զօրաւոր բանակով մը եւ առաջ զինամթերքով դէպի Զանգեզուր կ'ածապարէր էնվէրի եղբայր նուրի փաշան:

Իսկ Վան - Ասրապատական - Նախիջեւան գիծով դէպի երեւանն շտապելու խիստ հրաման ստացած էր թրքական Դ. զօրաբանակն ու քանի մը քիւրտ աշխիթները, Ալի - Իհսան փաշայի հրամանատարութեամբ:

Ճակատագրական օրեր կ'ասպիք նաեւ Արարատեան դաշտի բնիկ եւ գաղթական հայութիւնը:

Վէհիպ փաշան մտած էր Ռուսահայաստան:

Ռուսական բանակներու «դէպի տուն» նահանջը, մինակ ձգած մեր դարեւոր եւ անհամամտօրէն զօրաւոր թշնամիին դէմ:

Բայց ճախողեցաւ թշնամին, վասն զի, դարերու բռնութիւններէն զզուած եւ ընդվզած ցեղերու բեկորները, դիւցանական պայքարի յաղթանակն իմաստութեամբ, գաղացեցան եւ տարերային անզուսպ պոութիւններով, բռնաւորներու հզօր եւ անպարտելի համարուած ուժերը զգեստնեցին:

Պայքարը՝ իր սկզբնական շրջանին թոյլ եւ անյուսասու էր մեղ համար, բայց հետզետէս սաստկացաւ եւ մահասարուու ու մահասիիւու կոփւներուն իրենց մասնակցութիւնը բերին բոլորը, բոլորը, այր թէ կին, ծերունի թէ պատանի:

Սարսեցան պալատները եւ ճարճատեցան կողերը բռնաւորներու:

«Ասոնք ուրիշ տեսակ կեավուրներ են» գրեց թրքական յաղթապանծ փաշան իր մտերիմ զօրականներուն եւ զգուշացուց, երբ իր վաշտէրը կը ջախանուէին իրենց մասնակցութիւնը բերին բոլորը, այր թէ կին, ծերունի թէ պատանի:

Երբ՝ նուրի փաշայի ասկեարները անձնատուր կ'ըլլային Ուրմիոյ Պապաովիի, Դաշտիլի եւ ուրիշ կոփւներու մէջ:

Երբ՝ թրքական թնդանօթները, զնդացիրները եւ զինամթերքը բաժէն կը դառնային մեր վաշ - տերուն:

Ու երբ՝ շատ մը վայրերու մէջ, լեղապատու, խելակորոյս ասկեարներ, սպաներ եւ փաշաները ծնրադրելով մեր զինուորներու առջեւ դութ կ'աղերսէին...

«Խաչնըզա գուրպան, էրմէնի օլաջայը» աղաղակերով եւ լարով:

Հրաշ շք էր, հրաշ շք... Սարկական շղթաները օղակ - օղակ կը փշրուէին ու բռնաւորները կը խոնարէին իրենց սարուկներուն առջեւ:

Օ երջանկութիւն, պայքարող եւ յաղթանակու հայ բեկորներու:

×

Դաւադրութեամբ եւ տմարդօրէն ասորոց Մարշիմոն պատրիարքն ու իր զինակիցները սպաննել առուղ թուրք դահճապետները ամօթահար եղան, զարմանքով եւ զարհուրանքով դիւտեցին հայ - ասորական փոքրաթիւ ուժերու մղած հերոսական կոփւները:

Մինչ այդ՝ թուրք զօրքը քաջ, տոկուն, կարգապահ եւ անպարտելի համարող թուրք հրամանատ նահանջին անզամ խոստովանեցան թէ՝ «Հայը նոյնքան եւ աւելի քաջ է, անպարտելի՝ երբ զինուորներու մէջ, համար հայութիւնը անմասն կոփւներու ու քաջ դեկավարները ունիի»:

Ասրապատականի մէջ տեղի ունեցած կոփւնե-

գիտական ԱՍՈՒԼԻՒՄ

Ծովածճիև և կէտր

Ծովը հարուստ է կենդանական բաղմապիսի տեսակներով, մանաւանդ մանրադիտային ճճի - ները, անասնիկները եւ կենդանաբոյսերը անհամար ներած ներկայացիւ է ու ուղարկութիւնը ու անասնիկները: Ովկիանոսին մէկ հէքտար մակերեսու 7-8 սանթիմետր խորութեամբ մարդկարու է տարեկան թններով արտադրել ատոնցմէ: Գիտումները կը խորհին ծովային այս բեղուն արտադրութիւնը ուղարկութեամբ էր առաջարկու է առաջարկու մսի դոնդովի ձեւին տակ, որ պիտի ըլլայ կարիդուսի (crevette) համը յիշեցնող համել սնունդ մը՝ հարուստ կենսանիւթիրով: Այժմ փորձեր կը կատարուին զա - նոնք հաւաքելու լաւագոյն եղանակով: Այդ նպատակաւ նախընտրութիւնը կը արուի Նիլոնէ հիւսուած միտ դոնդովի ձեւին տակ, որ պիտի ըլլայ կարիդուսի (crevette) համը յիշեցնող համել սնունդ մը՝ հարուստ կենսանիւթիրով: Ովկիանոսին մէկ հէքտար մակերեսու 7-8 սանթիմետր խորհին ծովային այս բեղուն արտադրութիւնը մարդկարու է առաջարկու մսի դոնդովի ձեւին տակ, որ պիտի ըլլայ կարիդուսի (crevette) համը յիշեցնող համել սնունդ մը՝ հարուստ կենսանիւթիրով:

Ահա մարդիկ կ'ուղին իւրացնել նաեւ կէտ ձուկին գլխաւոր սնունդը: Արդարեւ, կէտը հակառակ կ'ուղիւ որ կենդանիներուն մէջ ամէնէն խորհրդն է, կը սնանի մեծ մասամբ մանր ձուկերով, թուլա - մորթներով, ու այդ անտեսաննելի մանրէշ - յին էակներով: Թէ ինչպէս զանոնք կ'որսայ, պարզապէս ծովուն բերնին մէջ առնելով եւ որսերը, զոելէ, իւրացնելէ վերջ ծուրը դարձեալ դուրս տալով: Ինչպէս վիտնէնք կ'աստանակու մէր սեղանակով: Այդ նպատակաւ նախընտրութիւնը կը արուի Նիլոնէ հիւսուած միտ դոնդովի ձեւին:

Երբ կէտերու մասին կը խօսուի ժողովուրդը զանոնք կ'ըստ բերնին նիւթէ կազմուած եւ կը ծառային որսը կ'ուղիւ առնելով: Այժմ փորձեր կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով: Այժմ փորձեր կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով: Այժմ փորձեր կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կէտերու կաթը կնոջ կաթէն 15 անդամ առելի իւղու է ու թանձը: Իրբեւ թէ կաղնինի համ ունի եւ կարող է զուրին երեսը մնալ, ուրիէ ձագերը դիւրութեամբ կը կերակրուին: Ցուն կէտերը 15էն 33 մեթր երկարութեամբ կ'ուղիւննան եւ կը կուն համականի ձուկ: Կայ նաեւ իր զուրինմէջ ապա բելու հաւաքամանքը: Մինչեւ կէտը կազմախօսական ոչ մէկ կապ ունի ձուկերու հետ: Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կունդութիւնը մէջ:

Երբ կէտերու մասին կը խօսուի ժողովուրդը զանոնք կ'ըստ բերնին նիւթէ կազմուած եւ կը ծառային որսը կ'ուղիւ առնելով: Այժմ փորձեր կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կէտերու կաթը կնոջ կաթէն 15 անդամ առելի իւղու է ու թանձը: Իրբեւ թէ կաղնինի համ ունի եւ կարող է զուրին երեսը մնալ, ուրիէ ձագերը դիւրութեամբ կը կերակրուին: Ցուն կէտերը 15էն 33 մեթր երկարութեամբ կ'ուղիւննան եւ կը կուն համականի ձուկ: Կայ նաեւ իր զուրինմէջ ապա բելու հաւաքամանքը: Մինչեւ կէտը կազմախօսական ոչ մէկ կապ ունի ձուկերու հետ: Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կունդութիւնը մէջ:

Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կիտապ - դիւները լազարէն կ'ուղիւ առնելով կը կատարուին զանոնք կ'ուղիւ առնելով:

Կիտապ - դիւն

ուրբակութիւնը, որուն կը նախագահէ արտաքին նախարար Պ. Վելիսաքի եւ որ օդանաւային կայանին մէջ ընդունուեցաւ ֆրանսայի խորհրդային դեսպան Պ. Փավլովի կողմէ, նիւ Եռք կը մէկնի այս առաւտ, շողենաւով: Պ. Վելիսաքի մերժեց որեւէ յայտարարութիւն ընել օրագրողներուն, ըսելով թէ յոդնածէ:

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ՄԵՐԺԵՑ
ՀՐԱՒԻՐԵԼ ԿՈՐՄԻՐ ԶԻՆԱՍՏԱՆԸ

Խորհրդային պատուիրակ Պ. Մալիք առաջարկած էր Ապահովութեան Խորհուրդին հրաւիրել համայնավար Զինաստանի ներկայացուցիչը, լսելու համար զայն՝ ամերիկան օդանաւերու կողմէ Զինաստանի վրայ գործուած յարձակում ներու մասին:

Խորհրդը լսեց պատճառաբանութիւնները՝ Պ. Մալիքին, որ յատկապէս դիմելով ֆրանսայի ներկայացուցիչն, թելադրեց անոր գործադրել իր խոստումը եւ համաձայնի խորհրդային առաջարկին:

Ֆրանսայի ներկայացուցիչը, որ խոստացած էր՝ ժամանակը դալուն վերաքննել իր դիրքը այս հարցին շուրջ, տուալ իր հաւանութիւնը խորհրդային առաջարկին: Ամերիկան ներկայացուցիչը մերժեց այս առաջարկը եւ թելադրեց նեղունի Փեքինի պատուիրակը միայն քննիչ յանձնափողովին մէջ եւ այն առեն, երբ այդ մարմինը կազմուի: «Պատրաստ ենք անհրաժեշտ հաստուցումը ընելու, ըստաւ, եթէ քննութեամբ հաստատուի թէ ոմբակումներ տեղի ունեցած են, ըստ չենք կրնար թոյլ տալ, որ այս հարցին հետեւանքով, համայնավար Զինաստանը, փոքր դունէ մտնէ Ապահովութեան Խորհուրդին ներս»:

Լսելէ վերջ ուրիշ պատուիրակներու տեսակէտները, Խորհուրդը երեքի դէմ վեց ձայնով եւ երկու ձեռնպահութեամբ միայն գուէարկեց խորհրդային առաջարկը: Դիմ քուէարկողներն էին Մ. Նահանգները, Զինաստանը եւ Քուազան, իսկ ձեռնպահ մնացողները՝ Եղիպատոսն ու էքուաթորը: Եօթը ձայնի մեծամասնութիւնը շահած չըլլալով, խորհրդային բանաձեւը մերժուեցաւ:

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՈՒԽԱՆԻՈՅ մէջ քուէարկուեցաւ օրէնք մը, որուն համաձայն ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունքն կը զրկուին համայնավար վարչաձեւի հակառակողները:

ԿԱՍԿԱՆԵԼԻՆԵՐՈՒ դէմ հետապնդումները կը չարունակուին Ապահովութեան տեսչութեան կողմէ: Կ'իմանանք թէ երկու ձայեր ալ ձերքակալուած են Փարիզի մէջ: Ուստիկանութիւնը կը փնտուէ սպանիացի զօր. Լիսթըրը, որ ամբաստանուածէ թէ զաղանի զօրամասներ կը կազմակերպէր հարաւային - արեւմտեան ֆրանսայի մէջ: Կը կարծուի թէ երկաթեայ վարագոյրէն անցած է: Զօրավարը շրջանաւարտ ելած է Սոսոկուայի սպաներու վարժարանէն: Կարդ մը թերթը կը գրեն թէ լրատուները խարած են սոսիկանութիւնը, կարմիրներու փոխարէն իրենց հակառակորդներուն՝ հակարուշեւիկներու ցանկը հաղորդելով, որպէսզի երկաթեայ վարագոյրէն անդին ափսորուելով պատժուին: Ուստանացի ուսանող մը ասջի Սորպոնի մէկ նըրանցքին մէջ ծանրապէս վիրաւորեց իր մէկ հայրենակիցը, իրաւագէտ Քալմուաքին, որ կը մասնակցէր Ուստանական համագումարին: Ուստանողը ձերքակալուելով, խոստովանեցաւ թէ կանխամտածութեան թեամբ գործած է:

32 ՀՈԴԻ ՄԵԽԱՆ, 75 հոդի վիրաւորուեցան ամերիկան զինուրական կառախումբի մը մէջ, ընդհարման մը հետեւանքով, նիւ Եռքի գծին վրայ:

ԻՐԼԱՆՍԱՑԻ աշխարհահռչակ գրադէտ ձորձ Պէսնար Շօ վար ինկած եւ զիստի ոսկորը կուրած ըլլալով, ստիպոզարար վիրաւուժական գործութեան ենթարկուեցաւ: Տարիքը 94 է: Մեծանձկութիւն կը տիրէ գրադէտի առողջական վիճակին շուրջ:

Պ. ՅԱԼՏԱՐԻՄ մերժած ըլլալով կազմել Ցունաստանի նոր կառախորութիւնը, թագաւորը, դարձեալ, նախկին վարչապետ Պ. Վենիգելսը հրաւիրեց վարչապետութեան համար:

ՔՈՐԻՆ. ՎԵՐԻՆ գրկուելիք քանատական ուժեւրը տասնական հազարէն տասնական պատճենուին, իսկ քանատական այժմու 50.000 բանակը պատճենուի եւս 31 հազար հոդիով:

ԱԼՃԵՐԻՄ անջատողական եւ արդիուած թերթ մը Փարիզի փողոցներուն մէջ ծախած ըլլալու յանցանքով ձերքակալուած չորս Ալժերիստիներ կը դատուէին Փարիզի գատարանին առջեւ: Դատավարութեան պահուն երկու հարիւր հիւս. Ափրիկեցիներ յարձակեցան դատարանին վրայ: Տեղի ունեցաւ ընդհարում մը ոստիկանութեան հետ: Երեք ոստիկաններ վիրաւորուեցան: Դատարանը 15 ական օրուան բանտարկութեան դատապարտեց մեղադրեալները, յետաձման իրաւունքով:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԿՈՂՄԻ

Գրադէտին Ա. Կաթողիկոս, մասնագիտական դասախոսութիւն մը կուտայ յառաջիկայ հինգշարթի, 14 Սեպտեմբեր, ժամը 20.30 ին Փարիզի Ս. Յովէ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, նիւթ ունենալով, «Հայ - արաբական թէշկական գիտութեան եւ մշակութային յարաբերութեան խորհրդիներ»:

Կը հրաւիրուէին յատկապէս դրագէտաներ, բը ժիշկներ, արուեստագէտներ, հայ մշակոյթով հետաքրքրուող ազգայիններ: Մոգական լապտերով պիտի ցուցադրուէին Բագրատուննեաց եւ համաձայնի վրայ գործուած յարձակում ներու մասին:

Խորհրդու լսեց պատճառաբանութիւնները՝ Պ. Մալիքին, որ յատկապէս դիմելով ֆրանսայի ներկայացուցիչին, թելադրեց անոր գործադրել իր խոստումը եւ համաձայնի վրայ գործուած յարձակում ներու մասին:

ՀԱՆԳԱՑԵԱՆ ՏԱՆ ՀԱՄԱՐ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Միլութեան Անտիկայի Հանգստեան Տունը պէտք ունի սպասուէրի մը, 30 - 50 տարեկան, որուն աշխատանքը պիտի ըլլայ ընդհանուր մաքրութիւն, եւն:

Դիմել Ետուառ Սարաֆեանի, 20 Passage des Petites Ecuries, Paris (10):

Կը ՓՆՏՈՒԻ Հայ Աղքատախնամ Միլութեան կը փնտուէ իր եղբայրները՝ Արտաշէս, երուանդ եւ Ռամսես Կիւլէսէրեաններ, հօրելքայրը պիտի մէջ կը կատարած կանդիսաւոր Խաչի մը պատուի բակալավր արքայի արքունիքը կը կատարած կանդիսաւոր Խաչի մը պատուի բակալավր արքունիքը:

Կը ՓՆՏՈՒԻ Հայ Աղքատախնամ Միլութեան կը փնտուէ իր եղբայրները՝ Արտաշէս, երուանդ եւ Ռամսես Կիւլէսէրեաններ, հօրելքայրը պիտի մէջ կը կատարած կանդիսաւոր Խաչի մը պատուի բակալավր արքայի արքունիքը կը կատարած կանդիսաւոր Խաչի մը պատուի բակալավր արքունիքը:

ԼՈՅԱ ՏԵՍՍԱԻ

ԻՒ ՅՈՒՅԵՐԸ

(ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ - ԿՈՍՄ)

Ա. Հատոր 600 մէծագէր էջ, ընտիր տպագրութեամբ Պ. Աղդին Մարտիրոսեանի: Արձանագրութիւններու համար, անյապաղ դիմել Կապ. Խաչի վարչութեան: Այս տարի եւս ցնոր տնօրինութիւն դաստանդութիւնները տեղի կ'ունենան նոյն բընակարանի մէջ, Չորեքշարթի եւ Շաբաթ օրերը:

(Չորեքշարթի մանչերուն եւ հինգշարթի պղիկներէն կ'ունենան) :

Կը ծախուի ՀԱՅ Աղքատախնամ կ'ունենան, 13 rue Descartes, Asnières Seine:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. ԿԱՐ. ԽԱՎԻ Շավիլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս չորեքշարթի գիշեր ժամը 9 ին, դպրոցին սրակալութիւնը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընդհ. ժողովը կ'ուրիշ վերական ընդհ. ժողովը կ'ուրիշ վերական ընդհ. ժողովը: Կարեւոր օրակարգ: Աղջկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՈՒՍՈՒԻՑԻՉ ԿԱՄ ՈՒՍՈՒԻՑՈՒՌ ԿՈՒԻՉՈՒԻ

Ֆ. Կ. Խաչի Վեհական վարչութիւնը: Դիմել Ետուառ Սակոբեանի, 2 rue Condorcet, Cachan (S.):

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏԸՆԻ

Տասնըօթթ տարեկան հայութիւն մը որ գիտէ սթենօ, մեքնագրութիւններ եւ առեւտրական թըլթակացութիւններու: Դիմել թերթիս վարչութեան գրաստան:

Սկսնը 31 - 18 երկու կարի մէքենաներ եւս ծախու են: Դիմել Տիկին Տիկին ՏիրԱՌՈՒԻՐԵԱՆի, 19, rue des Bleuets, Bézons: Հաղորդակացութեան միջոցները: Պուղիլ 360 քառ. մէթր պարական, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւններ:

Սկսնը 31 - 18 երկու կարի մէքենաներ եւս ծախու են: Դիմել Տիկին Տիկին ՏիրԱՌՈՒԻՐԵԱՆի, 19, rue des Bleuets, Bézons: Հաղորդակացութեան միջոցները: Պուղիլ 360 քառ. մէթր պարական, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւններ:

ANIS PHENIX 45

Աշխարհի առաջին վաճառանիշը

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ են

48 RUE LAFFITTE, PARIS (9)
Tél. Tru. 12.31 եւ 12.32

Կը գտն

ՅԱՐԱՇ

ՕՐԵԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13)

Վեցամուն 800 ֆր., Տար. 1600, արտ. 2500 ֆր.

Տել. GOB. 15-70 Դիմ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 17 Septembre 1950 Կիբակի 17 Սեպտեմբեր

Fondé en 1825

R. C. S. 376.286

26րդ ՏԱՐԻ — 26° Աննա 6257-Նոր Մայամ թիւ 1668

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

ԱՅՍ ԱԼ ՄԾԱԿՈՅԹԻ ՃԱԿԱԾԸ

Կարելի է անտեսել այս ճակատը, երբ աշ-
խուժացում կը պահանջենք հանրային կեանքի
մէջ, ուսելով երիտասարդութենքն :

Կը բաւէ Հարեւանցի ակնարկ մը նետել, հա-
մոզուելու համար թէ շատ աւելի տժոյն պատ-
կեր մը կը ներկայացնէ դրոց — բրոցներու ճակա-
տը: Ամէն տեղ, բայց մանաւանդ մէր գաղութին
մէջ :

Վերջերս պարզեր էինք այս հարցին մէկ ե-
րեսը, (Նսուլ իմաստուններ, 6 Օգոստ):

Քանի մը Հատուածներ, լրացնելու համար մէր
խորհրդացութիւնները :

« Բաւական պատկառելի համրամ մը կը
կազմեն երկչուններն ու նսուլ իմաստունները,
բոլոր գաղութներու մէջ :

Երկութին մէջ ալ, կամ բազմարիւ պիտանի
տարեր, որոնք սապարէզ նետուելով, գործելով
միայն կրնան փրկութիւն:

... Փամանակները մեզի չեն սպասեն, իմաս-
տուրեան ուուփերը բանալու եւ բեռ շալիելու
համար»:

Սկզբանական մէջք մը կը ծանրանայ մասնա-
ւորապէս անոնց վրայ որոնք խրտչելով որեւէ
դրօչէ, կը յաւակնին պահել իրենց անկախու-
թիւնը:

Անոնք օրուան շարժումին կը քսուին ու կ'անց-
նին: Ե՛ւ ներկայ են ե՛ւ բացակայ:

Ամէն պարագայի մէջ, կը գժկամակին մխր-
ճուիլ, տարածուիլ: Կամ պատասխանաւուու-
թիւններ ստանձնել: Եւ կամ պարզապէս դեր մը
կատարել: Եթէ նոյնիսկ հարցը ուղղակի կապ
ունի Հայկական Մշակոյթի պաշտպանութեան,
զարգացման հետ:

Երբեմն մինչեւ գուղոցին անկիւնը կ'րնէրա-
նան քեզի, բայց յանկարծ կը կենան: Չեն ուզեր
շարունակել ճամբան :

Երբեմն ալ լիովին համամիտ ըլլալով հան-
դերձ, կը նախընտարեն անցուլարձին հետեւիլ իբ-
րեւ պարզ հանդիսաւես :

Անշուշտ իրաւունք չունինք սպասելու որ բո-
լորն ալ խորհին ու շարժին միեւնոյն ուղղու-
թեամբ :

Կազմակերպուած կուսակցութիւններն ան-
դամ չեն կրնար այդպիսի պայմաններ դնել իրենց
անդամներուն վրայ, երբ հարց մը քննած եւ որոշ
եղակացութեան մը յանդամ չեն :

Բայց, խորիններ կամ ուր ուեւէ ժողովուրդի
մտաւորականութիւնը պարտաւոր է դիրք ճշդել:

Այդպիսի պարագաներու մէջ, ան պիտի ու-
նենայ որոշ դիմագրիծ: Պիտի արտասանէ իր հա-
ւանութեան կամ դատապաթութեան խօսքը :

Մէկ խոսքով, պիտի գործէ իբրեւ միացեալ
ճակատ: Ոչ թէ հաճոյք պատճառելու համար ա-
զին կամ ձախին, այլ պարզապէս դեր կատարելու
համար, համաճայն իր կոչումին :

Այդ միխթարութիւնը չունինք այսօր, երբ աչք
մը կը նետենք այն դրոց — բրոցներուն վրայ, որ
կը խլրտին տարագիր բազմութեանց մէջ:

Երեւութապէս անկախ, անոնք մէծ մասով
գերիններն են իրենց նախապաշտումներուն եւ
կանխակալ կարծիքներուն :

Կամ ըսելիք չունին, եւ կամ կը վախինան որ
«գէշ մարդ կ'ըլլան»:

Փորձեցէք հարցնել, օրինակ, թէ ինչո՞ւ ձայն
ծպտուն չեն հաներ տարիններէ ի վեր, գրաւոր կամ
բանաւոր, ի պաշտպանութիւն այն անթիւ մտա-
ւորականներուն որոնք տրուուեցան, աջորու-
ցան, գնդակահարուեցան կամ անհետ կորսու-
ցան Խ. Հայաստանի մէջ: Խ. Միութեան անծայ-
րածիր տարածութեանց վրայ :

Հարցուցէք թէ այս գլխատումը, քանի մը սե-
րունդներու անձիսումը որեւէ տարբերութիւն
ունին հայ մտաւորականութեան 1915ի սպանդէն:

Հարցուցէք թէ ինչո՞ւ քար լուսութիւն կը պա-
հան, երբ հասուն կամ տհաս մարդիկ խառնիա-
դանձի մը կը վերածեն մայրենի լեզուն, անդին,
Երեւանի մէջ: Երբ անդարմանելի աւերներ կը
դործեն, յանուն կեղծ յեղափոխութեան մը:

Հարցուցէք կրնաք ուղղել վելարաւորներուն
ալ, որոնց մէջ ոչ հեղինակներ կը պակսին, ոչ ալ
հեղինակաւոր ճայներ :

Այսպէս էինք երէկ, Պոլսոյ կամ Թիֆլիսի
մէջ :

986

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԽՆՉԵՐ ԿԵՐԵԱԿԱՅԱՅՆ ...

Հաղուադէպէ է որ եւրոպացի կամ ամերիկա-
յի լրագրող մը հայկական խնդիրներու մասին
խոսի, առանց պատմական, աշխարհագրական
կամ... հոգեբանական սխալ մը դործելու:

Օտար խմբագիրներ կան որոնք հայը կը շփո-
թեն Ռումանացին հետ, կամ Հայաստանը կը ցու-
ցընեն սահմանակից... Աֆղանստանի :

Ահաւասիկ պատմութիւն մը եւս :

«Ֆրանս Սուար» յօդուածաշարք մը ունի —
Պատերազմ թէ խաղաղութիւն — ուր կը նկա-
րագրէ երկրագունդին խոցելի կէտերը :

Սեպտեմբեր 15ի թիւին մէջ, կարգը եկած էր
իսթանավուլի (Պոլս):

Պատմելէ վերջ թէ Ռուսերը աչք ունին նե-
ցուցներուն վրայ, ցարերու շրջանէն ի վեր, թեր-
թիւն աշխատակալիցը հաւանական չի դանել որ
Մուկուա զինուորական ուղղակի յարձակում մը
կատարէ Անդարայի դէմ:

Բայց, լսեցէք իր բերնով .

« Բայց տեղական քայուն այլ սուր վէն մը
թուրքիան դիմ դիմաց կը դիմ դրացի Հայաստա-
նի ընկերական խորհրդային հանրապետու-
թեան հետ: Հայեր կը պահանջն կարսը, Արտա-
հանը, Տրավոնը, էրգումը, Պիրլիսը եւ Վանը

գոր Լոգանի դաշնագիրը (1923) Թուրքերուն յանձ-
նեց: Մուկուան երբեք չէ նախցած Լոգանի դաշ-
նագիրը: Մուկուա նենօրէն կառչած կը մնայ
նախազան Ռիխարնի նախընքը այս «Եղբայրները», յայտարարելով
իրենց յարումը Հայաստանի ընկերական խոր-
հրդային հանրապետութեան մէծ մասը»:

Այս ոչինչ: Կարգացէք մնացեալը.

« Ի՞նչ պիտի ընեն թուրքիան եւ Վ. Կա-
հանգեները, որոնք օգնութեան դաշնագրու-
թիւն 150.000 Հայեր կամ դաշնագրութիւն 150.000 Հայերու
ինչ պահանջն է նախցած Լոգանի դաշ-
նագիրը: Մուկուա նենօրէն կառչած կը մնայ
նախազան Ռիխարնի նախընքը այս «Եղբայրները», յայտարա-
րար աշխատական իրենց մէծ մասը մասը մնայ
նախազան Ռիխարնի նախընքը այս «Եղբայրները»:

Այս ուրեմն փարզեան թերթ մը, ող գաղա-
փար անդամ չունի թուրքիուց մէջ ողջ մնացած
Հայկական բեկորներու իրական կացութեան մա-
սին: Նոյնիսկ չի գտներ թէ ուր կը բնակին:

Հարուսակութեանը կը վերաբերի իրանեան Ա-
տարպատականի: Բայց զանց կ'առնեմ:

Ահա ուրեմն փարզեան թերթ մը, ող գաղա-
փար անդամ չունի թուրքիուց մէջ ողջ մնացած
Հայկական բեկորներու իրական կացութեան մա-
սին: Նոյնիսկ չի գտներ թէ ուր կը բնակին:

Զի գտներ թէ այդ անտէր բեկորներուն 55-
65.000 մը կը գտնուին Պոլս, իսկ մնացեալը (30-
40.000) ծուարած են արեւելեան նահանգներէն
շատ հեռու, բուն Անդամութիւնը գտնուի թէ ուր կը բնակին:

Այս տարրական բաները չպահպան չպահպան մէջ միանդամ մէջ ու արագ կը վախարար կը գտնուի թէ ուր կը բնակին:

Այս տարրական բաները չպահպան մէջ ու արագ կը վախարար կը գտնուի թէ ուր կը բնակին:

Այս տարրական բաները չպահպան մէջ ու արագ կը վախարար կը գտնուի թէ ուր կը բնակին:

Այս տարրական բաները չպահպան մէջ ու արագ կը վախարար կը գտնուի

նայ։ Կը կրթնի անոր որ չկքի։ Կը նայի։ Կը նայի աջ ու ձախ։ Ու շեշտով մը իւրայատուկ, շատոնց մոռցուած, կը խօսի դամբանականը։

Օթագիւղ։ Ամիբրաներու թաղ։ 1915։ Տիկին Անայիս։ Եւտերաբ։ Փայտէ հին, խոչոր, ու աղուոր, պալատի պէս տուներ։ Պարտէզներ պատուակը բոյսերով։ Յասմիկի ու այծերեւի բոյսեր։ Ծովը, ծով։ Արեւելեան լուրթ ու շափիւլազարդ երկինք։ Ու չոճիներ, սպաւոր, գլխահակ, այս որուան դաբանախօսին նման։ Յակոր Գուրէնի Հայկական կրթարան։ Դիմացը խարխուլ հեւողը, ուր ապրած ու վախճանած է մեր մեծազոյն քերթողներէն մին, խկական բանաստեղծ Մկրտիչ Պէշիկավեան։

Ու մարդ մը կուգայ դապաղին մօտ, կիրթ ու վայելուչ, ինչպէս կ'ըլլան գերազոյն նրբութեան հասած քաղաքակիրթ պազերու մտաւորականները, ու կը փորձէ վերլուծել մահը, բնութեան ամէնէն բնական երեւոյթը, անոր էութիւնն իսկ։ Անոր կը յաջորդէ ուրիշ մը, որ զըութիւն մը ունի ձեռքը, Հայ Գրողներու Միութեան անունով։ Միութիւնը լաւ է, ուժ, ինչ բունի վրայ ալ թառի։ Ան մեր փրկութիւնն է հիմա։ Գերագոյն յոյսը։ Զեմ դիմանար յուղումին, ինքինքս մօտ զգալով այնքան հեռուէն շարունակ լուռած ու երազուած այդ բառուն։ Ինչ լաւ էր, եթէ Հայ Գրողներու Միութեան գործունէութիւնը միայն դապաղներու շուրջ երեւան չգար։ Այլ այսպիսի մտաւոր վասահեղ կերպոնի մը մէջ, ուր մեր ժամանակակից դաղթահայր լաւագոյն դրողներն են քովէ քով, հրատարակէր զործ մը։

Տիկին Մատի Աթմանեան քերթուած մը կը կարդայ։ Յետոյ կը կենան հանգուցեալին հարազատները, համաձայն հայկական սովորութեան, խորանին առջեւ, ու բոլորը, կարգով, ցաւակցութիւն յայտնելով ձեռք կուտան անոնց։

Հայ կինը շատ գրական դէմքեր տուսուծ չէ։ Ան եղած է առաւելապէս ընտանիքի սին։ Կովկաս ունէր Շուշանիկ կուրդինեանը։ Տիւսարին չհասանք, որ ըստ Հենակենը՝ զոհ իր հայրենասիրութեան։ Սիպիլի գիրքերէն սորվեցայ հայերէնը։ Ու ի՞նչ կը մայա այլեւս հայ կտական սեռի գրչի մշակ և ներէն։ Գլխաւորները յիշած եղանք։

Մահը անբաղաւի է, երբ յայտնուի մէր մէջ։ Այնքան քիչ ենք, ու կը հալինք, նայելով աղջր լքողներուն ետեւէն։ Ան աւելի ցնող է, երբ միենողը գրչի մարդ ըլլայ։ Շարքերը նոսր են, մինչ գեռ այնքան ընելիք կայ, պարտականութիւններ մեր ժողովուրդին հանդէպ։ Գրիչով, բրիչով և տարրեր։

Այս տիսուր գիտակցութեամբ ահա, գլուխ ու դէմքս կախ, ձեռքերս խաչաձեւած կուրդքիս վրայ, կը կենամ ժամուն դուռը, որ կ'աշխուժանայ, երբ դադաղը կը բերեն դուրս։ Զայն կը տանին։ Կառքը կը սուրան ետեւէն։ Կ'երթամ ես այ և կը խրիմ կրկին Փարիզ, մեծ քաղաքը, որ իր պըքանքները կը ցուցադրէ ամէն դի, հին Բարելոնի նման։ Բարկացած ու քէնով, կ'անցնի, կոնկրետով ու տրորելով զանոնք ոտքերուս տակ։ Եր. ՔՊԶԵԱՆ

Կը ԽՆԴՐՈՒԻ ԳՐԵԼ ՄԷԿ հջի ՎՐԱՅ, ՄԵԼԱՆՈՎ։ ԿՃՈՐՆԵՐՈՒ ԶԲԱԺՆԵԼ ՁԵՌԱԳԻՒՐՆ։

ՊՈՒՏՄ ՄԻՄԱԿ

ԺԱՄՈՒՅ ԹԵՂ ՏՈԿՈՍ ...

Հայոց Միութեանապետ Բարեգործականը, սեղան է սարքեր Փարիզի մենծ, իշխանաբնակ օթևանի մը մէջ, ի յարզանս կիլկիտ Գարեգին Ա. Հայրապետին։

Հոն, հաւաքեր է, մաղէ անցած հայ ընտրանին, ոմանց զըպանը լեցուն, ոմանց ալ միտքը։

Կերեր լիմեր, ձառ են արտասաներ։ ձառ աջն։ ձառ ձախն։ Աղուոր մը գովեր գառաւանին ին Գարեգին Ա. ի մշակութային եւ վարչական արժանիքները։ Կարծես ինք անտեղեակ այդ բոլորին՝ Պէյրութէն մինչեւ Փարիզ եկած ըանօթանալու իր այդ յատկութիւններուն։

Եւ ծերունի Հայրապետը, ակռաները սեղմած մտիկ ըրած պէտք է ըլլայ, անշուշտ, այդ բոլոր։

Տեսնելով որ շատ նեղած են նորին Ա. Օծութիւնը, Բարեգործականը ուղելով դարձանելու զայն, որոշած է շարունակել արտեկան երկու հաւաքան առաջարի «իշխանական» առուրքը Անթիլիսան Պարեվանքին։

Երբ լսեցի այս լուրը, հաւատացի։ Այդ երկու հազարը ատագրական կամ լսողական սիմալը մը վերագրեցի։ Երբեմն գրաշարները, մտածեցի, այդ տեսակ խաղեր կը սիրեն ընել։

Այդքանակ գումար մը, անպարման, Բարեգործականի հանգուցեալ եւ հանդչելիք բարեկարուն համար, տարեկան հոգեհանդստեան եսիս։ Կոպսական պատարագի մը յատուկ ժամուց մը է, ըստ ես ինծի։

Եւ քանի որ ժամուց է այդ գումարը, ըստ կրկին ես ինծի, ժամուցին քիչը շատը չըլլաց։ Ինչ որ սրտէդ կը բժիք կուտաս եւ ժամուցընկալ կրօնաւորն ալ «Աստաւած լնդութելի» արացի։ Մինդ հազարապատիկ արացի։ մաղթելով կ'ընդունի նուէրը։

Այս վերջին պարբերութիւնը սթափեցուց դի։ Այս, Բարեգործականը, շահաւոր պիզնես մը ըրած է։ Պարապ տեղը չէ որ «գործ» մասնիկը կցուած է անոր անունին։ Իրաւունքով, կը ընանք Բարեգործնական» անուանել զայն։

Այս երկու հազար տոլարին փոխարէն, իրենք պիտի ստանան «մինդ հազարապատիկ արացի» մաղթանքին համաձայն տրուած գումարին հաւաքապատիկը, որ կ'ընէ, երկու միլիոն տոլար։

Վաստահ եղչք։ Կաթողիկոսական մաղթանքը, անպայման կը կատարէ Աստուած հայրիկը։

Վաղը, կամ միւս օր, հոգեպահանջ Գարբիէլը կը զրիկէ, հայ, տարիքոտ բազմամիլիոն հարուստ մը մօտ, իր տուած հոգին ետ պահանջելու համար։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Անոնք, իրենց բազմազաք կեանքին մէջ, ժամանակ չեն ունենար աղքային կեանքով զրա զելու, լսած են որ Հայերու մէջ Աղքատախնամ մը եւ Բարեգործական մը զոյութիւն ունին։ Առաջինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Այս պատուած է կերպ չէ աշակերտ մահան։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Այս պատուած է կերպ չէ աշակերտ մահան։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Այս պատուած է կերպ չէ աշակերտ մահան։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Այս պատուած է կերպ չէ աշակերտ մահան։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Այս պատուած է կերպ չէ աշակերտ մահան։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Այս պատուած է կերպ չէ աշակերտ մահան։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ, ուրեմն, գրամը յում-

Այս պատուած է կերպ չէ աշակերտ մահան։

Մեր հարուստները, ընդհանրապէս իրենց մահուան մօտ, ուղեղի եւ սրտի թուլութեան կ'ենթարկուին, որով իրենց միտքը կ'իյնայ բարելոնի նման։ Բուածինը աղքաներուն ողորմութիւն կը բաժնէ, ծակ կարասի մէջ ջուր կը լցնէ,

ՅԱՌԱԶԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Կը կարծուի թէ պատերազմը շուտ պիտի վերջանայ, չորսհիւ այս յաջողութեանց :

Կ'ըսուի թէ ոգրիւ կէտերու վրայ ալ ցամաքանումներ պիտի կատարուին, յատկապէս արեւելեան կողմէն: Փոհանկէն 160 քիլմ. գէպի հիւսիս, Սամշոքի ծովէն ոմբակոծումը կը նկատուի նախանշան մը այս տեսակէտով :

Զօր. Սէք Արթըր յայտարարեց այս առթիւ . — «Ներկայ կացութեան մէջ, թշնամին, իր ուժերուն մէծապոյն մասը կը գործածէ հարաւային Քորէայի մէջ: Իսկ այդ ուժերուն պարենաւորումը կախուած է միայն հիւսիսէն, եւ կ'անցնի գըլլուստորաբար հիշոն - Սէուլ գծով: Պիտի ջանանք կտրել այս գիծը, որպէսզի, այսուհետեւ, հարաւային Քորէայի մէջ կուռող համայնավարները չկարենան որեւէ օգնութիւն ստանալ հիւսիսէն: Եթէ յաջողեցանք, ատկէ վերջ, թշնամին պիտի առնենք մէր ուժերու զոյտ թեւերուն միջեւ եւ միանգամ ընդ միշտ պիտի կազմալութենք զայն»:

Գերմանիոյ վերազինախնդիր

Երեք Մեծերու ժողովը նորեայ աշխատանքներէ վերջ դադար առած ըլլալով, նիստ գումարեց Ալլանտեանի Դաշնքին Խորհուրդը, իր 12 անդամներով: Օրսկարդի զիստոր նիւթը կը կազմէր Գերմանիոյ վերազինման փշոտ հարցը, որուն չուրջ, Երեք Մեծերը չեն կրցած համաձայնիւ մինչեւ այսօր :

Միւնոյն տարակարծութիւնները կը տիրեն նաեւ Ալլանտեանի Խորհուրդին մէջ: Գերմանիոյ վերազինման հակառակ են՝ վերջին պատերազմը ընթացքին գերմանական գրաւման ենթարկուած բոլոր երկիրները, բացառութեամբ Հոլանտայի, որ համաձայն է սկզբունքով եւ վերազինումը կ'ընդունի որոշ պայմաններով: Այս երկրի արագին նախարարը Պ. Սիթքէր, ժողովին մէջ հարցուց . . . «Բո՞նչ պիտի ըլլան մէր հողերը, եթէ յարձակում կրենք Ալլեւէլքէն»: Ժողովականները ընդունեցին այդ վասանդի գոյութիւնը եւ սակայն մէծ մասով մէրժեցին մէկ անդամէն հաշտուիլ Գերմանիոյ վերազինման դաշտաբին չետ, որ չերմօրէն կը պաշտպանուի Մ. Նահանդներու կողմէ: Ստացուած տապաւորութիւնը այն է թէ մերժողները պիտի ստիպուին ի վերջոյ աստիճանական գիջումներով մօտենալ ամերիկեան ծրագրին: Ֆրանսայի մէկ պատուիրակը այս առթիւ ըստ է . . . «Կացութիւնը կը նմանի փոթորիկի մը, որուն պայթումը կ'ուղանայ եւ որ սակայն պիտի պայթի օրին մէկը»:

Ալլանտեանի Խորհուրդը չկարենաւով եղրակացութեան մը գալ այս հարցին շուրջ, Երեք Մեծերը պիտի շարունակեն իրենց աշխատանքները երկուշարթի օր եւ նորէն անդրադապնան գերմանական հարցին :

× Ալլանտեանի Խորհուրդը պիտի քննէ նախագիծ մը, որուն համաձայն կարելի պիտի ըլլայ 30 զօրաբաժիններ կազմ ու պատրաստ պահել Եւրոպայի մէջ՝ 1951ի վերջերը Արեւմութիւն գէմ զործուելիք հաւանական յարձակում մը դիմադրութեան համար: Խորհուրդի վերջին նիստին՝ Պ. Սիթքէր անդամ մը անդամ մը պահպան ի վերջոյ աստիճանական գիջումներու մօտենալ ամերիկեան ծրագրին: Ֆրանսայի մէկ պատուիրակը այս առթիւ ըստ է . . . «Կացութիւնը կը նմանի փոթորիկի մը, որուն պայթումը կ'ուղանայ եւ որ սակայն պիտի պայթի օրին մէկը»:

× Նոր ծրագրի մը համաձայն, ամերիկեան բանակը պիտի զօրացուի քսան նոր զօրաբաժիններով մինչեւ 1954: Նաւատորմը պիտի բազկանայ չորս հարիւր մարտանաւերէ: Զինուորական երմագոյցը, որ 13.5 միլիոն տոլարի կը հասնէր Քորէայի պատերազմէն առաջ եւ որ այժմ կը ներկայացնէ 24.9 միլիոն գումար մը, պիտի բարձրանայ 40 միլիոնի յառաջիկայ տարի:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ կուսակցութեան համագումար թիւն մէջ բանաձեւ մը առաջարկուեցաւ, որ կը տրամադրէ դատական հետապնդումներ կատարէ: «Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան եւ իր կազմակերպութեանց հակաֆրանսական արքարքներուն դէմ»: Ուրիշ բանաձեւ մը կ'առաջամայնավարները արտաքսել այն պաշտօն ներկէն որոնք անմէջական կապ ունին ներքին եւ արտաքին ստապութեան հետ:

ԱՆԳԼԻԱՅ երեսի. ժողովը քուէարիկեց այն օրինագիծը, որ 18 ամիսէն երկու տարուան կը բարձրացնէ զիսուորութեան շրջանը: Օրինագիծը Բ. օր պիտի ներկայացնէ լորտերու ժողովին, յետոյ պիտի դառնայ վերջական օրէնք, թաղաւորութիւն մը վերջական գումարումով:

ՀԱՄԱՏՎԱԿԱՆ գործադութիւնը իրարու յաջորդէն Անգլիայ մէջ: Լուսունի հանրակառ երկու աշխատառուներէն 15 հազարը գործադու

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք Տէր եւ Տէրկին Մ. Տէր Մելքոնինէ Պէտրովիթ երկու հայոց Փրանչ, «Յանաչ»ի 25ամեակին առթիւ:

ՈՂՋԵՐԹԻ ՍԵՂԱՆ, ի ՊԱՏԻՒ ԳԱՐԵԳԻՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ՆԱԽԱՄԱՑԵՆՈՒՐԻ ՎԵԼ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Ա. Օ. ՕԾՈՒԹԵԱՆ ՎԵԼ ԿՈՎՈՉԻ

Կանիսաւ ապահովեցէք ձեր տեղերը դիմելով՝

Պ. Պ. ՆՈՎԱՊԱՐ ՅՈՎԼՅԱՆԻ ՄԵԽԵՆԻ

ՅԱՐԵՎԱՆ ՊԵՐԵՐ ՅՈՎԼՅԱՆԻ ՄԵԽԵՆԻ

ՅԱՐԵՎԱՆ ՊԵՐԵՐ ՅՈՎԼՅԱՆԻ ՄԵԽԵՆԻ

Ա. Ս. ՍԵՐԵՐ ՅՈՎԼՅԱՆԻ ՄԵԽԵՆԻ

ՅԱՐԵՎԱՆ ՊԵՐԵՐ ՅՈՎԼՅԱՆԻ ՄԵԽԵՆԻ

Պ. Պ. ՆՈՎԱՊԱՐ ՅՈՎԼՅԱՆԻ ՄԵԽԵՆԻ

ՅԱՐԵՎԱՆ ՊԵՐԵՐ ՅՈՎԼՅԱՆԻ ՄԵԽԵՆԻ

Ինչ կ'անցնի կը դառնայ Սուրիոյ մէկը

ՅՈՒՃԵՐ ԼՂԱՐԻՏ ՆԱԶԱՐԵԱՆՑԻ ՍԱՍԻՆ

(ԻՐ ՄԱՀԱԽԱՆ Գ. ՏԱՐԵԼԻՑԻ ԱԹԻԹՈՎ)

(Բ. ԵՐ ՎԵՐԺԻՆ ՄԱՍ)

Ես երկար չմնացի թերլինում, ընդամէնը մէկ կիսամետակ: Վերապարձայ Մարբուրգ, ուր սկսած էի ուսանողութիւնս եւ ուր մտադիր էի աւարտել ուսումս: Շարունակեցի սակայն կազմ թերլինի, ինչպէս նաև աւելի մօտակայ Դարմշտադի հետ, ուր նմանապէս կային մի քանի հայ ուսանողներ, գրեթէ բոլորը՝ ընկերներս թիֆլիսի Ներսիսեան դպրոցից, անդամներ այնտեղի մէր աշակերտա - կան « Հայկակեան Եղբայրութեան »:

1903ին յաջորդող տարիներին աւելի էր ստուարցել թերլինի հայ ուսանողութեան թիւը, աւելի էր կազմակերպութեան այն: Երբ 1905ի Յունուար ամսին հայրենիք էի վերապատճում ես եւ մի քանի օր այսեղ մնացի, վկայ եղայ այդ բանին: Առաւել եւս 1908ի ամառը, երբ դպրոցական արձակուրդներիս մէկ մասը դարձեալ թերլինում անցրի եւ մօտէն շփումներ ունեցայ տեղույն հայ ուսանողութեան եւ մասնաւրապէս Դաշնակցա - կան ուսանողութեան հետ, որ ունէր արդէն իր կուսակցական կազմակերպութիւնը: Այսուեղ էին այդ ժամանակ՝ Մարտիրոս Յարութիւնեան, Եր - ուանդ Ֆրանգեան, Սպիրիդոն Մելիքեան, Գրի - գոր Շահլամեան եւ ուրիշներ: Արշակ Զաքարեան, որ այդ տարին նմանապէս թերլինի էր ուսանում, ամառուայ արձակուրդին բացակայ էր քաղաքից:

Լիպարիտն այսեղ չէր ալիւս, կոչէա էր վերապարձել արդէն 1906ին, թիֆլիս: Այսուեղ էի բնակութիւն հաստատել նաև ես, նախորդ տարուանից, որպէս գասատու Ներսիսեան դըս - րոցի: Միեւնոյն ժամանակ, մօտէն կապեր ունէր կուսակցական կեանքի հետ, մասնաւրապէս մշակութային ու լրացրական մարզում:

1905ի վերջին շարաժներին եւ 1906ի սկզբի օրերից՝ թիֆլիսում հիմ էր զրուել կուսակցական մամուլին: « Յառաջ » ի շուրջն էին հաւաքուել բազմաթիւ թնկերներ: Թերթի խմբակութեան զլուխն էին անցած՝ եղիչ թոփչեան, Գարեղին թագակ, ապա նաև կարծեմ քիչ յետոյ միայն՝ Աւետիս Ահարոնեան, Միքայէլ Վարանդեան, այ - լեւ, աւելի ուշ Լիպարիտ Նազարեան: Այսպարա - կան բուն աշխատանքը վարում էր եղիչ թոփ - չեան :

1905ի գուսական հոկտեմբերեան առաջին յե - ղափոխութիւնն իր հետ բերել էր մի շարք ազա - տութիւններ, դրանց թուում նաև՝ մամուլի ա - զատութիւն: Սահմանափակ չափերով՝ միայն: Շատ չանցած՝ աւելի ու աւելի էին սեղմուում այդ « ազատութիւնները »: Մէկը միւսի ետեւեց վար - չական համանագրերով փակում էին մէր կու - սակցական թերթերը — « Յառաջ », « Ալիք », « Զանդ », « Խարիսխ » եւ մի քանի ուրիշներ, մինչեւ « Հորիդան » (1909), որ բազգատարար աւելի երկար կեանք ունեցաւ:

Լիպարիտը շարունակում էր իր գործօն մաս - նակցութիւնը մէր այդ թերթերին, որչափ ժա - մանակ որ թիֆլիսում էր գտնուում: Նոյն ասել սէտք է նաև կուսակցական — կազմակերպական աշխատանքների, մասնաւնդ դրաւոր ու բանաւոր սրոպագանդի մասին: Բուռն չէր եւ ոչ էլ ժողովրդական՝ իր խօսքը, ինչպէս որ Խաժակինն էր, ոչ էլ յամառ ու տոկուն իր աշխատելիքերը, ինչպէս որ Թոփչեանինն էր: Նուրբ էր սակայն Լիպարիտի խօսքը, հենց առաջին տարիներից, զգայուն՝ իր արուեստասէր հոգին, զուսպ, չափ - ուած ու ձեւուած՝ գրիչը: Հրապարակի մարդ չէր լիպարիտը եւ ոչ՝ ժողովրդական հոետոր: Մը - նած էր արուեստի ոլորտներում թեւատարած սաւաններու, մտքի աշխարհում խոկումների յանձնելու համար իր անձը: Հայը եւ երոպացին մէածութիւնը:

Այդպէս էլ մնաց, մինչեւ վերջ, մէր ող - րացեալ ընկերը: Ինչպէս ոմանց ուրիշների, նրան եւս կեանքի պայմանները չէին վիճակած իր բուն խոկումը: Արդ պարագան դիմումը ուրիշների յանձնելու համար իր անձը:

Այդպէս էլ մնաց, մինչեւ վերջ, մէր ող - րացեալ ընկերը: Ինչպէս ոմանց ուրիշների, նրան եւս կեանքի պայմանները չէին վիճակած իր բուն խոկումը: Արդ պարագան դիմումը ուրիշների յանձնելու համար իր անձը:

Այդպէս պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան - դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Այդպէս պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւադիմութիւն վիճակուած ճակատագրից յետոյ՝ 1922ի աշնանը ես Լիպարիտին նորէն հան -

դիպեմ թերլինում, ուր բնակութիւն հաստատել որոշած էի: Այսուեղ տակաւին շարունակում էր իր սահմանափակ գործունէութիւնը Հայաստանի Հանրապէտական դիմանագիտական ներկայացուցական մարդը:

Վերջին պատահեց, որ մէր երկրին ու ժողո -

վուրդին ցաւա

գործադրէին իրենց եղբայրասպան ծրագիրը : Քսանեւհինդ հոգի շրջապատելով ընկեր Լեւոն Գեղոնին, որ զործի կ'երթար, անլուր տանջանքներու ենթարկելէ վերջ, կը գնդակահարէին տուննէն ոչ հեղունք, Պիվէսի բարձունքին վրայ : Գեղունին ծանրապէս վիրաւորուած, կ'աղակէ հաւաքուած Հայերուն :

— Հայերն են որ զիս սպաննեցին : Ի՞նչ ըրած էի ձեզի որ զիս կը սպաննէք ...

Ոճագործները տեսնելով որ վիրաւորը կրնայ մեռնելէն առաջ մանրամասնութիւններ տալ, քունքին կը պարպեն մահացու դնդակը եւ Գեղունին կը լույս յաւիտենապէս :

Լեւոն Գեղունին (Փէյշէկեան) ծնած էր 1910ին Խարբերդի Դատէմ գիւղը, ընդհանուր տարագութեան հազիւ հինգ տարեկան, կորսցուցած իր հայրը մը իւնոյն պարագաներուն մէջ : Որբեայրի մայրը աննկարագրելի զրկանքներով կը պահէ ու կը մեծցնէ զայն : Թուրքերու իսկ խնայած այս որբը, ինքնաշխատութեամբ կրցած էր, գրականութեան փորձեր ընել, կ'աշխատակցէր «Յառաջ»ին եւ «Հայերնիք» ամսագրին : Խոսունացից երիտասարդ եւ համոզուած Դաշնակցական, օպտակար եղած էր Կարտանի բոլոր հայութեան :

Հայանուն թուրքերը անմեղ զոհը սպաննելէ վերջ, ամուսնոյն դիավին վրայ լացող կինը բռնցին եւ մազերը խուզելէ ետք առաջնորդեցին բանտ, անհիմն ամբաստանութիւններով :

Հըբէչները այս ալ բաւական չսեպելով, ձեր բակալեցին ինը Դաշնակցականներ որոնք նոյնպէս պիտի սպաննուէին, եթէ օգնութեան հասած ըլլար աղնիւ Ֆրանսացի մը՝ Կարտանի քաղաքապէտ եւ այս շրջանի Օ. R. A. ի զեկավար Victor Savineի :

Այս մատնութեան հակամի հերօսներու աղպագաւութեան աշաւորութիւնը ապացուցանելու համար, յիշենք փաստ մը եւս — Անոնք 75 Հայերու անունները ուղարկեր էին Կարտանի քաղաքապէտին, իբրեւ գերմանասէրներ : Այդ մատնութեան փաստաթուղթը կը գտնուի քաղաքապէտին դիւանաթուղթերուն մէջ : Դեռ չենք յիշեր անոնց կատարած աղայականներէն, զին ի ձեռին : Այդ աւազակներէն մէկը յանցանքի վրայ բռնուեցաւ : Գեղունիի սպանիչներէն 11 հոգի իբր քրէական բանցաւորներ մէկ ամիս բանուարկուելէ վերջ առժամապէս աղաս արձակուեցան եւ ներշաղթի միջոցին փախան «Փոպետա» շոգենաւով, ան ալ որ նոր սպատէհութեանց կը սպասէն ...

Այդ սպասափի օրերուն, տարարախտ Գեղունին թաղուեցաւ անշուկ : Ոչ քահանայ ունեցաւ, ոչ ալ հետեւորդ :

Հ. Յ. Դ. տեղական կազմը եւ շրջանի մարմինները յուշարձան մը կանգնեցին, որուն բացումը տեղի ունեցաւ ճիշդ վեց տարի վերջը, Սեպտեմբեր 3ի կիրակի օրը : Առտուն Հ. Յ. Դ. «Գեղունի» տան մէջ կատարուեցաւ հոգեհանգուեան պատարագ Բարեկէն քահանայ Ասլանեանի կողմէ : Կէս օրէն վերջ ժամը 4ին բազմութիւնը մը խոնուած էր Կարտանէն, էքսէն, Միլէն, եւ Մարտէլէն : Յուշարձանը ծածկութիւնը հետարանին փէրջ առժամապէտ եւ ծաղկելիուններով :

Բարեկէն քահանայի յուղիչ արարողութենէն եւ դամբանականէն վերջ, տեղական կազմի կողմէ

խօսեցաւ ընկեր Հ. Աւետիսեան : «Գեղունի, քնդ սպաննեցին, բայց քու յիշատակի ողջ է միշտ մեր սրտերուն մէջ, այս յուշարձանը բողոքի կոթող մը պիտի մնայ բոլոր եղբայրասպաններուն դէմ» :

Յուշարձանին բացումը կատարեց ընկեր Բժ. Եր. Խաթանասէեան : Յանուն Մարտէլի Շրջ. Կոմիտէին խօսեցաւ ընկեր Ա. Քէօսէեան, որ պատմեց թէ Աստուած ինչպէս կոտոշներ բուացուց Կայէնի անկատին վրայ, խարանելով իբրեւ եղբայրասպաններուն դէմ» :

Կարտանի Տ. F. I. Օ.ի Ներկայացուցիչ եւ Ռésistanceի զեկավար Roger Lerda եւս խօսելով, նկարագրեց այդ ոճագործներուն արարքները իբրեւ ականատեսն, յիշեց Գեղունիի բարեհամբոյր դէմքը եւ գործուած ոճիրը նկատեց Փրանսական մաքուր Ռésistanceը արատաւորող արարք մը : Այս առթիւ ցաւ յայտնեց իր ընկերներուն եւ պարագաներուն :

Հ. Յ. Դ. կազմը կոմիտէին կողմէ խօսք առնելով, ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, ըստ թէ Գեղունին բուլշեւկիւն բոնակալութեան զոհերու առաջնորդ չէ : «Բուլշեւկովմը, Դաշնակցութիւնը հաշուեյրարի ենթարկելու մոլուցքն տարուած, սպաննեց անհամար Գեղունիներ, կացինահար ըրաւ Համազապաններ, Վահան Խորչները, Սիկե Երիոյ սառնամամանիքները ուղարկեց հազարաւոր զաղակարակիցները : Աշխարհի ազատատենչ ընկերվական անհամար Գեղունիներ, կարգադրական տարուած, սպաննեց անհամար Գեղունիներ, կացինահար ըրաւ Համազապաններ, Վահանակամ որուան կայան մընէ : Անելանիկի հաղար հողիէ բաղկացած հայութեամբ եւ երեք մեծ բարեկործական միութեանց գործակցութեամբ կազմակերպուած աշակերտական ճամբարը 60 աշակերտի համար քանական օրուան կայան մընէ :

Հ. Յ. Դ. կազմը կոմիտէին կողմէ խօսք առնելով, ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, ըստ թէ Գեղունին խօսողն էր ընկեր Եր. Խաթանասէեան, որ ըստ :

— « Դուք ի զուր եղբայրասպանութիւն կը վինտէք : Գեղունին սպաննողը Հայ. չի կրնար ըլլալ : Հայը ընդունակ չէ այդպիսի ոճիր գործելու, ի զուր Հայուն անունը կ'արատաւորէք, Գեղունին սպաննողը օտար է հայութենէն, Գեղունինին զանկին արձակուած գնդակը, օտար գնդակ է, ծածկուած՝ հայ անունի տակ : Օտարն է լարած եղ բայր եղբօր դէմ, ան է զինած այդ ոճագուրծ էնքնիքը : Այսի ոճիրները հայութեան մէջ վերջ կը գուութիւնն աղայակի է, ողութիւնն աղայակներէն աղայակի է աղայակի է, ծածկուած՝ հայ անունի տակ : Օտարն է լարած եղ բայր եղբօր դէմ, ան է զինած այդ ոճագուրծ էնքնիքը : Ֆրանսայի Պահպանիչն վերջ, ներկաները «Մահակ բանուոր»ով բաժնուեցան նահատակի զեկամանէն :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Եր. Խաթանասէեան, որ ըստ :

— « Դուք ի զուր եղբայրասպանութիւն կը վինտէք : Գեղունին սպաննողը Հայ. չի կրնար ըլլալ : Հայը ընդունակ չէ այդպիսի ոճիր գործելու, ի զուր Հայուն անունը կ'արատաւորէք, Գեղունին սպաննողը օտար է հայութենէն, Գեղունինին զանկին արձակուած գնդակը, օտար գնդակ է, ծածկուած՝ հայ անունի տակ : Օտարն է լարած եղ բայր եղբօր դէմ, ան է զինած այդ ոճագուրծ էնքնիքը : Ֆրանսայի Պահպանիչն վերջ կը գուութիւնն աղայակի է, ծածկուած՝ հայ անունի տակ : Օտարն է լարած եղ բայր եղբօր դէմ, ան է զինած այդ ոճագուրծ էնքնիքը : Բարեկէն քահանայի Պահպանիչն վերջ, ներկաները «Մահակ բանուոր»ով բաժնուեցան նահատակի զեկամանէն :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ ըստ :

Վերջին խօսողն էր ընկեր Ս. Տէր Թովմասէեան, որ

ՅԱՐԱՇ

ՕՐԱԹԵՐԹ

26րդ ՏԱՐԻ — 26° Անու 6259-Նոր շրջան թիւ 1670

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

ԵՂԱԾՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ՔԱՆԴԵՆ

Միշտ նոյն վրդովիչ տեղեկութիւնները Պոլ - աչն, աղջային անցուղարձի մասին : Նոյն անտի - րութիւնը վերէն վար, յաւելեալ եւ ճոխացեալ խայտառակութիւններով :

Պատր. տեղապահը կը շարունակէ կրտքել - թափել, իբրեւ թէ Հայ. Եկեղեցին փրկելու եւ ժողովուրդին շահերը պաշտպանելու համար :

Եթէ հաւատանք հրատարակուած լուրերուն, ուրիշ 10—15 քահանաներու եւս արդիւած է պաշ - տօնավարել :

Իր ընդդիմադիրներն ալ պայքարը կը շարու - նակեն նոյն ուժգնութեամբ, եկեղեցին եկեղեցի փոխադրելով կախակայեալ կրօնաւորները :

Երբ անոնք պատարագ մատուցանեն, ընդդի - մադիր թերթը կարծանագրէ իրեւ մեծ յաջո - զութիւն : Իսկ հակառակորդները եղածը կ'անուա - նեն «հրաշափառ խայտառակութիւն» :

Եւ այսպէս ամէն կիրակի զանազան ելոյթ - ներ, նոյնիսկ միջաղէպեր եկեղեցիներու մէջ :

Կը թուրի թէ երկու օրաթիւթերու ձեռքը մացած է Պոլսոյ ապդ. գործերուն ղեկավարու - թիւն :

Ամէնէն վրդովիչ պարագան այն է որ, երկու կողմէն ալ պարբերաբար ափ կ'առնեն կառավա - րութեան գուռը :

Այլեւս ջուրի ճամբայ գարձած են Պոլսոյ կուսակալութիւնը եւ ուրիշ պաշտօնատուններ :

Ատեն - ատեն պատուիրակութիւններ ալ կը զրկուին Անկարա, «լուսաբանութիւններ» տալու համար վարչապետին եւ նախարարներուն : Ան - չուշ փոխադր մեղադրանքերով :

Դժուար չէ երեւակայել թէ թուրք նախա - րաները ինչ տպաւորութիւն կը կրեն այս յաճա - խապէպ երթեւեկներէն :

Ե՞րբ տեսած էին այսքան մերկապարանց խայտառակութիւն, ափ մը հայութեան մէջ :

Մանաւանդ որ, թուրք մամուլն ալ օրը օրին կը հետեւի անցուղարձին :

Երբեմն շատ աւելի մանրամասն տեղեկու - թիւներ եւ «Հայրենական» յորդուներ կը աեսէք այս կամ այն թուրք թերթին մէջ :

Զկայ ներքին պարագայ մը որ ծանօթ ըլլայ յետին թուրք իմբարդին կամ լրաբերին : Պակասը կը լրացնէն հայ խմբագրիները իրենք :

Այս ճակատին վրայ եւս կը փայլի պատր. տեղապահը, Գէորգ արք. Արսլանեան, ունենալով իր հաւատարիմ լրաբերները : Ի հարկին ինք ան - ձամք տան տալով զանազան տեղեկութեանց եւ թելադրութեանց :

Անշուշտ արտասահմանի մամուլը չէ որ իել - քի պիտի կանչէ Պոլսոյ ապերասան տարրերը, աշխարհական ըլլան թէ կրօնաւոր:

Բայց, այդ մամուլը ունի տարրական պար - տականութիւն մը, եթէ կ'ուղէ բարերար դեր մը կատարել :

Ուրքան կրցած ենք հետեւիլ, կարդ մը թեր - թեր իւզ կը լեցնեն կրակին վրայ, պատր. տեղա - պահը պաշտպանելով տեղի - անտեղի : Փորձելով պարտկել անոր անպարտկելի մեղքերը :

Անոնք նոյնութեամբ կ'արտաստղին տեղապա - հական մամուլին սուտ - իրաւ լուրերն ու տեսա - կէտները, պարզապէս դիրք բռնած ըլլայու հա - մար : Ի հեծուկս «որոշ հոսանքի մը» :

Խեղճերը չեն անդրագանար որ եղածն ալ քանդելու կը ծառայեն, գիտակցարար կամ ան - դիտակարար :

Շատ աւելի ծանր պատասխանատուութեան - մը տակ է բարձրաստիճան կերրու :

Անոնք որ պարկեցտորէն կը հետեւին դէպէ - րուն եւ գիտեն թէ ինչ կը ներկայացնէ էջմիա - ծինը՝ բոլեւիկեան թաթին տակ, շատ ալ մէ - զդրելի պիտի չպանեն Ամէնայն Հայոց կաթողի - կոսութիւնը :

Ան «վախճանական վճիռ» մը արձակեց մէկ տարի ձգնուելի վերջ : Եւ այսուհետեւ քար լուր - թիւն, որ երբեք բարենշան չէ :

Ոչ ոք պիտի կրնար ապացուցանել թէ իրա - պէս ինքն է հեղինակը կախակայումներուն : Կըր - նաք վստահ ըլլալ թէ լուր անդամ չունի բուն ան - ցուղարձէն, ինչպէս եւ «վախճանական»ին հետեւ - անքներէն :

Այս կացութեան մէջ, տարօրինակ չչ արտա - պահմանի աղատ կերին պիտառուսական դիրքը : Յ.

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13)

Վեցամս. 800 ֆր. Տար. 1600. արտ. 2500 ֆր.

Տել. GOB. 15-70 Գիւ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Mercredi 20 Septembre 1950 Զորեցարքի 20 ՍԵՊՏ.

Fondé en 1926

R. C. S. 376.286

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԻՆ

Երես Մկնարկու ժողովը

Գերմանիայի վերացրել գիշեր վերջացաւ երեք Մեծերու - ժողովը : Այս առթիւ իմբարութեացաւ պաշտօնա - կան զեկոյց մը : Կարգ մը ուրիշ խնդիրներու - կարգին անլոյծ մնացած է Գերմանիայի վերացրել - ման հարցը, իբրեւ հետեւանք Ֆրանսիայի, Պել - ժիոյ, Տանը մարդարավայրի եւ Լիւքսենզիուրկի ժիոյա - կան ընթացքին :

Ֆրանսայի բարաքի նախարարը Պ. Ռ. Շու - ման, իր կառավարութեան նոր համանդեսի ստանալէ վերջ, վճառապէս անդեպ իր առաջաւա - տեսակէտներուն վրայ եւ մերժեց դերմանական բանակի վե - րակազմութեան խնդիրը, եւ որոշուեցաւ անփո - փոխ պահէն կառավարութեան նախկին տեսակէտը վեսէն, թէ գերմանական ուժերու վերակազմու - թիւնը պիտի զրոյի լուսական միջամտիւնը : Միութիւնը : Ժամանակա - կի ընթացքին այս հարցը կարելի է վերաբնակել, բայց որեւէ պարապայի տակ, դաշնակից երկիր - ներու վերակինումէն առաջ պէտք չէ ձևնարկել Գերմանիոյ վերագինման :

Մարդարեւ, Ֆրանսական դահլիճը, Պ. Ռ. Շու - մանի գիմումին վրայ առջի օր բացառիկ նիստ մը գումարեց, որու ընթացքին անդամ մը ալ նկատի առնենեցաւ զերմանական բանակի վե - րակազմութեան խնդիրը, եւ որոշուեցաւ անփո - փոխ պահէն կառավարութեան նախկին տեսակէտը վեսէն, թէ գերմանական ուժերու վերակազմու - թիւնը պիտի զրոյի լուսական միջամտիւնը : Միութիւնը :

Այս համար ամուսնուր ալ, ընդհանուր կեր - պով կողմնակից է կառավարութեանտեսակէտնե - րուն այս հարցին մէջ : Գերմանական անկախ բա - նական կողմութեան մասին խոսք չի կրնար ըլ - լաւ - Պ. Էլիսը ալ ունի այս տեսակէտը լուսական միջաղագային բարձրական միջամտիւնը : Էլիսը գերմանի վերակազման մը մէջ գերմանական որպա - րամիններու մասնակցութեան հարցը ալ կարելի է նկատի ունենալ յառաջիկային միայն, կ'ըսեն շատ մը թերթիւր :

Գերմանիան մամուլն ալ, ընդհանուր կեր - պով կողմնակից է կառավարութեանտեսակէտնե - րուն այս հարցին մէջ : Գերմանական անկախ բա - նական կողմութեան մասին խոսք չի կրնար ըլ - լաւ - Պ. Էլիսը ալ ունի այս տեսակէտը լուսական միջաղագային բարձրական միջամտիւնը : Միութիւնը :

Մարդարեւ Հայոց կառավարարէ թիւն առաջար ամուսնուր կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջաղագային հարցին ալ պիտի սահմանական միջամտիւնը : Միութիւնը :

Միութիւնը պահէն կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջաղագային հարցին ալ պիտի սահմանական միջամտիւնը :

Երեք Մեծերու ժողովի փակումէն առաջ նիստ գումարած էր նաև Ալյանսի Պահպանքին Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը : Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը :

Երեք Մեծերու ժողովի վերակազմութիւն առաջ նիստ գումարած էր նաև Ալյանսի Պահպանքին Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը : Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը :

Երեք Մեծերու ժողովի վերակազմութիւն առաջ նիստ գումարած էր նաև Ալյանսի Պահպանքին Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը : Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը :

Երեք Մեծերու ժողովի վերակազմութիւն առաջ նիստ գումարած էր նաև Ալյանսի Պահպանքին Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը : Ալյանսի կառավարարէ պատրիարքին լուսական միջամտիւնը :

Երեք Մեծերու ժողովի վերակազմութիւն առաջ նիստ գումարած էր նաև Ալյանսի Պահպանքին Ալյանսի կառավ

Քորեայի պատրազմը

40.000ՆՈՅ ԲԱՆԱԿ ՄԸ ԴԵՊԻ ՍԵՐԻ

Դաշնակցից զօրամասերէ բաղկացած 40.000Նոյ ուժի մը գլուխն անցած ամերիկեան նաւազները մօտեցած են հարաւային Քորէայի մայրաքաղաք Սէուլին երկու ուղղութիւններով։ Նաւազներու մէկ թեւը կը յառաջանայ Քիմիոյի օդանաւային կայսեն դէպի հարաւ. արեւելք, իսկ միւսը, որ համբայ ելած է ինչոնի նաւահանգստէն, բռնած է գլխաւոր ինձութիւն։ Այժմ այդ ուժերը կը գտնուին Սէուլէն չորս քիլմ. հեռաւորութեան մը վրայ։ Քանի մը ջոկատներ արդէն իսկ մտած են Սէուլի ենոկանի կոչուած արուարձանը։ Ամերիկեան հրամանատարութիւնը նկատի կ'առնէ Սէուլը պաշարելու եւ ատկէ վերջը դէպի երկրին ներսերը յառաջանալու ծրագիրը, որպէսզի արագօրէն ամբարտակներ պատրաստով կարծէր ուժերու հետ փողոցային կուիներ չմղուին, երկու միլիոնի չափ բնակչութեամբ այս քաղաքը մէծ աւերումներու չենթարկուի եւ բնակչութեան դժգոհութեան առիթ չարուի։ Հիւսխային Քորէային երկու օգնական ուժերը կը հասցնեն Սէուլի շրջանը։

Հարաւային ճակատամասերու վրայ եւս ամերիկեան ուժերու յարձակումները կը շարունակուին։ Անոնք անցած են այժմ Նաքթոնկ գետը երկու կէտերէ եւ կազմած են հոն իրենց կամրջագույները, որոնցմէ մէկը վաէկվանէն վեց քիլմ. դէպի հարաւ, իսկ միւսը Զանկիոնին հիւսիւ։ արեւմուտքը։

Զրոյց կը չըջի թէ Հնդկաստանը եւ Համայնակար Զինաստանը պիտի միջնորդէն, հաշտութիւն գոյացնելու համար։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԻՐԱՆԻ ՄԷՋ

Մ. Նահանգներու գատական նախարարը Պ. Տըկէս, որ պտոյտ մը կը կատարէ Միջին Արեւելքի մէջ, յայտարարեց թէ քաղաքական կարեւոր անցքեր չեն սպասուիր իրանի մէջ մօտ ապազային, եթէ անակնալներ չպատահին։ Իր կարծիքով, շատ քիչ համայնավարներ կան իրանի մէջ, որովհետեւ Պարսիկները գերազանցապէս անհատապաշտ մարդիկ են։ Քիւրտ ապգանական շարժումը մը մշակութային եւ կրօնական հիմեր միայն ունի եւ իշխանութիւն ձեռք անցնելու ծրագում մը չէ։ Քիւրտերը ոչ ուստաօքէր են եւ ոչ ալ համակիր համայնավարներու։ Ընդհակառակն չերմօրէն հաւատարիմ են Շահի կառավարութեամ։

Ամերիկացիները իրանով կը շահագրգուռին ո՞չ թէ աշխահակալութիւն կատարելու, այլ անոր բնական հարստութիւնները օգտագործելու համար։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿԱԹԻ ԱՐՏԱԴԻՉՆԵՐԸ Երկու Փրանք յաւելում կը պահանջն իւրաքանչւր լիտրի վրայ։ Այս պահանջը մերժուած ըլլալով, գործադու կը կատարեն երկու օրը անդամ մը, որով 10—15 առ հարիւր պակած է կաթի ժամանումը Փարիզի մէջ։

ԻՐԱԳԻ նոր գահին կազմեց նուրի փաշ Սայիտ։

ԵՈՒԿՈՍԼԱԻԻՍՅէՆ հասած տեղեկութեանց համաձայն, ուտեստի տաղնապը հետզետէ կը ծանրանայ, մէծ մտահոգութիւն պատճառելով։ Այս տաղնապը հետեւանք է երկարատեւ երաշտին եւ ներածումներու նուազման։ Կառավարութիւնը կը խորհրդական պատճառ համար կան դէպի համար։

ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ ԴԱՏԻ մը հետեւանքով, ամրաստանեալ մը մահուան գատապարտուեցաւ Մուրավիոյ մէջ (Զեխոսովաքիա), երկու այրեր եւ երկու կիներ՝ ցկեանս բանտարկութեան, 23 հունի ուրիշ պատիմներու։ Ամբաստանեալներուն թիւն էր 28։ Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ անոնք դաւեր սարքած էին, լրտեսութիւն կատարելու, մարդ փախցնելու, իշխանութիւնը տապալելու, ահարեկումներ կատարելու, համար եւն։ Բոռն ծանրան ծածկաբիր, գաղտնի մէլան, թաքսուոցներ, զնչքեր եւն։ Կ'ըսուի նաեւ թէ որոշած էին առեւանգել աղդ։ պաշտպանութեան նախորդ նախարարը, զօր։ Սկոպոտա, այժմ փոխ վարչապետ։

ԱՄ.ԶՄԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ եւ գործիքներ պիտի չըրկուին արեւելեան եւրոպացի պետականութեանց (խորհրդային), ինչպէս յայտարարեց Անդիխոյ առեւարական նախարարը, Երեսփ. ժողովին մէջ։ Ուրեմն պիտի խորւին այս պայմանագիրները որ կնքուած էին և. Միութեան եւ արբանեակ երկիրներու հետ եւ որոնց հիման վրայ Անդիխա կը շարուակէր գործիքներ եւ մէքենաներ զրկել, դըժուութիւն պատճառելով։ Մ. Նահանգներուն։

ՓԱՐԻԶ — Տիմոն գիծը ելեկտրականութեամբ պիտի բանի այսուհետեւ, ժամը 124 ժիումեթր ուուրալով, ուրեմն պիտի հասնի 2.32 ժամէն փոխանակ չորսի։ Փարիզ Մարսէլ կառախումը ալ պիտի հասնի 8.56 ժամէն (նախապէս 10—11)։

Հանդիսաւոր տօնակատարութիւն

Տանն կիլիկիոյ Սահակ Բ. կաթողիկոս իսապայեանի ծննդեան հարդիւրամեակի առթիւ, Մարտէյլի մէջ։

Նախաձեռնութեամբ « Եղեղի » ի Բարեսիրաց միութեան, պատուակալ նախազահութեամբ եւ բոպայի թէմի կաթող։ պատուէրակ Արտաւագգ արք արքաւութիւններով։ Սիրմէեանի եւ Հովանաւորութեամբ Աղջ։ Աղաջնորդարանի։

Կիրակի, մէկ Հոկտեմբեր, առտուն, հոգե հանգիստ Փրատոյի մայր եկեղեցին մէջ, իսկ կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, բռն հանդէսը Սալ Մաղնոյի մէջ։

Հրաւերուած են Մարսէլի գաղութիս բոլոր կրօնական աղզային եւ հայր։ միութիւնները։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։ Կարգադիր յանձնալու մը արքին։

ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆէ ԱՅՍ ԱՄՄԱԴԼԻՈՒՆ

ՆԱՐԴԵԱՆ ՇԻՖԵՐ

Զ Ր Վ Ե Ժ

(Ուսումնասիրութիւններ եւ դասախոսութիւններ երիտասարդութեան մասին)

Գրեց՝ Շ. ԱՐԴՈՒՆԻՆԻ

ՀԱՅ ԲՈՅՑԻ Օդոսոսու եւ Սեպտեմբեր թիւ և մացեալ, լոյս կը տեսնեն նոյնական ամսաւումն։

ՎԱՐԴԱՄՍՍԵՍԵԱՆ (Հէֆեարներ) լոյս կը տեսնէ Դեկտեմբեր ամսուն։

ԻՄԻ ԼՀ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ԾՆՈՂՆԵՐՈՒԻՆ

Իսի լհ Մուլինոյի ֆ. Կ. Խաչի Խրիմեան դրագը կը վերաբացուի յառաջիկայ հոկտեմբեր 5ին։ Փութացէք ձեր զաւակները արձանագրել մինչեւ նոյն օրը ամէն շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 4—7, Խրիմեան սրահին մէջ։ Վարչութիւն

ՑԱԼԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻՆ։ Տէսինէն Տէր եւ Տէրին Անդրանիկ Գապաքանեան եւ զաւակէլ իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէն Պ. Բարունակ Պէյ լէրեանի եւ պարագաներուն, Պ. ՊԱՐԷ ՊէՅԼէՐԵԱՆի մահուան առթիւ։ (Ճշգուվ Սեպտ. 15ի աղդին)։

ՍԱԿԱԿԱՅԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ ՍՍԱՅՈՒՆԾ ԵՆ ՍՊԱՌԵԼՈՒ ՎՐԱՅ ԵՂՈՂ

•ՆՈՐ ՔՆԱՐ•

Զայնագրուած եւ պատկերագր ընդարձակ երգարանէն, որ իր տեսակին մէջ ամենալաւ ժողովրդականութիւնն է։

640 մէծադիր կէջեր, 715 զանազան երգեր, որոնց 200է աւելին ձայնադրուած, ինչպէս նաեւ 109 դիմանկարներ եւ այլ պատկերներ։

Ամէն տան համար հաճելի եւ օգտակար գիրք մըն է « նոր Քնար » Երգարանը։

Ստանալու համար դիմել « Յառաջ » կ հասցէով։ Գին 1500 Փրանք, կանխիկ։ Փոսթի ծախքը մէջը։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ՀԵՐԵՎԱՆ ՍՍԱՅՈՒՆԾ ԵՆ ՍՊԱՌԵԼՈՒ ՎՐԱՅ ԵՂՈՂ

ՃԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻ

Գաղութի գաղութ

Երրուսազիմի հայութիւնը ներկայիս երկութիւնուածէ : Շուրջ չորս հազար հոգի կը դժուռին արաբական իշխանութեան հողամասին վրայ, իսկ 7-8000 հոգի հրէական նորակազմ պետութեան սահմաններուն մէջ : Երուսաղէմի Հայոց վանքը Արաբներուն կողմն է թէեւ, սակայն վանապատկան կալուածներու կարեւոր մէկ մասը կը մնայ Հրէաստանի մէջ եւ անոնց հասոյթներէն գրկուածէ Միարանութիւնը :

Պատերազմի մէջոցին Հայերը 22 զոհ եւ շատ աւելի վիրաւորներ ունեցան : Ժողովուրդը մէծագոյն մասով նիւթական անդարմանների վնասներ կրեց եւ այսօր կը շարունակուի արտաքին օժանդակութեան կարոտ վիճակը :

Կազմուած են Պարենաւորման, Առողջապահական եւ Կարգապահական ուրոյն յանձնաժողով - ներ որոնք նախախամական դեր կատարած են : 1050 հոդի տեւական նվաստ կը ստանան : Արտասահմանի, Ամերիկահայ գաղութին, թէ Հ. Բ. Բ. Միութեան նպաստներուն գումարը կը հասնի 50 հազար անգլ. ոսկի :

Ներկայիս Երուսաղէմի վանքին մէջ կը գրանուի 12 վարդապետներ : Վանքին դուրս, զանա-

գան շրջաններ պաշտօնավարող 18 վարդապետներով 30ի կ'ամբողջանայ միարանական կազմը : Ասոյն մէջ կան եպիսկոպոսութեան արժանի զարդացած եւ փորձ եկեղեցականներ, որոնցմէ մէկ քանին ձեռնադրութեան համար պիտի երթան էջմիացին, առաջին պատեհական կողմէն էլլուսութեամբ :

Ժառանգաւորաց վարժարանի շնչքի մեծագոյն մասը յատկացուածէ բնակարանէ զուրկ պատարեալներու : Փոքր մասը միայն յատկացուածէ դպրոցի, որուն տեսուչն է Սերովիքի Վ. Մանուկեան : Մատենադարանի գիրքերուն ճոխացման համար ներկայիս մէծ ջանքեր կ'ըլլան : Աւելի քան 40.000 հատոր կը պարունակէ մատենադարանը, որուն շնչքին վրայ եւս ոռմբեր ինկան պատերազմի ընթացքին, սակայն գիրքերը գրեթէ չվնասուեցան : Վանքին ձեռուագիրներու բաժինը, որուն աեսուչն է Նորայր Վ. Պօղարեան, կը գըտնուի Ս. Թորոս Հնազարեան մատուռին մէջ, բոլորին անջատ մատենադարանէն :

1947էն ասդին թէեւ հրատարակութիւնները կասեցան, բայցի Սիօն ամսաթերթէն, սակայն այժմ տպարանը ոկասած է զործել եւ նոր երկարութիւններ լոյս կը տեսնեն : Մօտ ատենէն եւ բուսալիմի Վանքին ձեռուագիրներու բաժինը, որուն աեսուչն է Նորայր Վ. Պօղարեան, կը գըտնուի Ս. Թորոս Հնազարեան մատուռին մէջ, բոր խոստացած է նուիրել ծանօթ Ս. - մերիկահայ մը :

ԶԻՆՈՒՐՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋԱՆԲ ԶԱՆՑԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Զինուորութեան աշխարհ հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնէ զանազան երկրներու մէջ . Ա. ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԴԱՇԻՆՔԻՆ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՂ ԵՐԿԻՐՆԵՐ :

Մ. Նահանգներ .— 22 Յունիս 1948ին սկսան գործադրել 14 Սեպտ. 1940ի օրէնքը, որուն համաձայն ծառայութեան շրջանն է 21 ամիս, իսկ պահանջն համաձայն եւ ընտրովի՝ բանակին մէջ կ'առնուուին 19-25 տարեկանները :

Մ. Բրիտանիա .— Նոր օրէնքով երկու տարի : Նախապէս մէկ տարի էր, իսկ 7 Մայէս 1947ի օրէնքով 18 ամիս :

Քանակառա .— Զինուորակութիւնը կամաւոր է : Պելծիա .— 1946-49 մէկ տարի էր . 18 ամիս պիտի ըլլայ հաւանաբար 1950ի գօրադասին համար, իսկ այսուեւեաւ երկու տարի :

Հոլանտա .— 1946էն ի վեր հիմնական օրէնքը չէ չէայա : Ինդոնեզիայուրի գէպէկուուն պատճառով մասնակի գօրաշաբթ կատարուած էր . 1947-49ին երեք դասեր կան գէնքի տակ :

Լիբիակամպուրկ .— Մէկ տարի :

Իտալիա .— 1947-49ին՝ 18 ամիս, 4 մասերով :

Փոքրթիւալ .— Բաղդաթիւ բացառաւթիւններով 15 ամիս :

Ֆրանսա .— 15 ամիս, նոր նախազող 18 ամիս :

Բ) Կ. Միութիւններ եւ ԱՐԲԱՆԵԱԿԱՆՆԵՐ :

Խ. Միութիւն .— Հետեւակազորք 2 տարի՝ դինուորներու եւ երեք տարի՝ ենթասպաններու համար, օգանաւային ուժերու մէջ երեք տարի : Իրազէս, նուազազոյն երեք տարի է ծառայութիւնը :

Փեսսիլվանիոյ համալսարանէն փրօֆ . Ռուունի երկիր գեկավարութեամբ ամերիկացի համայնքներու խմբակ մը պեղումներու ձեռնարկած է Գորտիանի մէջ, Փոլատլիք մօտերը, Անդարայէն հարկար մղոն դէպի հարարա - արեւմուտք :

Այս շրջանին մէջ, 10րդ դարէն մինչեւ 7րդ դար (Ք. Ա.) գտնուած է համբաւաւոր Միդաս արքայի թագավարագը :

Յարդ կատարուած պեղումները թագավարուին, բարձր թագավարութեան՝ Փոխկիայի մայրաքաղաքը :

Յարդ կատարուած պեղումները երեւան չեն բարձր թագավարութեան՝ Միդաս թագավարուին, բարձր թագավարութեան՝ Մայրաքաղաքը :

Պեղումները սկսան անցեալ Ապրիլին եւ ատկէ ի վեր գտնուեցան կարգ մը թանկապին իրեր, ինչպէս ոսկիք ապարանջաններ եւ մանեակներ, փղոսկրեայ կոթով արձաթեայ հայելի մը եւ նոյնպէս փղոսկրեայ զարդառուի մը, որ չինուած է բրիտանիկ վեց դար առաջ ; Այս հայելին մէջ նայելով է որ վարդապուտիք գործածող կ'ինը գեղուած է որ վարդապուտիք գործածող կ'ինը :

Պեղումները սկսան անցեալ Ապրիլին եւ ատկէ ի վեր գտնուեցան կարգ մը թանկապին իրեր, ինչպէս ոսկիք ապարանջաններ եւ մանեակներ, փղոսկրեայ կոթով արձաթեայ հայելի մը եւ նոյնպէս փղոսկրեայ զարդառուի մը, որ չինուած է բրիտանիկ վեց դար առաջ :

Պեղումները սկսան անցեալ Ապրիլին եւ ատկէ ի վեր գտնուեցան կարգ մը թանկապին իրեր, ինչպէս ոսկիք ապարանջաններ եւ մանեակներ, փղոսկրեայ կոթով արձաթեայ հայելի մը եւ նոյնպէս փղոսկրեայ զարդառուի մը, որ չինուած է բրիտանիկ վեց դար առաջ :

Պ) ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ :

Թուրքիա .— Բանակներու տեսակներուն համաձայն 18 ամիսէն երեք տարի :

Սպանիա .— Երկու տարի :

Շուլտ .— Զինուորներու համար մէկ տարի, ենթասպաններու՝ 18 ամիս, սպաններու 2 տարի :

Յունանատան .— Երկու տարի :

Եռկուոյալիա .— Հետեւակազորք եւ օգանաւային ուժերը՝ երեք տարի :

Հայուանատան .— Երկու տարի :

Հա

«ՅԱՌԱԶ»Ի 25ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

րաբեց, թէ իր զործը պիտի ըլլայ ստեղծել ֆրանսական մեծ բանակ մը, որ ի վիճակի պիտի ըլլայ կասեցնելու Ռուսերու մէկ յարձակումը Արեւելքէն: «Ֆրանսա, այժմ աւելի լաւ պատրաստուած է քան 1939ին եւ շատ աւելի լաւ պիտի ըլլայ, երբ ամերիկեան զօրաբաժինները հասնին»:

Կ'ըսուի թէ զահլիճին մէջ ամէնէն աւելի ժեւ Սոքն է որ կ'ընդգիւմանայ Գերմանիոյ վերապին - ման: Եւ սակայն Ամերիկացիները կը պնդեն:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՋՎ

«ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵԲԱԶՄ»Ի կը շարու - նակուի Պերլինի մէջ: Խորհրդային իշխանութիւնը արձակեց ամերիկեան պահակախումը մը, որ ձերբակալուած էր ԴՀ. օր: Յաջորդ օրը ուրիշ միջադակ մը պատահեցաւ: Տասներկու խորհրդային զինուորներ կ'ուղեցին իրենց շրջանին՝ կցել 175 մէթր հող, բայց Անդլիացիները բողոքելով զինուոր դրկեցին: Ասոր վրայ Ռուսերը քաշուեցան:

ՀԱՅՄԱՅԻՆ ՎԱՐ

ՀԱՅՄԱՅԻՆ ՎԱՐ կուսակցութեան Քաղաք Բիւրօն իր վերջին նիստին մէջ որոշեց: — 1. Ուժ տալ Վիշնոսկի առաջարկին՝ ընդդէմ ամերիկեան ծրագրին: — 2. Սաստկացնել պայքարը դինուութեան շրջանին բարձրացման դէմ (18 ամիս), բողոքի ցոյցեր կազմակերպելով: — 3. Պայքարի Գերմանիոյ վերապինման դէմ «զոր կ'ուղեն գլուխ հանել Մ. Նահանգները, իրենց նախայարձակ պատերազմը պատրաստելու համար Խ. Միութեան դէմ»:

218 ԳԵՐՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳԼԵՑՆԵՐ, որոնք Ռուսիա փոխադրուած էին հինգ տարիէ ի մէր եւ կ'աշխատէին զանազան գործարաններու մէջ, իրենց երկիրը վերադարձուեցան: Տակաւին հազարաւոր զերման մասնագէտներ կը մնան Խ. Միութեան մէջ, աշխատելու համար ի հաշիւ պիտութեան:

ԱՆԳԱՐԱՅԷՅՆ կը հեռազրեն թէ ծանր տպաւութիւն զործած է այս որոշումը որով Ռուրքիան չընդունուիր Ալտանտեանի զաշնքին մէջ: Բայց միեւնոյն ատեն զրոյց կը շրջի թէ նախադաշթրութընը տրամադիր է միանալու Անդլիոյ, Ֆրանսայի եւ Ռուրքիոյ միջեւ կնքուած զինուոր գինակութեան, որ երաշխիք մը կը կազմէ նախայարձակ ման դէմ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՄԱՅՈՅԹ. — Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայ իրակայս իր այդ նկատել:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՄԱՅՈՅԹ. — Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայ իրակայս իր այդ նկատել:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԼՐԻ ՏԻԱԿ ԽԱԶԵՐԻԿԵԱՆԻ (Պարտիզակիցի)

որ 56 տարեկանին յանկարծամահ եղաւ Փարիզ, երեքարթի իրիկուն:

Յուղադրկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, շաբաթ, էջսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէնի գերեզմանունը:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգո

Պահ Մը Ս. Պետրոսի առջև

ՀԱՌՈՄ, (Յաւաշ) — Բացառիկ երեւոյթ մը ունի այս տարի «Յաւիտենական Քաղաքը» :

Եթէ ամէն ատեն իսկ մասնաւոր երկխաղածութեամբ է որ հասարակ մահկանացուն կը բարձրանալ Սուրբ Գետրոսի սանդուղները, այս անդամալ աւելի անդրագական հանգամանք մը ունի ամէն ինչ: Տաք արեւի մը տակ, հազարաւոր ուժուաւորներ, աշխարհի քոյլոր անկիններէն կուլան հող, խումբերով, առաջնորդութեամբ վարդապետներու եւ փայտէ խաչ մը առջեւէն ու երգելով, ազօթքներ արտասանելով կը բարձրանան գէպի Աստուած:

Անկարելի է, ոոյնիսկ անհաւատի մը համար խորապէս չտպաւորուել այս անսովոր երեւոյթէն: Եկեղեցի մը, հաղուադիւն եկեղեցի մը, իր մեծութեամբ, վամութեամբ թէ գեղեցկութեամբ— եկեղեցի մը ուր ամէն ոք՝ կ'ուղէ զգալ Աստուածոյ յաւիտենական ներկայութիւնը, անոր գերբնական ուժը— եկեղեցի մը ուր ամէն մարդ կ'ուղէ ծունի գայ, չնորհակալութիւն յայտնելու համար բոլոր անոնց որ կրցած են մարդկային ուժերով ներշնչել ժողովուրդներու գերմարդկային ներկայութիւնը:

Տարաթօր, հայ ուխտաւորներ եւս մաս պիտի կազմէին այն ահաւոր թափորին որ խումբ, խումբ՝ կ'առաջնորդուէր գէպի Սուրբ Պետրոս ուր Պապը պիտի տար իր օրհնութիւնը: Ժամը 5ին արդէն Հրամարակին մօտ, աւելի քան հարիւր յիսուն Հայեր որոնց մէջ, բացի տեղական փոքր զաղութէն, կային Լեւոնիան եւ Միթթարեան

տունը, ներդութիւն պիտի խնդրէ, հաշտուի, որ՝ ուխտը ընդունելի ըլլայ, որ՝ սրտի հանդարտութեամբ ու հոգիի խաղաղութեամբ ուխտի երթայ ու վերադառնայ:

Կիրակի առու, կանուխ ճամբայ կ'ելեն, շատեր մանաւանդ աղջիկներ-հարսեր, որոնք ուխտ ըրած են եւ խոստացած են ոտքով երթաւ Սուրբ Լոյսին ոտքը— կ'երթան բոպիկ, առանց կօշիկի ու գուլպայի, կը քալեն փուշերու եւ մացաներու ընդունութիւն: Փուշը ոտքերո՞ւն կը մտնէ, քարի մը զարնուելով եղո՞ւնքը կը կոտրէ, բոլմբերը մացաներէն կը բղկահու, որո՞ւ հոգ, իրենք ուխտաւորներ են Սուրբ Լոյսին, այսպէս վճռած են, կը քալեն հանդարտ, առանց պրառնչի ու բոլորի: Զէ՞ որ մարմինը տառապեցնելով կարելի է հասնի հոգիի փրկութեան ...

Տակաւին արեւը չծաղած՝ կը հասնին Սուրբ Լոյս լերան ստորոտը, ուր՝ պաղորակ զուրով աղբիւր մը կայ: Հոն՝ պահէի մը կը կենան, նախանձաւ ընելու, քիչ մըն աւ հանդստանալու համար: Առաջին անդամ աղբիւր համառըլ իրաւունք կ'ունենայ ջուր սրսկելու վերջը զրայ:

Այս աղբիւրը իր ջուրը կը վազցնէ գիշեր ցերեկ, ու իր առջեւը տարածուած հովիտին մէջ կը լճանայ, ճահիճ մը կը չինէ, որուն մէջաները տասնեակ մը ուռենիներ կան, հոն կը հաւաքուին յոդնած ուխտաւորները զովանալու եւ հանդստանալու համար: Այս անդին մինչեւ լերան կատարը ժամ մը կը տեւէ:

X

Այս աղբիւրէն երբ որ մէկը վեր նայի, գէպի Սուրբ Լոյսին զաղաթը, պիտի կարծէ թէ, ան ապատած մըն է, բարորովին լերէ: Բայց երբ որ ծայրը կը հասնի, հոն կը տեսնէ գիշէի քանի մը ծառեր՝ որոնք մէկ կամ երկու գրկաչափ բուներ ունին: Նուիրական են ասոնք, Սուրբ Լոյսի սուրբ բիշիւր կը ծառեր, ոչ մէկը իրաւունք ունի ճղիկ մը անդամ փրցնելու...: Նուիրական ծառեր կորողը, իր տուն տանող ու վառող մարդը չարացածուի Համատիւրի: Այս անդին օրէնքը կը տարածուի Հայաստանի ուխտավայրէրու բոլոր ծառերուն վրայ անխտիր:

Ուխտաւորները, հայ եւ քիւրտ, երբ Սուրբ Լոյսի բարձրանքը կը հասնին, գետին կը խոնարհին, հողը կ'առնեն, իրենց երեսներուն կը քսեն, քարերը կը համբուրեն շերմեռանդութեամբ եւ հաւատքին տափովը: Լերան վրայ քարքարու հարթավայր մը կայ ու տեղ տեղ աւ քարայր ներ, որոնք հաւանարար հեթանոս դարերուն մէջ մեհենաւեր եղած:

Այս քարայրներու մէջ քահանան կը պատար աղը կ'օրհնէ, յետոյ՝ մատաղուները քարայր եկեղեցին բարութիւր կը պտտցնէ՝ ազօթքով եւ ինկարկութեամբ:

Օրհնուած երկիր, օրհնուած միս եւ օրհնուած ժողովութիւր:

Ամէն բանի մէջ եւ ամէն բանի վրայ՝ Օրի Անուրին, ով Սուրբ Լոյս օրհնութեան աղբիւր...:

ՍՕՍ - ՎԱՆԻ

ՊՈՒՏԾՄ ԾԻԾԱՂ

ԵՐԹԱՆԱՍՈՒԽ ՊԱՎԱԿ...

Եւ 177 մկրտութիւն կատարուած է Արարկիրի եւ Տիվրիկի մէջ, կը գրեն թերթերը:

«Ան տիրացուական լուր մը» հեղնարանեցին անշուշտ աթոռի համար «եկեղեցի», եկեղեցի» պոպացողներ եւ հառաջդիմականներ՝ եթէ կարգային այդ հոգեցունց լուրը ...

Ո՞վ են այս մկրտուողները: Խումառութեանէ կամ կուապաչութենէ դարձած են անոնք թէ, նախալուսաւորչական շրջանէն մացած Հայ յեր են:

Մի զարմանաք: Դեմոկրատ թուրքիոյ քաղաքացիներ են այդ երանելիները, որոնք արտօնուած չեն ոչ եկեղեցի, ոչ տէրտէր, ոչ վարդապետ ու նալ:

Թուրք՝ Դեմոկրատ՝ հանրապետական կառավարութեան, «Հայրական հովանիին տակ» սակայն արտօնուած են ձուլուելու, տաճկանալու,

վարդապետական ներկայութիւնը կամ կարգապատագին մը ուր ամէն մարդ կ'ուղէ ծունի գայ, չնորհակալութիւն յայտնելու համար բոլոր անոնց որ կրցած են մարդկային ուժերով ներշնչել ժողովուրդներու գերմարդկային ներկայութիւնը:

Մ. Պետրոս:

Առաքեալը կարծես խորհրդանին ըլլար այդ օրը մարդկութեան եղբայրական զացացումներուն: Այդ օրը զանազան ամպիններու մէջ կային անդամացի, իտալացի, գերմանացի, սպանիացի եւ Հայ ուխտաւորներու խումբերը: «Հաւատամքք» ներերգելով ժողովուրդը միացած այդ վայրկեանին գէպի մէկ նպատակ, մէկ իտէալ, մէկ սպասում՝ կ'աղօթէր: Դժուար է նկարագրել առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Առաքեալը կարծես խորհրդանին ըլլարով այդ օրը մարդկութեան եղբայրական զացացումներուն: Այդ օրը զանազան ամպիններու մէջ կային անդամացի, իտալացի, գերմանացի, սպանիացի եւ Հայ ուխտաւորներու խումբերը: «Հաւատամքք» ներերգելով ժողովուրդը միացած այդ վայրկեանին մը ուր ամէն մարդ կ'ուղէ ծունի գայ, չնորհակալութիւն յայտնելու համար բոլոր անոնց որ կրցած են մարդկային ուժերով ներշնչել ժողովուրդներու գերմարդկային ներկայութիւնը:

Պապը, անհանդիւս ըլլարով չկրցաւ անձամբ օրհնել ժողովուրդը եւ բարձրախօսներու միջոցաւ. հինգ լեռուով հաղորդեցին իր մադթանքները: Յետոյ ինք, ոտքի, տաճարին մէջ չափելը, կոյսերու եւ լոյսերու մէջ չափել, տուալ իր օրհնութիւնը բուլը ներկաներուն, անոնց ընտանիքներուն, բարեկամներուն: Ակա, քալելով անցաւ բոլոր ուխտաւորներ: Հայ կարգի մէկ նպատակ, մէկ իտէալ, մէկ սպասում՝ կ'աղօթէր: Դժուար է նկարագրել առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Պապը, անհանդիւս ըլլարով չկրցաւ անձամբ օրհնել ժողովուրդը եւ բարձրախօսներու միջնէ եղեր Ս. Պարքիկի մէջ», կ'արտէ «օրհնեաւ տէր» մը, իմ կողմէ: Ես զինք պիտի կոչեմ Տէր Սարդի կարգի մէկ նպատական անձը եւ կարծես կ'աղօթէր արժանական ող ջոնը:

Դժուար է նկարագրել առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս: Կամ կարգի մէկ իտէալ, մէկ սպասում՝ կ'աղօթէր: Դժուար է նկարագրել առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս: Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այդ օրին առաջնորդուելու համար գէպի Ս. Պետրոս:

Այ

մար մէկ համբայ միայն ունին: Թշնամի ուժերու հրամանատարութիւնը հրահանդած է փախիլ քաղաքէն, բայց գանակից ուժերու յառաջացումն ու քաղաքի ամբողջական պաշարումը կը կատար - ուին այնքան արագօրէն, որ կարմիրներու փա - խուսալ մէծավէս կը գտուարանայ: Մայրաքա - ղաքի կարգ մը թաղերը կրակ առած են կարմիր - ներու արձակած հրձիկ ուումբերուն պատճառով: Բնակիչները, Ամերիկացիներու կողմէ գրաւուած փողոցները թափած կը դիտեն կուները, մինչեւ անդամ աչք առնելով վիրաւորուելու վտանդը: Մայրաքաղաքին մէջ համայնավար իշխանութիւն չնացած այլեւս, այնպէս որ պաշտօնական անձնատութիւն մը չէ որ տեղի պիտի ունենայ, այլ քաղաքի փաստական գրաւումը:

Սէուլ մտած դաշնակից ուժերու թիւը կը հասնի 50 հազարի, որոնք գրաւած են քաղաքին հարիւրին 80ը: Վարի թաղերն են որ դեռ կը մշնան թշնամիին ձեռքը, բայց անոնց մաքրագոր - ծումն ալ ժամերու խնդիր է, թէեւ հինգ հազար հաշուրուղ կարմիրներ կը շարունակեն դեռ իրենց յուսահատ գիմադրութիւնը քաղաքի այս մասին մէջ:

Ինչ կը վերաբերի հարաւէն դէպի հիւսիս եւ հիւսիս - արեւմուտք եւ հիւսիս - արեւմուտքէն դէպի հարաւ կատարուող ռազմական զործողու - թեանց, դաշնակից ուժերու յառաջնազարցումը տեղի կ'ունենայ աննախընթաց արագութեամբ մը: Դաշնակից բանակներու այս զոյց թեւերը իրար - մէ բաժնուած են այժմ 40 քիլմ. հեռաւորութեամբ մը միայն: Յառաջնազարցումը կը կատարուի այն - քան արագ, որ կարելի չէ քարտէսին վրայ ճշգել, թէ ուր կը գտնուին վարէն դէպի վեր բարձրացող դաշնակից ուժերը: Այս զոյց թեւերու միայնումը այլեւս ժամերու խնդիր է եւ երէկ իրականացած պիտի ըլլար: Այս միայնումէն վերջ, թշնամին պաշարուած պիտի մնայ հարաւային Քորէայի մէջ, եւ, կամ անձնատուր պիտի ըլլայ եւ կամ պիտի բնաջնուէ: Կը կարծուի թէ պաշարուելիք այս ուժը առնուազն երեք զօրաբաժիններէ կը բաղկանայ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ցնցումներ զգացուեցան կրե - մէի արեւելեան ըրջանին մէջ: Չորս հարիւր տու - ներ վնասուեցան:

ՆԱՆՍԻ - ՓԱՄԻՉ ճեղլնթացը գիծէն գուրս ելաւ Պառ Ա. Տիւքի մօտ: Վեց հոգի մեռան, 38 հոգի վիրաւորուեցան: Քանի մը վակրնները ջար - դուիչուր եղած էին: Մեքենավարը կ'ըսէ թէ չէր տեսած ազդանշանը, արագութիւնը դանդաղեցնե - լու համար:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Գերագոյն Ատեանը որո - շեց ազատ արձակել համայնավար կուսակցու - թեան տասը դատապարտեալ անդամները, փոխան երաշխառութեան գումարի մը, մինչեւ որ դա - տը վերաբենուի:

ՀԱՄԱՉԱՐՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿՆՔՈՒԵՑԱԿ արեւ - մելեան Գերմանիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ, միեւ - նոյն քաղաքականութեան հետեւելու համար: Այս առթիւ Սոփիա գացած էր արեւելեան Գեր - մանիոյ վարչապետը, Պ. Ռուպիխոս: Հրատա - րակուած յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ երկու եր - կիրները պիտի պայքարին արեւմտեան Գերմանիոյ վերապինման դէմ, աշխատելով միացեալ եւ ժո - ղովազաւար Գերմանիա մը ստեղծել:

ՆՈՒՅ. ՉԱՐՅՈՒԹԻՒՆ ՕՐԱՊԱՀԻԿԻ մասին նոր ըլլր - ջաբերական մը հրատարակեց պաշտօնաթերթը ե - րէկ, 26 Մեպտեմբեր, իրրեւ լրացուցիչ մաս 1950 Օգոստոս 23ի հրամանագրին: Այդ շրջարեցակա - նին համաձայն, շրջաթական 45 ժամուան աշխա - տանքի համար Փարիզի մէջ պիտի վճարուի ամ - ական 15.630 Փրանք, առաւել 800 Փրանք իբրեւ փոխարքութեան ծախը: Ուրեմն համապումը 16.430 Փրանք: Միւս շրջաններուն համար հաս - տառուած են 5, 10, 15 եւ 18 առ հարիւր զեզէ, ու - րիւ խօսուլ ամսական պիտի վճարուի 14.850, 14.070, 13.290 եւ 12.830 Փրանք:

15 ԳԵՐՄԱՆ Ենթասպաններ փախչելով Պերլի - նի ամերիկեան ըրջանը հասան, որպէսզի զինուու - րագրուին արեւելեան Գերմանիոյ բանկին մէջ որ կը կազմակերպուի Ռուսերու կողմէ:

ԵԳԻՊԱՏՈՒՄ թերթերը կը գրեն թէ Ամերիկա - ցիները ընդարձակ օգակայաններ շինած են ֆայե - տի մէջ (Սուէզի շրջան), Անգլիացիններու հաւա - սութեամբ:

ՊԱՊԼ 12 հազար բառերէ բաղկացած ըլլա - բերական մը հրատարակեց, որով կը դատապար - տէ համայնավարութիւնը եւ խոշոր դրամատիրու - թիւնը: Այս առթիւ կը պատուիրէ յարմարի ար - դի ժամանակներու, «գլուշանալ նորաբանութիւններէ, մասնաւրապէս փիլիսոփայութեան, առ - ուեստի, կառավարական ընկերային եւ տնտե - սական կարգուարքի մէջ» եւն:

ԱՄՄՏԻՒԹ կառավարութիւնը կը ծանուցա - նէ թէ այլեւս չի կրնար ապաստան ընծայել արե - ւելեան Եւրոպայէն հասած քաղաքական փախը - տականներու: Անոնք որ կ'անցնին սուսական դրամա - շրջանը, անմիջավէս պիտի յանձնուին:

« ՅԱՌԱՋ 25 ամեակին առթիւ

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

<p

